

ს-29

თავისუფალი
ბიბლიოთეკა

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს

სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის

მუშათა და გლეხთა მთავრობის კანონ- თა და განკარგულებათა კრებული.

1923 წ.

№ 1

აგვისტოს 10.

19 $\frac{1}{I}$ — $\frac{30}{VI}$ 23.

————— ა —————

იუსტიციის სახალხო კომისარიატის გამოსცემა.

ტფილისი.

ს. მ. უ. ს. პოლიგრაფიკანუ. მე-3 სტამბა, კალოუზნის ქ. № 5.

1923 წ.

34/05)

6-29

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს

სტალინის ცენტრის საბჭოთა რესპუბლიკის

მუშათა და გლეხთა მთავრობის განკ- თა და განკარგულებათა კრეშული.

1496

1496

1496

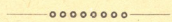
1496

1923 წ.

№ 1

აგვისტოს 10.

19¹/_I — 30³⁰/_{VI} 23.

იუსტიციის სახალხო კომისარიატის გამოცემა.

ტფილისი.

ს. მ. უ. ს. პოლიგრაფიკა, მე-3 სტამბა, კალოუბნის ქ. № 5.

1923 წ.

ბიბლიოთეკის
საქართველოს
საქართველოს
საქართველოს

№ 1398, ტირაჟი 1000.

საქართველოს

სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის

ცენტრალ. აღმასრულებელი კომიტეტის

დეპრეტები, დადგენილებანი და დებულებანი.

1.

დ ე კ რ ა ს ი

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრ. კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

სამომხმარებლო კოოპერაციის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღიარებენ სამომხმარებლო კოოპერაციას ქვეყნის საზოგადოებრივი წყობილების განუყოფელ და აუცილებელ ნაწილად და ისახევენ თავის მიზნად—ყოველნაირად ხელი შეუწყონ მას—მთლად მოსახლეობის სამომხმარებლო საქიროებათა დაკმაყოფილების საქმეში, აგრეთვე სახელმწიფო შრეწველობისა და სასოფლო მეურნეობის შორის შვიდრო კავშირის დამყარებაში,—და ამის გამო, აღგენენ:

1. ყველგან ქალაქში, საქარხნო-საფაბრიკო რაიონში და სოფლად ამ უმად არსებული ყველა სამომხმარებლო კოოპერატივები (საზოგადოება, ამხანაგობა და სხვ.) გაერთდებიან და მოეწყობიან ერთ სამომხმარებლო საზოგადოებად—ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოების სახით.

2. ქალაქად, საქარხნო-საფაბრიკო რაიონში და სოფლად, მიუხედავად მათი სივრცისა, არ შეიძლება იყოს ერთ სამომხმარებლო საზოგადოებაზე მეტი. სამომხმარებლო საზოგადოებას შეუძლიან დააკმაყოფილოს ორი ან რამდენიმე ახლო მდებარე დასახლებული პუნქტი.

3. ყოველი მოქალაქე უწყებულო ადგილისა უნდა ჩაირიცხოს ერთიან სამომხმარებლო საზოგადოებაში. თვითეული მოქალაქე მიეწერება ერთ-ერთ პუნქტს სამომხმარებლო საზოგადოებისას.

4. ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოების ფარგლებში მოქალაქეთა შეერთება შეიძლება უფრო მცირე ტერიტორიალურ ერთეულებად, ან ისეთ პირთა ჯგუფებად, რომელნიც მისდევენ ერთ და იმავე შრეწველობას.

ყოველი ამგვარი შენაერთისათვის სავალდებულოა რეგისტრაცია და დამტკიცება იმ ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოების გამგეობის მიერ, რომლის რაიონშიაც იგი მოეწყა.

ამგვარ შენაერთში წევრად შესვლა და გამოსვლა ნებაყოფლო-

ბითია. ერთსა და იმავე დროს წვერად ყოფნა ერთზე მეტ ნებაყოფლობითი შენაერთში—შეუძლებელია.

5. სოფლად ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოების ფარგალში გლეხთა მოსახლეობისათვის ნებაყოფლობითი შენაერთის მოწყობა შეიძლება მხოლოდ საწარმოვო ან სასოფლო-სამეურნეო ხასიათისა. სოფლად ნებაყოფლობითი შეერთება მარტოოდენ სამომხმარებლო ფუნქციებით შეიძლება მხოლოდ ცენტრალური კავშირის ნებადართვით თვითეულ ცალკე შემთხვევაში.

6. ყოველ ზემოხსენებულ ნებაყოფლობითი შენაერთს უფლება აქვს იმ ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოების მეშვეობით, რომლის რაიონშიაც იგი მოქმედობს, შეიძინოს თავის წევრთათვის ყოველგვარი სურსათ-სანოვავე და სხვა საგანი მონაწილეთა მიერ დამატებითი გადასახადის (ფულად ან ნატურით) შეტანით.

7. სამომხმარებლო საზოგადოებათ და მათ კავშირებს ენიჭებათ იურიდიული პიროვნების უფლებანი, ე. ი. უფლება საქარხნო-საფაბრიკო მრეწველობისა და სასოფლო სამეურნეო წარმოების პროდუქტებისა, აგრეთვე შინა-მრეწველობისა და ხელოსნობის ნაკეთობის გაცვლისა, შესყიდვისა და გასაღებისა.

ამ მიზნის განსახორციელებლად სამომხმარებლო საზოგადოებათ ნება ეძლევათ დასდონ ყოველგვარი ხელშეკრულება, რომელიც არ ეწინააღმდეგება საბჭოთა კანონმდებლობას, როგორც მაგალითად დამზადებისა, მიწოდებისა, გადაკუთვებისა, შენახვისა, გაწმენდისა, ზემოაღნიშნული პროდუქტების შეგროვებისა, იარაღებისა და მასალების მომარაგების შესახებ და ამ ხელშეკრულებათა მიხედვით მიიღონ თავიანთ თავზე ვალდებულება და სხვა ამისთ.

8. სამომხმარებლო საზოგადოებათ და მათ კავშირს (ცეკავშირს) უფლება აქვთ მოაწყონ საწარმონი პროდუქტების მოპოებისა და გადაკუთვებისათვის. აგრეთვე მოაწყონ ბოსტნები, რძის ფერხები და სხვა ამგვარი საწარმონი; შეასრულონ მომარაგებისა, დამზადებისა და განაწილების საქმეში ნებაყოფლობითი სამომხმარებლო შენაერთებისა, სახელმწიფო დაწესებულებათა და კერძო პირთა დავალებანი.

სამეურნეო მოქმედებასთან ერთად ნება ეძლევათ აწარმოონ ყოველგვარი გამოკვლევანი, გამოსცენ პერიოდული და სხვ. გამოცემანი, დააარსონ ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოებათა და მათ კავშირთა საქირებისათვის ხელისშემწყობი დაწესებულებანი.

9. სამომხმარებლო საზოგადოებათ და მათ კავშირს (ცეკავშირს) სახელმწიფო აკისრებს ხელშეკრულების საფუძველზე შემდეგ ვალდებულებას:

- ა) შესრულება სახელმწიფო ორგანოთა მიერ შენაკვეთისა ნედლი მასალისა, და სასოფლო-მეურნეობის პროდუქტების დამზადების სფეროში;
- ბ) მიყიდვა მცხოვრებლებისათვის ყოველგვარი სასურსათო და ფართო მოხმარების საგნების, რომელიც დამზადებული იქნება სახელმწიფოს ფაბრიკა-ქარხნებში, მიღებული საიჯარო საკონცესიო საწარმოთაგან, ან და შემოტანილი საზღვარგარეთიდან.

10. სამომხმარებლო საზოგადოებათ და კავშირს (ცეკავშირს) უფლება ეძლევათ გადაახდევინონ თავიანთ წევრებს ჩასაწერი და საპაიო გადასახადები და ავანსები, ამასთანავე მოსახლეობის უღარიბესი ჯგუფებისათვის მონაწილეობა სამომხმარებლო საზოგადოებაში უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს განსაკუთრებული წესებით.

11. ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოების სათავეში სდგას არა ნაკლებ სამი წევრისაგან შემდგარი გამგეობა და სარევიზიო კომისია, რომელთაც აირჩევეს წევრთა საზოგადო კრება.

აქტიური და პასიური არჩევნების უფლება აქვს ყველა მოქალაქეს, გარდა ისეთებისა, რომელთაც ჩამორთმეული აქვთ საარჩევნო უფლება საბჭოთა კონსტიტუციისა და სასამართლო ორგანოების დადგენილების თანახმად, იმისდა მიუხედავად, შეტანილ ექნებათ თუ არა ჩასაწერი და საპაიო გადასახადი.

12. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ერთიანი სამომხმარებლო საზოგადოებანი შეერთდებიან ერთ საქართველოს ცენტრალურ კოოპერატიულ კავშირად (ცეკავშირში). გამგეობა და სარევიზიო კომისია ცენტრალური კოოპერატიული კავშირისა (ცეკავშირისა) ამოირჩევა იმ სამომხმარებლო საზოგადოებათა, სატრანსპორტო სამომხმარებლო საზოგადოებათა და სამხედრო კოოპერატიული ორგანიზაციების რწმუნებულთა კრებებზე, რომელნიც შედიან ცენტრალურ კოოპერატიულ კავშირში.

13. რათა სამომხმარებლო კოოპერაციის საქმეში მუშათა კლასის სათანადო გავლენა და ხელმძღვანელობა უზრუნველყოფილ იქნეს, პროფესიონალური კავშირების საბჭოებს უფლება აქვთ წარგზავნონ, როგორც სამომხმარებლო საზოგადოების კრებებზე, ისე კავშირებში თავიანთი წარმომადგენლნი, — გადამწყვეტი ხმის უფლებით, — რიცხვით არა უმეტეს შეკრებილთა ერთ მესამედისა.

14. ყველა დღემდის გამოცემული დებულება და დეკრეტი საქართველოს სამომხმარებლო კოოპერაციის შესახებ, რომელიც ეწინააღმდეგება ამა დეკრეტს, გაუქმებულ იქნეს.

15. ამა დეკრეტის განმარტებისა და განვითარების მიზნით ცენტრალურ კავშირს (ცეკავშირს) უფლება ეძლევა გამოესცეს საქართველოს საზღვრებში მომქმედ სამომხმარებლო კოოპერატივებისათვის სავალდებულო დადგენილებანი და დებულებანი.

16. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქართვე. საბჭ. ცენტრ. აღმ.
კომიტეტის თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

საქარ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭოს თავმჯდ. მოად. მ. ორახელაშვილი.

სრულიად საქართ. საბჭოთა ცენტრ.
აღმასრ. კომიტეტის მდივანი საბაშვილი.

1923 წ. იანვრის 24.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია ვაზ. „კომუნისტის“ მე-18 №-ში 1923 წ. იანვრის 26.

2.

დეკრეტი

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილების (კურორტების) შესახებ.

რადგანაც სამკურნალო ადგილების (კურორტების) სამკურნალო თვისებას აქვს საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა მშრომელთა აქტივობისა და მათი ჯანმრთელობის აღდგენისათვის და აგრეთვე იმ მიზნით, რათა სამკურნალო ადგილები წესიერად იქნეს გამოყენებული საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის მთელი მშრომელი მოსახლეობის საჭიროებისათვის, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენენ:

1. სამკურნალო ადგილებს (კურორტებს) მიეკუთვნება: ა) ადგილები სამკურნალო (მინერალური და ქიმიურად ნეიტრალური) წყალით ან სამკურნალო ტალახით, ბ) მარილოვანი ტბისა და ზღვის საბანოე-

ბი, გ) კლიმატიური და მთა ადგილის სადგურები და დ) ადგილები კუ-
მისით აქიმობის სარგებლობისათვის.

2. სამკურნალო ადგილი (კურორტი) საქართველოს რესპუბლი-
კის ტერიტორიის რომელ კუთხეშიაც უნდა იყოს იგი და ვისაც უნ-
და ეკუთვნოდეს, ყველა ანაგებით, შენობით და მოძრავი ქონებით,
რაც წინაღ ხელს უწყობდა კურორტს და რაც არის კურორტთან შე-
ერთებულ და მასზე მიწერილ მიწაზე, შეადგენს რესპუბლიკის საკუ-
თრებას და გამოყენებულ უნდა იქნეს სამკურნალო მიზნებისათვის.

3. სამკურნალო ადგილები (კურორტები) შეიძლება გამოცხადე-
ბულ იქნეს საერთო-სახელმწიფოებრივი ან ადგილობრივი მნიშვნელო-
ბის მქონე ადგილებად.

4. საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ადგილად შეიძლე-
ბა აღიარებულ იქნეს მხოლოდ ისეთი სამკურნალო ადგილი (კურორ-
ტი): 1) რომელსაც ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატის დასკვნით აქვს
თვალსაზირო მნიშვნელობა თავისი მინერალური წყლებისა, მინერა-
ლური ტალახისა და სხვა შემადგენლობით და სამკურნალო თვისე-
ბებით და აგრეთვე არსებული მოწყობილობით ავადმყოფთა წამლობი-
სათვის და 2) რომელსაც სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს
სამთო განყოფილების დასკვნით აქვს მუდმივი უზრუნველყოფილი ნა-
კადი წყლისა ან მარავი მინერალური ტალახისა საკმაო რაოდენობით.

5. სამკურნალო ადგილი (კურორტი) საერთო-სახელმწიფოებრივი
მნიშვნელობისად გამოცხადდება ჯანმრთელობის სახალხო კომისარია-
ტის დადგენილებით, რომელიც დამტკიცებულ უნდა იქნეს საქართვე-
ლოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახ. კომისართა საბჭოს მიერ.

6. სამკურნალო ადგილებში (კურორტებში), რომელიც ცნობილ
იქნება საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობისად, სამკურნალო
წყლებისა და სამკურნალო ტალახის წყაროების დასაცავად წახდენისა
და დაზრეტისაგან მოეწყობა სამთო დაცვის ოლქი; სამთო დაცვა
შეიძლება მოეწყოს აგრეთვე სასმელი წყლის წყაროებისათვისაც, რო-
მელიც აუცილებელია სამკურნალო ადგილების საჭიროებისათვის.

7. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობისად აღიარებული სა-
მკურნალო ადგილების (კურორტების) დასაცავად სანიტარული მხრით,
მოეწყობა სანიტარული დაცვის ოლქი, რომლის საზღვრებში შედის
თვით სამკურნალო ადგილის სივრცეც. სანიტარული დაცვის ოლქში
უნდა შევიდეს ყველა ის წყარო, რომელიც ამა თუ იმ სამკურნალო
ადგილს აწვდის სასმელ წყალს.

8. სამთო და სანიტარული დაცვის ოლქების საზღვარის დაწესება
და შეცვლა მოხდება ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატის დადგენილებით.

შენიშვნა. ჯანმრთელების სახ. კომისარიატის დადგენილება საზღვრების შეცვლის თაობაზე, უკეთესი იგი შეეხება თვით სამკურნალო ადგილის სივრცის გადიდებას; დამტკიცებულ უნდა იქნეს საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ.

9. ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს ნება ეძლევა გამოსცეს სავალდებულო დადგენილებანი იმ წესის შესახებ, რაც შესრულებულ უნდა იქნეს დაცვის ოლქის ფარგლებში მინერალურ წყალთა წყაროების წესიერად შენახვისათვის და მათთან არსებული სამკურნალო დაწესებულებათა გაუმჯობესებისათვის სანიტარულის მხრით.

10. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილების (კურორტების) სამთო-სანიტარული დაცვის რაიონში საკურორტო მმართველობის გამგებლობაში გადადის ყველა სამკურნალო დაწესებულება (სანატორიუმი, ტალახები, წყალ-ელექტრონის სამკურნალო და სხვ.), მინერალური წყაროები, მარილოვანი და ტალახის ტბები, პლიაჟი, კლიმატიური სადგურები, ყველა საცხოვრებელი და სამეურნეო შენობა ცოცხალი და უსულო ინვენტარით, რაც შეადგენს სამკურნალო დაწესებულებათა საჭიროებას და აგრეთვე ყველა სამრეწველო და ხელისშემწყობ საწარმოები მათ მოწყობილობით და ყოველგვარი ინვენტარით (ნედლი მასალით, ფაბრიკატებით და ნაკეთობით), როგორც ისეთი, რომელიც წინედ ხელს უწყობდა სამკურნალო დაწესებულებათა საჭიროებას, აგრეთვე ისეთი, რომელიც დღეს აუცილებელია სამკურნალო ადგილების საჭიროებისათვის.

შენიშვნა. სამრეწველო საწარმოთა ექსპლოატაციისათვის ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატი შეუთანხმებს თავის მოქმედებას სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს სათანადო ორგანოების მუშაობის გეგმას.

11. საკურორტო მმართველობათა გამგებლობაში გადადის აგრეთვე კურორტების საჭიროებისათვის აუცილებელი ტყეები, პარკები, ბაღები, ბოსტნები, სანაჯი მიწები, სათიბები, ვენახები და სხვა სამეურნეო სანახები, რომელნიც გამოყენებულ იქნებიან სამკურნალო ადგილების საჭიროებისათვის.

შენიშვნა 1. ამა მუხლის მოქმედება არ გავრცელდება კერძო სარგებლობის ბაღებსა და ბოსტნებზე და იმ მიწებზე, რომელიც მიცემულია მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის ნორმის მიხედვით.

შენიშვნა 2. აგრიკულტურული და საჩვენებელი მნიშვნელობის მქონე სასოფლო-სამეურნეო სანახების ექსპლოატაციისათვის ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატი შეუთანხმებს თავის მოქმედებას მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის მუშაობის გეგმას.

12. სამთო და სანიტარული დაცვის ოლქის ფარგლებში არსებული ტყეები გამოცხადებულ იქნეს დაცულად. მეურნეობას ასეთი ტყეებში ეწევა ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატი იმ გეგმით, რომელიც დადგენილ იქნება მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის ადგილობრივ განყოფილებასთან შეთანხმებით.

13. უკეთეს სამკურნალო ადგილების (კურორტების) სამკურნალო და სამეურნეო საკუროვებისა და მიზნისათვის შემდეგში აუცილებელი იქნება მათთვის ახალი მიწებისა და სანახების მიცემა, ეს უნდა მოხდეს მიწათმოქმედების დებულების წესით.

14. სამკურნალო ადგილების (კურორტების) უმაღლესი მმართველობა დაეკისრება ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილის (კურორტის) ადგილობრივი სამართველო არ არის დამოკიდებული ადგილობრივი სამაზრო და ავტონომიური რესპუბლიკების ხელისუფლებაზე და უშუალოდ ემორჩილება საქართველოს ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატს.

15. მშრომელთა უფასო საკურორტო აქიმობისათვის რესპუბლიკის სახელმწიფო კურორტებზე, სახელმწიფოსათვის მისი მოთხოვნით ჩაირიცხება განსაზღვრული რაოდენობის საწოლი; ყველა ხარჯები მათი მოწყობისა და შენახვისათვის უნდა აუნაზღაურდეს საკურორტო სამართველოს ხაზინის საშუალებათაგან.

16. ექსპლოატაცია კურორტებისა, — მე-15 მუხლით გათვალისწინებულ საწოლთა გარდა, — და აგრეთვე სამრეწველო, ხელისშემწყობ და სავაჭრო საწარმოებისა მოეწყოს სამეურნეო ნიადაგზე, რისთვისაც ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს ცენტრალური საკურორტო მმართველობისა და მისი ადგილობრივი ორგანოების სახით ნება მიეცეს მომქმედი კანონების დაცვით:

ა) დადვას ხელშეკრულება მთავრობისა, პროფესიონალურ, კოოპერატიულ და სხვა ორგანიზაციებთან მათ წევრებისა და უკანასკნელთა ოჯახების მიერ სანატორიუმებისა და კურორტების სარგებლობის შესახებ აღნიშნულ ორგანიზაციათა ხარჯზე;

ბ) გასცეს კერძო პირებზე იჯარით ექსპლოატაციისათვის ცალკე სანატორიუმები და საერთო საცხოვრებლები ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის კონტროლის ქვეშ;

გ) მოაწყოს ფასიანი საერთო საცხოვრებლები, სანატორიუმები და დასასვენებელი სახლები ყველა მოქალაქეთათვის, რომელნიც სამკურნალოდ იქნებიან კურორტებზე;

დ) ისარგებლოს სამეურნეო ხარჯებზე გადასულ საკურორტო დაწესებულებათა და საწარმოთა მიმართ ყველა ის უფლება და უპირა-

ტესობა, რაც დაწესებულია სახელმწიფო მრეწველობის საწარმოებისა და მათი შენაერთებისათვის.

17. ყოველგვარი შემოსავალი მიღებული სამკურნალო ადგილების (კურორტების) სამკურნეო ექსპლოატაციით შედის ხაზინის შემოსავალში და მოხმარდება სპეციალურად და მარტოდენ საკურორტო საქიროებათ მშრომელთა საკურორტო აქიმობის გაუმჯობესებისათვის.

18. სამკურნალო ადგილი (კურორტი), რომელიც ცნობილი არ იქნება საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობისად, მაგრამ რომელსაც ექნება თვალსაჩინო სამკურნალო თვისება, ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის მიერ შეიძლება გამოცხადებულ იქნეს საზოგადოებრივი მნიშვნელობის მქონე ადგილად; ამ შემთხვევაში აღნიშნული სამკურნალო ადგილებისათვის მოწყობილ უნდა იქნეს სამთო და სანიტარული დაცვის ოლქები დაინტერესებულ სახალხო კომისარიატებთან შეთანხმებით.

19. სამკურნალო ადგილი (კურორტი), რომელსაც ადგილობრივი მნიშვნელობა აქვს, დარჩება რა ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატის საერთო მეთვალყურეობის ქვეშ, გადავა სათანადო აღმასრულებელი კომიტეტების ადგილობრივი ჯანმრთელობის განყოფილებების გამგებლობასა და მმართველობაში.

20. ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატს უფლება ეძლევა გამოსცეს დებულებანი და ინსტრუქციები ამა დეკრეტის განხორციელებისათვის.

21. დეკრეტი ესე შედის ძალაში დღიდან მისი გამოქვეყნებისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის 37 №-რის დეკრეტი და აგრეთვე ყველა ამ საგანზე წინად გამოცემული დადგენილება ჰკარგავს თავის ძალას.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალ.

აღმას. კომიტ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ. სახალხო

კომისართან საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სრულიად საქართველ. საბჭოთა ცენტრალ.

აღმასრულ. კომიტეტის მდივანი საბაშვილი.

1923 წ. თებერვლის 3.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-31 №-ში 1923 წ. თებერვ. 10.

3.

დადგენილება № 29

სრულიად საქართ. საბჭ. ცენტრ. აღმასრ. კომიტეტისა და საქართ. სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოსი.

საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობისად გამოცხადებულ საკურორტო ადგილებში სანატორიუმებისა და დამხმარე დაწესებულებათა მოსაწყობად გამოსადეგი სადგომებისა და შენობათა საკურორტო სამმართველოს გამგებლობაში გადაცემის შესახებ.

რესპუბლიკის მშრომელთა საკურორტო აქიმობის პირობების გაუმჯობესებისათვის სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგვინ:

1. ერთი თვის განმავლობაში დღიდან საკურორტო ადგილის საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობისად გამოცხადებისა, ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის წარმოებითი გეგმის თანახმად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ყველა საკურორტო ადგილში, რომელიც აღიარებულ იქნება საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობისად, განთავისუფლდეს და გადავიდეს ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატის საკურორტო სამმართველოს გამგებლობაში ყველა სანატორიუმებისა და დამხმარე დაწესებულებათა მოსაწყობად გამოსადეგი სადგომები და შენობა, რაც უჭირავს საბჭოთა დაწესებულებებს, მათ შორის სამხედრო-საც, აგრეთვე საბჭოთა მოსამსახურეებს და პირთ, რომელნიც დაკავშირებულნი არ იქნებიან კურორტებთან აქიმობით ან წარმოებითი მხრით.

2. ყველა უწყება და ორგანიზაცია, რომლის გამგებლობაშიც ამჟამად არის სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილების (კურორტების) შესახებ გამოცემული დეკრეტის 2, 10 და 11 მუხლში აღნიშნული რაიმე ქონება, ვალდებულია მოახდინოს ამ ქონების გადაცემა ამ დადგენილების 1-ლ მუხლში ნაჩვენებ ვალაზე.

3. სახელმწიფო კურორტების აღსადგენად სათანადო მუშაობის წარმოებისათვის მიეცეს ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატს საქართველოს კურორტების აღდგენის ხარჯთაღრიცხვით საჭირო თანხები და უპროცენტო სესხი განსაზღვრული ვადით და არსებული წესით.

4. ამა დადგენილების 1-ლ მუხლში აღნიშნული საქმის განხორციე-

ლება იმავე მუხლში ნაჩვენებ ვადაზე დაეკისროს კომისიას, რომლის თავმჯდომარეთ დაინიშნოს ამიერკავკ. რესპუბლიკათა მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატის რწმუნებული საქართველოში, ხოლო წევრებად ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატისა, სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოსი, შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატის და მიწათ-მოქმედების სახ. კომისარიატის წარმომადგენელნი.

წ დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქართველოს საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტის
თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ.
თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სრულიად საქართველოს საბჭ. ცენტრ. აღმასრ. კომიტეტის
მდივანი საბაშვილი.

1923 წ. თებერვლის 4.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-31 №-ში 1923 წ. თებერვლის 10.

4.

დადგენილება № 30

მიწის რეფორმის განხორციელების შესახებ.

რათა საქართველოში საბოლოოდ აღმოფხვრილ იქნეს ფეოდალურ ურთიერთობათა ყოველგვარი ნაშთი და დაჩქარებით განხორციელდეს მიწის რეფორმა, რომელმაც უზრუნველ უნდა ჰყოს მშრომელი ხალხი მიწის სარგებლობით, აგრეთვე გადასახლებისათვის მიწის ფონდის შესაქმნელად, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი თანახმად ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის საგანგებო სესიის მიერ 1923 წ. იანვრის 21-ს მიღებული რეზოლიუციისა, — საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მე-17 ნომრის დეკრეტის განსავითარებლად ადგენს:

1. იმ მიწების ჩამორთმევას, რაც აღემატება სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ 1922

წ. მაისის 26-ს მიწათ-მოწყობის შესახებ გამოცემული დებულებით დაწესებულ ნორმას და ამ მიწების განაწილებას უმიწაწყლო და მცირე მიწის მქონე გლეხთა შორის აწარმოებენ სასოფლო კომიტეტები. სოფლის კომიტეტი შეადგენს აქტს, რომელშიაც აღნიშნულ უნდა იქნეს ვის, სად და რამდენი მიწა უნდა ჩამოერთვას და ვისა და ვის შორის უნდა იქნეს იგი განაწილებული. სოფლის კომიტეტი უნდა იქნეს არჩეული სოფლის ყრილობის მიერ სამი, ან ხუთი პირის შემადგენლობით.

კომიტეტებს უფლება აქვთ მოიწვიონ მკოდნე პირნი (აგრონომი, მიწის მზომელი და სხვ.) სოფლის კომიტეტების დადგენილებათა ტენიკური შესრულებისათვის.

2. სასოფლო კომიტეტების მიერ შედგენილი აქტები, სამი დღის განმავლობაში დღიდან შედგენისა, უნდა წარედგინოს თემის საადგილ-მამულო კომიტეტს, რომელიც შესდგება 3 წევრისაგან და რომელსაც ირჩევს თემის აღმასრულებელი კომიტეტი.

თემის საადგილ-მამულო კომიტეტი განიხილავს და დამტკიცებს აქტს ხუთი დღის განმავლობაში დღიდან მიღებისა, განიხილავს აგრეთვე საჩივრებს, დაინტერესებულ პირთა მიერ შეტანილს იმავე ვადაზე და საქმის ვითარების მიხედვით ან დაამტკიცებს ამ აქტს, ან შესცვლის. დამტკიცებული ან შეცვლილი აქტი დაებრუნება სოფლის კომიტეტებს დაუყოვნებლივ სისრულეში მოსაყვანად.

დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს განასაჩივროს თემის კომიტეტის მოქმედება, — ერთი კვირის ვადაზე — დღიდან აქტის დამტკიცებისა, ან შესცვლისა, — მაზრის მიწათ-მოქმედების განყოფილების კოლეგიაში, რომელიც შესდგება მაზრის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრის თავმჯდომარეობით და განყოფილების გამგისა და მიწათ-მოწყობელისაგან. განსაჩივრება არ შეაჩერებს აქტის სისრულეში მოყვანას.

3. მაზრის მიწათ-მოქმედების კოლეგიის დადგენილება შეიძლება განსაჩივრებულ იქნეს, — ერთი კვირის განმავლობაში დღიდან დადგენილებისა, — მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატის საბჭოში, რომელიც შესდგება მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარის თავმჯდომარეობით და მისი მოადგილისა და მიწათ-მოწყობის განყოფილების გამგისაგან. კომისარიატის საბჭოს დადგენილება, — როგორც საბოლოო, — არ განსაჩივრდება.

შენიშვნა. მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარს უფლება აქვს საჩივრის განხილვა მიანდოს საბჭოს სხვა შედგენილობას.

4. ყოველგვარი საადგილ-მამულო დავა და, სხვათა შორის მიწის სარგებლობით გამოწვეული დავა, რაც აღიძვრის არა მიწათ მოწყო-

წ. მაისის 26-ს მიწათ-მოწყობის შესახებ გამოცემული დებულებით დაწესებულ ნორმას და ამ მიწების განაწილებას უმიწაწყლო და მცირე მიწის მქონე გლეხთა შორის აწარმოებენ სასოფლო კომიტეტები. სოფლის კომიტეტი შეადგენს აქტს, რომელშიაც აღნიშნულ უნდა იქნეს ვის, სად და რამდენი მიწა უნდა ჩამოერთვას და ვისა და ვის შორის უნდა იქნეს იგი განაწილებული. სოფლის კომიტეტი უნდა იქნეს არჩეული სოფლის ყრილობის მიერ სამი, ან ხუთი პირის შემადგენლობით.

კომიტეტებს უფლება აქვთ მოიწვიონ მკოდნე პირნი (აგრონომი, მიწის მზომელი და სხვ.) სოფლის კომიტეტების დადგენილებათა ტენიკური შესრულებისათვის.

2. სასოფლო კომიტეტების მიერ შედგენილი აქტები, სამი დღის განმავლობაში დღიდან შედგენისა, უნდა წარედგინოს თემის საადგილ-მამულო კომიტეტს, რომელიც შესდგება 3 წევრისაგან და რომელსაც ირჩევს თემის აღმასრულებელი კომიტეტი.

თემის საადგილ-მამულო კომიტეტი განიხილავს და დაამტკიცებს აქტს ხუთი დღის განმავლობაში დღიდან მიღებისა, განიხილავს აგრეთვე საჩივრებს, დაინტერესებულ პირთა მიერ შეტანილს იმავე ვადაზე და საქმის ვითარების მიხედვით ან დაამტკიცებს ამ აქტს, ან შესცვლის. დამტკიცებული ან შეცვლილი აქტი დაებრუნება სოფლის კომიტეტებს დაუყოვნებლივ სისრულეში მოსაყვანად.

დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს განასაჩივროს თემის კომიტეტის მოქმედება, — ერთი კვირის ვადაზე — დღიდან აქტის დამტკიცებისა, ან შეცვლისა, — მაზრის მიწათ-მოქმედების განყოფილების კოლეგიაში, რომელიც შესდგება მაზრის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრის თავმჯდომარეობით და განყოფილების გამგისა და მიწათ-მოწყობელისაგან. განსაჩივრება არ შეაჩერებს აქტის სისრულეში მოყვანას.

3. მაზრის მიწათ-მოქმედების კოლეგიის დადგენილება შეიძლება განსაჩივრებულ იქნეს, — ერთი კვირის განმავლობაში დღიდან დადგენილებისა, — მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატის საბჭოში, რომელიც შესდგება მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარის თავმჯდომარეობით და მისი მოადგილისა და მიწათ-მოწყობის განყოფილების გამგისაგან. კომისარიატის საბჭოს დადგენილება, — როგორც საბოლოო, — არ განსაჩივრდება.

შენიშვნა. მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარს უფლება აქვს საჩივრის განხილვა მიანდოს საბჭოს სხვა შედგენილობას.

4. ყოველგვარი საადგილ-მამულო დავა და, სხვათა შორის მიწის სარგებლობით გამოწვეული დავა, რაც აღიძვრის არა მიწათ მოწყო-

ბის პროცესში, უნდა განხილულ იქნეს საერთო წესით სახალხო სა-
სამართლოს მიერ.

5. ვაუქმებულ იქნეს 1922 წ. მაისის 26-ს დებულების მეოთხე
და მეშვიდე მუხლი შენიშნითურთ.

6. იმავე დებულების მე-6 მუხლი შეცვლილ იქნეს შემდეგნაირად:
„მიწის ნორმა ყოფილ მესაკუთრეს დაეტოვება იმ შემთხვევაში,
უკეთეს იგი ცხოვრობს ადგილობრივ და საკუთარი შრომით ეწევა
მეურნეობას.“

7. დაეტოვება მიწის ნორმა:

ა) ადგილობრივ მცხოვრებ შრომის უნარდაკარგულ მოხუცებულთ,
ქვრივ-ობოლთ, უკეთეს ისინი ცალკე კომლს წარმოადგენენ და მრჩე-
ნელი არა ჰყავთ;

ბ) სოფლის მეურნეს: წითელ არმიელთ, მუშათა და გლეხთა მი-
ლიციის მოსამსახურეთ და მუშათა, გლეხთა და წითელ არმიელთა საბ-
ჭოების მიერ არჩეულ მოსამსახურეთ, როდესაც ეს მოსამსახურენი
დროებით მოწყვეტილი იქნებიან სოფლის მეურნეობას.

დაეტოვებათ ნახევარი მიწის ნორმა ადგილობრივ მიწის კომიტე-
ტების თანხმობით:

ა) ფიზიკური შრომის მუშებს, რომელნიც ეწევიან წარმოებითი
შრომას სახელმწიფო და კერძო საწარმოში და დაწესებულებაში;

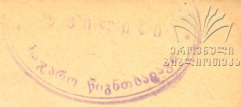
ბ) სოფლის მასწავლებლებს;

გ) მაზრის, თევისა და სოფლის აღმასრულებელი კომიტეტების
თანაშრომელთ, რომელთაც კავშირი არ გაუწყვეტიათ სოფლის მეურ-
ნეობასთან;

დ) აგრონომებს და ვეტერინარებს.

8. მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატის მიწათ-მოწყობის გან-
ყოფილება ახდენს სოფლად მიწებისა და მიწის მოსარგებლეთა რევი-
სტრაციას მიწისმოწყობის დამთავრების დაგვარად თვითვე სოფელში.
მიწათ-მოწყობის ტექნიკური აპარატის მიერ ამა თუ იმ სოფლად გამო-
რკვეულ ნორმაზე მეტი მიწა უნდა გადაირიცხოს გადასახლების მიწის
ფონდში.

9. მიწათ-მოწყობის განყოფილებასთან დაარსდეს გადასახლების
ქვე-განყოფილება და დაევალოს მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისა-
რიატს წარმოადგინოს არსებული წესისამებრ, ორი კვირის განმავლო-
ბაში, აღრიცხვა გადასახლების საქმის საქიროებისათვის. ყველა ხარჯი
მიწათ-მოწყობისათვის, — გარდა მე-2 მუხლში აღნიშნულისა, აგრეთვე
ხარჯები, მიწათ-მოწყობის განყოფილების შტატის გადიდებით გამო-
წვეული, გაცემულ იქნეს სახელმწიფო ხაზინიდან, რისთვისაც მიწათ-
მოქმედების სახალხო კომისარიატს დაუყონებლივ გაეხსნას საქირო
კრედიტი.

10. მიწათ-მოწყობასთან დაკავშირებული ხარჯები, როგორცაა: გასამრჯელო სოფლის და თემის კომიტეტების წევრებისათვის, მუშებისა და სადგომების დაქირავებისათვის, მიმოსვლისათვის და სხვ. დაეკისროს სოფლის საზოგადოებათ, თემის კომიტეტის განაწილებისამებრ.

11. გაუქმებული იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1921 წ. ივლისის 27-ს თარიღითა და 62 №-ით გამოცემული დეკრეტი. გაუქმდეს ყველა საადგილ-მამულო კომისია და ყოველი მათი საქმე, რომლის წარმოებაც დაუშთავრებელია, გადაეცეს კუთვნილებისამებრ სახალხო სასამართლოს ან მიწათ-მოწყობის განყოფილებას.

12. დადგენილება ესე შედის ძალაში დღიდან მისი გამოქვეყნებისა. სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე **მ. ცხაკაია**.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი **პ. საბაშვილი**.

1923 წ. თებერვალი 22.

ტფილისი-სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-56 №-ში 1923 წ. მარტის 11.

5.

ს მ ნ ი ს ტ ი ა

დადგენილება.

წითელი არმიის 5 წლის თავისა და საქართველოს პროლეტარული რევოლუციის 2 წლის თავის აღსანიშნავად სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი აღგენს:

1. იმას, ვისაც ამა დადგენილების გამოცემის დღემდე ჩადენილი დანაშაულისათვის გადაეწყვიტა ღმბალესი ზომის სასჯელი, ეს სასჯელი შეეცვალოს ათი წლით თავისუფლების აღკვეთად სასტიკი იზოლაციით.

2. განთავისუფლებულ იქნეს სასჯელისა და ყველა მისი შედეგისაგან (გარდა უკვე სისრულეში მოყვანილი ქონებრივი გადასახდელისა) ის, ვისაც ამა დადგენილების გამოცემის დღემდე ჩადენილი დანაშაულისათვის გადაეწყვიტა თავისუფლების აღკვეთა ერთ წლამდე ან ერთი წლით და ყველა სხვა უფრო მცირე სასჯელი, აგრეთვე თავისუფლების აღკვეთა პირობით ან იძულებითი მუშაობა თავისუფლების აღუკვეთელად, მიუხედავად სასჯელის ვადისა.

3. მოსპობილ იქნეს სრულიად საქმე, რა სტადიაშიაც იგი უნდა იმყოფებოდეს, იმ პირისა, ვისაც ბრალდება ამა დადგენილების გამოცემამდე ჩადენა ისეთი დანაშაულისა, რომლისთვისაც სისხლის სამართლის კოდექსში სასჯელად დაწესებულია თავისუფლების აღკვეთა არა უმეტეს ერთი წლისა.

შენიშვნა. 2 და 3 მუხლი გავრცელებულ იქნეს ადმინისტრატიული წესით დადებულ სასჯელზედაც.

4. შემცირებულ იქნეს ერთი მესამედით სასჯელი ყველა იმ პირისა, ვისაც გადაწყვეტილი აქვს თავისუფლების აღკვეთა ერთ წელზე მეტი ვადით.

5. ამნისტია სრულიად არ ვრცელდება იმაზე, ვისაც მსჯავრი დაედო სისხლის სამართლის კოდექსის 58—67, 69 და 72 მუხლში გათვალისწინებული მძიმე კონტრ-რევოლიუციონური მოქმედობისათვის, ამავე კოდექსის 76 მუხლში გათვალისწინებული ბანდიტიზმისათვის და 117 მუხლში გათვალისწინებული მექრთამეობისათვის, აგრეთვე ხელმოკრედ ჩადენისათვის რაიმე დანაშაულისა, რომლის გამოც მსჯავრდადებულს სასჯელი უკვე მოუხდია წინათ.

6. ამნისტია არ გავრცელდება იმ მსჯავრდადებულზე, რომელსაც უმაღლესი ზომის სასჯელი, თვით განაჩენის დადგენისვე დროს ან სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებით ან წინანდელი ამნისტიის ძალით ერთხელ უკვე შეეცვალა თავისუფლების აღკვეთად.

7. დადგენილება ესე გავრცელებულ იქნეს იმ მსჯავრდადებულზედაც, წინა მუხლში აღნიშნულთა გარდა, ვისაც შეეფარდა წინანდელი ამნისაჟები, ამასთანავე ამა ამნისტიის შეფარდების დროს მხედველობაში მიღებულ უნდა იქნეს სასჯელის ის ვადა, რომელიც მსჯავრდადებულს წინა ამნისტიის შეფარდების შემდეგ უნდა მოეხადა.

8. უკეთუ დაზარალებული თანხმობას არ განაცხადებს, ამნისტია არ გავრცელდება კერძო ბრალდების წესით აღძრულ საქმეზე, რომელიც შეიძლება შერიგებით დამთავრდეს, მაგრამ განაჩენის დადგენის დროს სასამართლო მოვალეა შეაფარდოს ამნისტია საზოგადო წესისამებრ.

9. ამა დადგენილების 3 მუხლის ძალით მოსპობა საქმისა არ გაანთავისუფლებს დანაშაულით მიყენებული ზარალის ანაზღაურებისაგან, ამასთანავე სასამართლოს წარმოებაში უკვე მყოფი საქმე, სადაც სამოქალაქო სარჩელია აღძრული, სისხლის სამართლის წარმოების წესით განხილულ იქნეს მხოლოდ იმ ნაწილში, რომელიც სამოქალაქო სარჩელს ეხება; წინასწარ წარმოებაში მყოფი საქმის გამო კი, რომელიც ამა დადგე-

ნიღების ძალით უნდა მოისპოს, სამოქალაქო სარჩელი განხილულ უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართლის წარმოების წესით.

10. იმ ბრალდებულს, ვისი საქმეც ჯერ განხილულ არ არის, ან, თუნდაც განხილულია, მაგრამ საკასაციო საჩივრის შეტანის გამო განაჩენი კანონიერ ძალაში ჯერ არ შესულა, უკეთუ მას სურს თავი გამართლოს სასამართლოს წინაშე, ამა ამნისტიის შეფარდების დღიდან არა უგვიანეს ერთი თვისა შეუძლიან ითხოვოს თავისი საქმის განხილვა, ხოლო, თუ ასეთ შემთხვევაში საქმე განხილულია და განაჩენი დადგენილია, ამნისტია მას უკვე არ შეეფარდება.

11. ამა ამნისტიის შეფარდება იმ პირთათვის, რომელნიც სასჯელს უკვე იხდიან, დავალოს იმ სასამართლო ან სხვა დაწესებულებას, რომლის განაჩენით ან დადგენილებით ხსენებულნი პირნი სასჯელს იხდიან.

12. იმ პირს, ვისაც ჩაუდენია დანაშაული ამა დადგენილების გამოკვეყნებამდე, ხოლო მისი საქმე ჯერ არ განხილულია, ამნისტია ამა დადგენილებაში აღნიშნულ წესის და გამონაკლისის დაცვით უნდა შეფარდოს შემდგენიარად:

ა) საქმე ისეთი დანაშაულის შესახებ, რომლის ჩადენისათვისაც სისხლის სამართლის კოდექსში უმაღლესი დაწესებული სასჯელი არ აღემატება თავისუფლების აღკვეთას ერთ წლამდე, უნდა მოსპობილ იქნეს სათანადო სასამართლო და სხვა დაწესებულების დადგენილებით ქვემდებარეობისამებრ;

ბ) ყველა სხვა საქმის გამო ამნისტია შეფარდებულ უნდა იქნეს განაჩენის დადგენისათანავე; ამასთანავე საკასაციო წესით წარმოებული საქმე ამნისტიის 3 მუხლში აღნიშნულ შემთხვევაში დაუბრუნდება მოსასპობად იმ სასამართლოს, რომელმაც განაჩენი დაადგინა, ხოლო, უკეთუ საქმე განხილულ იქნა საკასაციო წესით და პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი დამტკიცდა, ამნისტიას შეაფარდებს საკასაციო ინსტანცია.

13. ამნისტიის შეფარდება იმ პირისათვის, ვისაც საქართველოს საგანგებო კომისიის მსჯავრი დაედო, დაევალოს განსაკუთრებულ კომისიას, რომელიც შესდგება იუსტიციის სახალხო კომისარიატის საპროკურატურო განყოფილებისა, საგანგებო კომისიისა და უზენაესი რევოლუციური ტრიბუნალის წარმომადგენლებისაგან.

14. ამნისტიის შემფარდებელ ორგანოს უფლება აქვს ცალკე, ამასთანავე გამონაკლის შემთხვევაში, სთხოვოს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტს, რათა ამნისტია არ შეეფარდოს იმ ცალკე პირს, რომლის განთავისუფლებამაც შეიძლება რესპუბლიკა განსაცდელში ჩააყენოს.

15. საგამომძიებლო ორგანოებმა ამა დადგენილების 3 მუხ. „ა“ პუნქტის ძალით მოსასპობი საქმეები თავიანთი დასკვნით უნდა წარუდგინონ სათანადო სახალხო სასამართლოს, რევოლიუციონურ ტრიბუნალს ან საგანგებო კომისიას კუთვნილებისამებრ.

16. ამა დადგენილების ცხოვრებაში გატარება დამთავრებულ უნდა იქნეს არა უგვიანეს ერთი თვისა.

17. საჩივარი იმის შესახებ, რომ ამნისტია არ იყო სწორედ შეფარდებული, შეტანილ უნდა იქნეს იუსტიციის სახალხო კომისართან ადგილობრივი პროკურატურის მეშვეობით, ხოლო იქ, სადაც პროკურატურა ჯერ შემოდებული არ არის, — იუსტიციის განყოფილების მეშვეობით.

შენიშვნა. ადგილობრივმა პროკურორმა და იუსტიციის განყოფილებამ საჩივარი იუსტიციის სახალხო კომისარს უნდა წარუდგინონ თავისი დასკვნით.

18. საჩივარი იმის შესახებ, რომ ამა დადგენილების 13 მუხლში აღნიშნული კომისიის დადგენილება სწორე არ არის, შეტანილ უნდა იქნეს უმეშვეოდ რესპუბლიკის პროკურორთან.

19. საზოგადო თვალყურის დევნება იმისა, რომ დადგენილება ესეც ცხოვრებაში იქნეს გატარებული, ევალება იუსტიციის სახალხო კომისარს. მასვე ევალება გამოსცეს სათანადო ინსტრუქცია.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალ.
აღმას. კომიტ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართველ. საბჭოთა ცენტრალ.
აღმასრულ. კომიტეტის მდივანი საბაშვილი.

1923 წ. თებერვლის 23.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-44 №-ში 1923 წ. თებერვ. 25.

6.

დ ე კ რ ე ტ ი

მაზრის სარაიონო საგადასახადო საკრებულოების შედგენილობის შევსების შესახებ.

1921 წლ. ნოემბრის 30 თარიღითა და 82 ნომრით გამოცემული დეკრეტის დამატების 38 მუხლის შესავსებად სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. მაზრის სარაიონო საგადასახადო საკრებულოს შედგენილობაში, როდესაც იგი იხილავს საკითხს პირდაპირი გადასახადის გაწერის შესახებ ამა თუ იმ თემში მცხოვრებ გადამხდლებზე—გადამწყვეტი ხმის უფლებიან წევრად შედის სათანადო თემის აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე.

2. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ.

კომიტეტის თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას.

კომიტ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მარტის 8.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია ვაზ. „კომუნისტის“ მე-55 №-ში 1923 წ. მარტის 10.

7.

დადგენილება № 31

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმიხა.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის აღდგენის შესახებ.

ყველა კატეგორიის გაქირვებულთა (ომში დაინვალიდებულნი, წითელ-არმიელთა ოჯახები, უკიდურეს გაქირვებაში მყოფი სხვა ინვალიდები და სხვ.) სოციალურ უზრუნველყოფისათვის მთლიანი ცენტრალური სახელმწიფო ორგანოს შექმნისა და გლახთა და ქალაქის ნახევრად პროლეტარულ ელემენტების საურთიერთო დახმარების საზოგადოებათა მოწყობის მიზნით, სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი აღდგენს:

1. აღდგენილ იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატი.

2. წინადადება ეწლევა ყველა იმ სახალხო კომისარიატს, რომელიც ამ ჟამად განაგებს სოციალური უზრუნველყოფის საქმეს და საურთიერთო დახმარების საზოგადოებათა მოწყობას (ამიერკავკასიის შრომის სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის სამმართველოს განყოფილება უღარობეს მცხოვრებთა სახელმწიფო დახმარებისა საქართვე-

ლოში, ჯანმრთელობის სახალხო კომისარ. საინვალიდო სახლების განყოფილება, სახელო კომისარიატის მიერ წითელ-არმიელთა ოჯახების უზრუნველყოფა) გადასცეს თავისი აპარატი ყველა ფუნქციებით—სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატს.

3. გადაირიცხოს სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის სახელზე ყველა ის სახელმწიფო კრედიტი, რომელიც აქვთ აღნიშნულ სახალხო კომისარიატებს სოციალური უზრუნველყოფისათვის.

4. დეველოს სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატს სასწრაფო წესით წარუდგინოს სრ. საქ. ცენტ. აღმას. კომ. პრეზიდიუმს დასამტკიცებლად საერთო დებულების პროექტი სოციალური უზრუნველყოფის შესახებ (ომში დაინვალ. და სხვ. მოქალ.), რისთვისაც უნდა იხელმძღვანელოს სახელმწიფო უზრუნველყოფისათვის დღემდე მოქმედ დებულებებით.

5. წინადადება მიეცეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სიმშილობის შედეგებთან ბრძოლის კომიტეტს ინვალიდთა დახმარების მუშაობაში იყოს სოც. უზ. სახ. კომის. საერთო ხელმძღვანელობის ქვეშ.

6. დადგენილება ესე შედის ძალაში დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ.
კომიტ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ აღმას.
კომიტ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მარტის 8.
ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-55 № ში 1923 წ. მარტის 10.

8.

დადგენილება № 33

ქართული მსროლელი დივიზიის სამხედრო რეგოლიუციონური ტრიბუნალის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. დამტკიცებულ იქნეს ამასთანავე დართული დებულება ქართუ

ლი მსროლელი დივიზიის სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის შესახებ.

2. პირველ მუხლში აღნიშნული დებულება ძალაში შესულად ჩაითვალოს 1922 წლის დეკემბრის 23-დან.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ.

კომ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმასკ.

მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მარტის 22.

ტფილისი—სასახლე.

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა

ქართული მსროლელი დივიზიის სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის შეხახებ

1. ქართული მსროლელი დივიზიის სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალი მშვიდობიანობის დროისათვის მოეწყობა თავმჯდომარისა, მისი მოადგილისა და სამი მუდმივი წევრის შედგენილობით.

2. სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის თავმჯდომარეს, მის მოადგილეს და წევრებს დანიშნავს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი,—ქართული არმიის პოლიტიკური განყოფილების წარდგენით,—პოლიტიკურად გამოცდილი იმ პომუშავეთაგან, რომელთაც წითელ არმიაში უმსახურნიათ არა ნაკლებ ერთი წლისა.

შენიშვნა. განსაკუთრებულ შემთხვევაში სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის თავმჯდომარედ, მის მოადგილედ და წევრებად შეიძლება დანიშნოს ისეთი სამხედრო მოსამსახურეც, რომელსაც წითელ არმიაში აღნიშნულ ვადაზე ნაკლები უმსახურია.

3. სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს ექვემდებარება საქმენი როგორც ქართული მსროლელი დივიზიის, ისე ქართული არმიის ყველა სამხედრო მოსამსახურისა,—თუნდაც ეს უკანასკნელი არ ეკუთვნოდეს ქართული მსროლელი დივიზიის შედგენილობას,—რომელსაც უჭირავს პოლკის უფროსის თანამდებობაზე არა უმაღლესი ან მისი თანასწორი თანამდებობა და რომელსაც ბრალად ედება:

ა) სამხედრო დანაშაული, გათვალისწინებული საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსის VII თავში (206—220 მუხლ);

ბ) თანამდებობრივი დანაშაული, გათვალისწინებული იმავე კოდექსის II თავში (108—121 მუხლ.) და

გ) სამეურნეო დარგისა და ქონებრივი დანაშაული, გათვალისწინებული სისხლის სამართლის კოდექსის 131 და 135 მუხლებში, 187 მუხლის დ, ე, ვ, ზ და პ პუნქტებში, 194 და 202 მუხლებში.

4. უკეთუ ქართული არმიის სამხედრო მოსამსახურე ჩაიდენს სამოქალაქო უწყების პირის თანამონაწილეობით ისეთ დანაშაულს, რომელიც სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს ექვემდებარება, საქმე ერთისაც და მეორისაც დაექვემდებარება სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს.

5. უკეთუ სამხედრო მოსამსახურე ჩაიდენს რამდენსამე ქმედობას, რომელთაგან ზოგი ექვემდებარება რევოლიუციონურ ტრიბუნალს, ზოგიც—სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს—საქმე მთლად უნდა დაექვემდებაროს სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს.

6. უკეთუ სამხედრო მოსამსახურე ჩაიდენს რამდენსამე ქმედობას, რომელთაგან ზოგი ექვემდებარება სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს, ზოგიც სახალხო სასამართლოს,—საქმე მთლად უნდა დაექვემდებაროს სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს.

7. სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის ქვემდებარე საქმის წინასწარი გამოძიება უნდა მოახდინოს სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალთან მყოფმა სამხედრო გამოძიებელმა. სამხედრო გამოძიებლების რიცხვი განისაზღვრება შტატით.

8. სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალთან იმყოფება სამხედრო პროკურორის თანაშემწე, რომელიც უშუალოდ ემორჩილება საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური ტრიბუნალების პროკურორს (ეს უკანასკნელი პროკურორივეა უზენაესი რევოლიუციონური ტრიბუნალისა).

9. წინასწარი წარმოება სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის ქვემდებარე საქმისა, გასამართლებისათვის სამზადისი, საქმის განხილვის წესი და განაჩენის დადგენა, უნდა მოხდეს რევოლიუციონური ტრიბუნალების დებულებაში აღნიშნული წესისამებრ და ყველა იმ ცვლილების მიხედვით, რომელიც შემდგომი შეტანილ იქნა სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის 8 და 11 ნომრის დადგენილებით და პროკურატურის დებულებით (დადგენილება სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა 1922 წლის ნოემბრის 11-ს თარიღითა და 19 ნომრით).

10. სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის განაჩენი, რომ-

ლითაც გათვალისწინებული არ იქნება თავისუფლების აღკვეთა (სისხლის სამართლის კოდექსის 32 მუხლის „ბ“ პუნქტი) ან სასჯელის უმაღლესი ზომა, საბოლოოა, და მისი განსაჩივრება საკასაციო წესით არ შეიძლება.

11. სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის განაჩენი, რომელიც გათვალისწინებულია თავისუფლების აღკვეთა (სისხლის სამართ. კოდექსის 32 მუხლის „ბ“ პუნქტი) ან სასჯელის უმაღლესი ზომა, შეიძლება საკასაციო წესით განსაჩივრებულ იქნეს უზენაეს რევოლიუციონურ ტრიბუნალში, რევოლიუციონური ტრიბუნალების დებულებაში აღნიშნული წესისამებრ.

12. უკეთეს სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის განაჩენი გაუქმებულ იქნება, საქმე ხელმოვრდ განხილვისათვის უნდა გადაეცეს უზენაესი რევოლიუციონური ტრიბუნალის სასამართლო (სამხედრო) კოლეგიას ან იმავე სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს სხვა შედგენილობით, ამასთანავე, უკეთეს საკრებულოს წევრთა საკმაო რიცხვი არ ეყოლება, — იგი ქართული მსროლელი დივიზიის შტაბის პოლიტიკური განყოფილების დანიშნებით, შევსებულ უნდა იქნეს იმ პირობით, რომელნიც ამა დებულების მე-2 მუხლში აღნიშნულ პირობებს შეეფერებათ.

13. სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის შედგენილობა განისაზღვრება განსაკუთრებული შტატით.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ.

კომიტეტის თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას.

კომიტ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მარტის 22.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-67 №-ში 1923 წ. მარტის 25.

9.

დადგენილება № 34

მეჭრთამეობისათვის პასუხისმგებლობის გაძლიერების შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. სისხლის სამართლის კოდექსის 117 მუხლი შეიცვალოს შემდეგნაირად:

117 მუხ. სახელმწიფო, საკავშირო ან საზოგადოებრივ სამსახურში მყოფი პირის მიერ პირადად ან შუაკაცის შემწეობით, ამა თუ იმ სახით ქრთამის შიღება ქრთამის მიმცემის სასარგებლოდ ისეთი მოქმე-

დების შესრულებისათვის ან შეუსრულებლობისათვის, რომელიც ამ პირის სამსახურის მოვალეობას შეადგენს, დაისჯება

თავისუფლების აღკვეთით არა ნაკლებ ერთი წლისა და ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

ქრთამის მიღება დამამძიმებელ პირობებში, როგორც არის: ა) ქრთამის მიღები თანამდებობის პირის საპასუხისმგებლო მდგომარეობა, ბ) სახელმწიფოს ქონებრივად დაზარალება, რაც ქრთამის აღებას მოჰყვა ან შეიძლება მოჰყოლოდა, გ) სამსახურის მოვალეობის დარღვევა, დ) ქრთამის აღებისათვის სამართალში მყოფელობა წინად ან არა ერთხელ ქრთამის მიღება, ე) ქრთამის გამოძალვა—დაისჯება

თავისუფლების აღკვეთით არა ნაკლებ სამი წლისა სასტიკი იზოლაციით და ქონების კონფისკაციით, ხოლო განსაკუთრებულად დამამძიმებელ გარემოებათა გამო—სასჯელის უმაღლესი ზომით და ქონების კონფისკაციით.

117-ა მუხ. ქრთამის მიცემა, შუაგაცობა მექრთამეობაში, მექრთამეობისათვის როგორმე ხელის შეწყობა ან მექრთამეობის საწინააღმდეგოდ ღონისძიების მიუღებლობა, დაისჯება

წინა მუხლის 1 ნაწილში გათვალისწინებული სასჯელით, ხოლო განსაკუთრებულად დამამძიმებელ გარემოებათა გამო—იმავ მუხლის 2 ნაწილში გათვალისწინებული სასჯელით.

ის, ვისზედაც გავრცელდება ამა და წინა მუხლის მოქმედება, შეიძლება სასამართლოს მიერ განთავისუფლებულ იქნეს სასჯელისაგან მხოლოდ იმ შემთხვევაში: ა) უკეთუ იგი ნებაყოფლობით და დაუყოვნებლივ განაცხადებს ქრთამის გამოძალვის შესახებ და ბ) უკეთუ თავის დროზე ჩვენების მიცემით და შეტყობინებით ხელს შეუწყობს მექრთამეობის გამოაშკარავებას.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას. კომ. მდივანი. პ. საბაშვილი.

1923 წ. მარტის 22.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-66 №-ში 1923 წ. მარტის 24.

10.

დ ე კ რ ე ტ ი

სისხლის სამართლის კოდექსის 134 მუხლის გავრცელების შესახებ სახელმწიფოებრივი მიზნების განმახორციელებელ ორგანიზაციას თან დადებული ხელშეკრულების შეუსრულებლობაზე.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

სისხლის სამართლის კოდექსის 134 მუხლი გავრცელებულ იქნეს აგრეთვე იმ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულების შეუსრულებლობაზე, რომელიც დადებული იქნება ზოგად — სახელმწიფოებრივ — სამეურნეო, საგანმანათლებლო და სხვა მიზანთა განმახორციელებელ კოოპერატივთან და, საზოგადოდ, ყოველ გაერთიანებულ ორგანოსთან.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტის
თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმასკომის მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მარტის 26.

ტფილისი — სასაბღე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-72 №-ში 1923 წ. მარტის 31.

11.

დადგენილება № 35

სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭდის ხმარების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1921 წ. მარტის 15 თარიღითა და 18 №-ით გამოცემული ბრძანების დასამატებლად და განსაფითარებლად სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭდის ხმარების უფლება აქვს:

ა) სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტს, სახალხო კომისართა საბჭოს, ყველა სახალხო

კომისარიატს, მათ ცენტრალურ სამმართველოებს (ან ამ უკანასკნელთა თანასწორ განყოფილებას), სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტსა და სახალხო კომისართა საბჭოსთან დამოუკიდებლად არსებულ დაწესებულებას და სახალხო ბანკს;

ბ) რესპუბლიკებისა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქისა და მათი სახალხო კომისარიატების სრულუფლებიან წარმომადგენლობას;

გ) მაზრისა და ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტსა და მის დამოუკიდებელ განყოფილებას;

დ) რევოლიუციონურ ტრიბუნალს, სახალხო სასამართლოს, სახალხო მოსამართლეთა საბჭოს, პროკურორს, გამოძიებელს, ნოტარიუსს, სასამართლო აღმასრულებელს, ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორას, სახელმწიფო სასწავლებელს, სასინჯ დაწესებულებას, ზომისა და წონის პალატას და სახალხო ბანკის ადგილობრივ განყოფილებას;

ე) ცალკე სამხედრო ერთეულს და მის შესაფერ შტაბს, სამართველოს და დაწესებულებას, რომლის უფროსსაც მინეკებული აქვს უფლება არა უმცირესი პოლკის უფროსისა;

ვ) თემის აღმასრულებელ კომიტეტს.

2. სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭედი შეიძლება დამზადებულ იქნეს ტფილისში მხოლოდ შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ნებართვით და ადგილობრივ კი (პროვინციაში) აღმასრულებელი კომიტეტის შინაგანი მართველობის განყოფილების ნებართვით. ყველა ამ დაწესებულებამ უნდა სისწორით აღნუსხოს ბეჭდის დასამზადებლად გაცემული ნებართვა.

3. ნებართვა სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭდის დასამზადებლად გაცემულ უნდა იქნეს 1 მუხლის ა და ბ პუნქტში აღნიშნული დაწესებულებისათვის მხოლოდ სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა, სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარისა, მათი მოადგილისა ან მდივნის მოთხოვნით; სათანადო რესპუბლიკისა და ავტონომიური ოლქის აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარისა, მისი მოადგილისა ან მდივნისა და სათანადო ცენტრალური დაწესებულების სათავეში მდგომი პირისა ან მისი მოადგილის მოთხოვნით; 1 მუხლის „გ“ და „ვ“ პუნქტში აღნიშნული დაწესებულებისათვის — სათანადო აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის მოთხოვნით, ხოლო იმავე მუხლის „დ“ და „ე“ პუნქტში აღნიშნული დაწესებულებისათვის სათანადო დაწესებულების ხელმძღვანელი ორგანოს მოთხოვნით. ამასთანავე სამხედრო ერთეულისა და სამხედრო უწყების დაწესებულების ბეჭდის დასამზადებლად საჭიროა წინასწარი ვიზა კავკასიის ცალკე არმიის განსაკუთრებული განყოფილებისა

4. სახარატო (საგრავიორო) სახელოსნო აწარმოებს ცალკე დავთარს შეკვეთილი სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭდების ჩასაწერად და ამ დავთარში შეინახავს ყველა სათანადო გასამართლებელ საბუთს.

5. ყველა თანამდებობის პირი და დაწესებულება, რომელსაც ამა დადგენილების ძალით ნება არა აქვს იხმაროს სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭედი, ვალდებულია, ერთი კვირის განმავლობაში დლიდან ამა დადგენილების გამოქვეყნებისა, წარუდგინოს ყველა, რაც კი მას მოეპოვება, სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭედი შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს მოსასპობად.

6. დაევალოს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს ორი თვის განმავლობაში შეადგინოს სია ყველა უწყების იმ დაწესებულებებისა, განყოფილებებისა და თანამდებობის პირთა, რომელთაც, ამა დადგენილების თანახმად, უფლება ეძლევათ სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭედი იხმარონ, აგრეთვე შეიმუშაოს და გამოსცეს ინსტრუქცია ბეჭდის ხმარებისა, შენახვისა და მოსპობის წესის შესახებ, აგრეთვე ბეჭდის დამზადებისთვის ნებართვის გაცემისა და შეკვეთილი ბეჭდის დამზადების წესის შესახებ და საამისოდ სახარატო (საგრავიორო) სახელოსნოს მიერ ანგარიშების წარმოების შესახებ.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დლიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ.

თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმის. კომიტ.

მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. აპრილის 10.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-81 № ში 1923 წ. აპრილის 12.

12.

დადგენილება № 36

სრულიად საქართველოს მუშათა, წითელ-არმიელთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და სახალხო კომისარიატის საბჭოთა.

1901 წ. დაბადებულ მოქალაქეთა ჯარში გაწვევის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის 1921 წ. 31 და 40 ნომრით გამოცემული დეკრეტის დამატებისა და განვითარებისთვის, სრულიად საქართველოს მუშათა, წითელ არმიელთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და სახალხო კომისარიატის საბჭო აღგენენ:

1. გაწვეულ იქნენ ნამდვილ სამხედრო სამსახურში მოკავშირე სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკების 1901 წ. დაბადებული მოქალაქენი, რომელნიც სცხოვრობენ საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ტერიტორიაზე.

2. ამა გაწვევისაგან განთავისუფლებულ იქნენ:

- ა) მოქალაქენი მაჰმადის სარწმუნოებისა,
- ბ) სექტანტები,
- გ) მთიელნი (ხევსურნი, ფშაენი, თუშნი), რომელნიც სცხოვრობენ მთის ხეობაში—ყაზბეგის აღმოსავლეთით;
- დ) ქრისტიანი აფხაზნი;
- ე) მოქალაქენი, რომელთაც არ იციან არც ქართული და არც რუსული ენა;

ვ) ის პირნი, რომელთაც თავისი კლასიური მდგომარეობისა და საბჭოთა ხელისუფლების მიმართ აქტიური მტრული განწყობილებისა გამო არ შეიძლება მიენდოთ იარაღით ხელში საბჭოთა ხელისუფლების დაცვა;

ზ) მასწავლებელნი, თანახმად საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის 1921 წ. მე-40 ნომრის დეკრეტისა;

თ) ფიზიკურ ნაკლებუნარიანთა და ავადმყოფობის გამო, თანახმად ამიერ-კავკასიის საბჭოთა ფედერატიული რესპუბლიკის სამხედრო და საზღვაო სახ. კომისარიატის 1922 წლ. მე-40 ნომრის ბრძანებისა და ავადმყოფობათა საგანგებო ნუსხისა, რომელიც გამოცემულ უნდა იქნეს ხსენებული ბრძანების დამატებით.

3. ჯარში გაწვევის ვადა გადაედოთ:

- ა) ფიზიკურათ დაუვაჟკაცებელთ და ავადმყოფთ;
- ბ) 1) უმაღლეს სასწავლებელში მოსწავლეთ, თანახმად საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის 1921 წ. მე-40 ნომრის დეკრეტისა, 2) საშუალო სასწავლებლების მოსწავლეთ—კურსის დამთავრებამდე;
- გ) გადმოსახლებულთ და განსახლებულთ, თანახმად ამიერ-კავკასიის სოც. ფედ. საბჭ. რესპუბლიკის სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატის ამა 1923 წლის მარტის 8-ს თარიღისა და 63 ნომრის ბრძანებისა.

4. სრულიად არ უნდა იქნენ გაწვეულნი:

- ა) იმ სახელმწიფოთა ქვეშევრდომი მოქალაქენი, რომელნიც არ შედიან სოც. საბჭ. რესპუბლიკების კავშირში;

ბ) ის პირნი, რომელნიც სასამართლოს განაჩენით მოკლებულ არიან აქტიურ და პასიურ სარჩევნო უფლებას.

5. ამა დადგენილების მე-2 მუხლის ა, ბ, გ, დ, ე, ვ პუნქტებში ჩამოთვლილ მოქალაქეთ დაედვას ფულადი გადასახადი, თანახმად ცალკე დადგენილებისა, რომელიც გამოიცემა დამატებით.

6. ჯარში გასაწვევი მოქალაქენი, რომელთაც არ იციან ქართული ენა, ხოლო რუსული ენა კი იციან, გაიგზავნონ რუსეთის სოც. ფედ. საბჭ. რესპუბლიკის და სხვა საბჭოთა რესპუბლიკების წითელი არმიის ნაწილებისა და დაწესებულებათა შესავსებად—ცალკე კავკასიის არმიის რევილიუციონური სამხედრო საბჭოს განკარგულების თანახმად.

7. 1901 წ. დაბადებულთაგან არც ერთი მოქალაქე, აღნიშნული ამა დადგენილების მე 2, 3 და 4 მუხ. არ განთავისუფლდება მიმღებ კომისიაში გამოცხადებისაგან შესაკრებ პუნქტზე.

8. 1901 წ. დაბადებული ყველა მოქალაქე, რომელიც თავს გაარიდებს შესაკრებ პუნქტზე მიმღებ კომისიაში გამოცხადებას, ან რომელიც სამსახურში მიღების შემდეგ დეზერტირად გავა, უნდა მიეცეს სათანადო სამართალს.

სასჯელის მოხდის შემდეგ ასეთი პირი მოვალეა იმსახუროს ჯარში ნამდვილი სამხედრო სამსახურისათვის დაწესებული ვადის გარდა, დეზერტირობისა და გამოუცხადებლობის დროს გატარებული ყოველი ერთი დღის ნაცვლად—ორი დღე; ამასთანავე სამსახურის ვადაში არ უნდა ჩათვალოს სასჯელის მოსახდელად გატარებული დრო.

9. ნამდვილ სამხედრო სამსახურში გამოცხადებისაგან თავგარიდებულთა და დეზერტირების წინააღმდეგ აღკვეთის ზომათ აუცილებლათ მიღებულ უნდა იქნეს დამნაშავეთა დაპატიმრება.

10. 1901 წ. დაბადებულ მოქალაქეთა ჯარში გაწვევა მოხდეს ორ რიგათა. წ. აპრილისა და ოქტომბრის თვეების განმავლობაში საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სამხედრო კომისრისა და შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის განკარგულებისამებრ იმ პირობით, რომ მშრომელი ოჯახის ერთად ერთი მომუშავე, რომელიც ეწვევა სასოფლო მეურნეობას, გაწვეულ იქნეს მეორე რიგში.

შენიშვნა. იმ მოქალაქეთა გაწვევა, რომელთაც არ იციან ქართული ენა, ხოლო იციან რუსული ენა მოხდეს პირველ რიგში მთლად, გარდა მშრომელი ოჯახის ერთადერთი მომუშავისა, რომელიც ეწვევა სოფლის მეურნეობას, ამათი გაწვევა მოხდება მეორე რიგში.

11. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქართველოს შუშათა, წითელ-არმიელთა და გლეხთა დებუტატების საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე მ. ცხაკიაი.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. აპრილის 11.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-81 № ში 1923 წ. აპრილის 12.

13.

დ ე გ უ ლ ე გ ა

მიწათმოწყობის შესახებ ქალაქებში.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ მიწის შესახებ 1921 წლ. აპრილის 6-ს თარიღითა და 17 №-ით გამოცემული დეკრეტის განსაზღვრებლად, რომელი დეკრეტის ძალითაც გაუქმებულია კერძო საკუთრების უფლება მიწაზე, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი შემოხსენებული დეკრეტის მე-3 და მე-18 მუხლის საფუძველზე ადგენს:

1. ამა დებულების გამოცემისთანავე ყოველი მიწა, რომელიც მდებარეობს მომქმედი საქალაქო მიჯნის შიგნით, ჩაითვლება საქალაქო მიწად. გარდა ამისა, ქალაქების სარგებლობაში მტკიცდება ქვემოთ აღნიშნული სოფლად მდებარე მიწები. ქალაქის ტერიტორიის გაფართოება ახალი საქალაქო მიჯნის დამყარებით სასოფლო მიწებზე სწარმოებს ამა დებულების მე-3 მუხლში აღნიშნულ საფუძველზე.

2. საქალაქო მიჯნად ჩაითვლება გარეთი საზღვარი, როგორც შენობიანი ისე უშენობო მიწებისა, რომელიც ამა დებულების გამოქვეყნების დღისათვის იქნება ქალაქის საბჭოს გამგებლობაში და აგრეთვე ქალაქის საზღვარზე მიკრული ყოფილი საქალაქო მიწები, უკეთუ იგი არ არის გლეხთა მოსახლეობის ან მუშათა ორგანიზაციების ფაქტიურ სარგებლობაში.

შენიშვნა 1. განსაზღვრა მომქმედი საქალაქო მიჯნის აღ-
გილზე ან პლანზე, მთელი მისი სიგრძით ან ნაწილობრივ შესრუ-
ლებულ უნდა იქნეს, უკეთეს საქირო იქნება, მიწათმოწყობის წარ-
მოების საერთო წესისამებრ, როგორც საქალაქო საბჭოს, ისე ქა-
ლაქის მიდამოების მცხოვრებთა განცხადებით.

შენიშვნა 2. მუშაობა ამ მუხლში აღნიშნული საქალაქო
მიჯნის განსაზღვრისათვის უნდა სწარმოებდეს პირველ რიგობრივ.

3. უკეთეს ქალაქის გაფართოებისათვის აუცილებელი იქნება არ-
სებული საქალაქო მიჯნის შეცვლა და ახალის დამყარება, საკითხი
ამის შესახებ უნდა აღძრას ქალაქის საბჭომ ან შინაგან საქმეთა სახალხო
კომისარიატმა. ახალი საქალაქო მიჯნის დამყარების საქმე სწარმოებს
მიწათმოწყობის საერთო წესისამებრ. უკეთეს შეთანხმება მიღწეული
ვერ იქნება, საქმე საბოლოო გადაწყვეტისათვის გადაეცემა სრულიად
საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის
პრეზიდიუმს. ახალი საქალაქო მიჯნის დამტკიცებული პროექტი სის-
რულეში უნდა იქნეს მოყვანილი საადგილ-მამულო ორგანოების მიერ.

4. ყოველი მიწა მდებარე მომქმედი საქალაქო მიჯნის გარეთ,
ვის სარგებლობაშია უნდა იყოს იგი, შედის სოფლის ტერიტორიაში,
არის საადგილ-მამულო ორგანოების საერთო გამგებლობაში და
ემორჩილება სათანადო კანონებს მიწის შესახებ; ამისთანავე, მიწა,
რომელიც ფაქტიურად გამოუყენებელია ქალაქის კომუნალურ საწარ-
მოეთაგან (წყალსადენი, მორწყვის მიწდრები, საბჭოთა მეურნეობანი
და სხვ.) მტკიცდება ამ საწარმოთა სარგებლობაში.

5. საქალაქო მიჯნის გარეთ მდებარე მიწები იმ დაწესებულებათა და
საწარმოთა სარგებლობაში ქონებული, რომელნიც არ შედიან კომუნა-
ლურ სამმართველოს შედგენილობაში, უკეთეს ეს მიწები მათ კანონი-
ერად გადაეცათ, მტკიცდება ამავე დაწესებულებათა და საწარმოთა
სარგებლობაში.

6. რათა თავიდან აცილებულ იქნეს უწესრიგოთ აღნაგობა იმ
მიწებზე, რომელიც მომავალში შეიძლება შევიდეს ქალაქის მიჯნაში,
ქალაქის საბჭოს უფლება ეძლევა, მიუხედავად ახალი საქალაქო მიჯნის
დამყარებისა შეადგინოს გეგმა და წესი საქალაქო მიჯნის გარეთ მდ-
ებარე მიწებზე აღნაგობისათვის.

დღიდან ამ გეგმისა და წესის დამტკიცებისა, არსებული წესისამებრ
და მცხოვრებთათვის მათი განცხადებისა აკრძალულია ახალ შენობათა
აგება, რასაც შეუძლია დაარღვიოს აღნიშნული გეგმა და წესი,—გარ-
და დროებითი და მსუბუქი შენობებისა—და აგრეთვე გაფართოება არ-
სებულ შენობათა. აგებული ან გაფართოებული შენობა დაშლილ უნ-

და იქნეს იმ პირის ხარჯით, ვინც აწარმოებდა ამ სააღნაგო მუშაობას, უკეთეს აუცილებელი იქნება, რომ აღნიშნული მიწები გადაეცეს ქალაქს ზემოხსენებული გემისამებრ.

7. უკეთეს ქალაქის მიჯნაზე მიკრულ მიწებზე დაიწყება აღნაგობა ან ამ მიწებს დაიკერს კომუნალური დაწესებულება ან საწარმო, — ქალაქის მიჯნა გადაწეულ უნდა იქნეს მიწათმოწყობის წარმოების საერთო წესისამებრ, რათა აღნიშნული მიწები მოექცეს ქალაქის მიჯნაში. ამა კანონში აღნიშნულ შემთხვევებისათვის მიწათმოწყობის წარმოების საქმეში მოწვეულ უნდა იქნენ როგორც მხარენი: ქალაქის საბჭოსა და თემის აღმასრულებელი კომიტეტის წარმომადგენელი, ყველა დაინტერესებული დაწესებულება, ორგანიზაცია, საწარმო, საადგილმამულო საზოგადოება და ცალკე მიწის მოსარგებლენი.

8. ზემოაღნიშნული წესები გავრცელებულ უნდა იქნეს აგრეთვე იმ დასახლებულ ადგილზე, რომელიც არსებული წესისამებრ ცნობილი იქნება ქალაქური ტიპის დასახლებულ ადგილად.

9. მიწის ნორმების დაწესებისათვის, საქართველოს სოც. საბ. რესპ. ყველა ქალაქები განიყოფება სამ კატეგორიად: პირველ კატეგორიას მიეკუთვნება: ტფილისი, ქუთაისი და ფოთი; მეორეს: გორი, სიღნაღი, თელავი, ახალსენაკი, ახალციხე, ქიათურა და ოზურგეთი და მესამეს: ყველა დანარჩენი ქალაქები.

თვითეული კატეგორიის ქალაქები თავის მაზრით იყოფა ზოლებად.

10. პირველი კატეგორიის ქალაქები იყოფა სამ ზოლად: შიდა უბანი, შუა უბანი და გარეთ უბანი.

ყველას, ვინც ფლობს მიწას, როგორც შენობიანს, ისე უშენობოს დაეტოვება ნორმა:

ტფილისისა და ბათუმის შიდა უბანში გარდა იმ მიწებისა, რომელზედაც აგებულია შენობა, დაეტოვება მიწის ნაკვეთი არა უმეტეს 200 ოთხკუთხი საყენისა, ხოლო ქუთაისისა და ფოთში არა უმეტეს 300 ოთხკუთხი საყენისა.

ტფილისისა და ბათუმის შუა უბანში დაეტოვება არა უმეტესი 400 ოთხკ. საყენისა, ხოლო ქუთაისისა და ფოთში არა უმეტესი 600 ოთხკ. საყ.

პირველი კატეგორიის ყველა ქალაქის გარეთ უბნებში დაეტოვება ერთი დესეტინიდან ერთნახევარ დესეტინამდე იმის მიხედვით, თუ რა მანძილზეა დაშორებული მიწის ნაკვეთი ცენტრიდან.

11. მეორე კატეგორიის ქალაქები განიყოფება ორ ზოლად: შიდა უბანი და გარეთ უბანი.

მეორე კატეგორიის ქალაქთა შიდა უბანში მიწის მფლობელს და-

ეტოვება ნორმად არა უმეტეს 600 ოთხკ. საუენისა, ხოლო გარეთ უბანში არა უმეტეს ორი დესეტ.

12. მესამე კატეგორიის ქალაქებიც განიყოფება ორ ზოლად: შიდა უბანი და გარეთ უბანი.

მესამე კატეგორიის ყველა ქალაქის შიდა უბანში მესაკუთრეს დაეტოვება ნორმა არა უმეტესი 900 ოთხკ. საკ., ხოლო გარეთ უბანში დაეტოვება ის ნორმა, რაც მეზობელ სოფლებისათვის დაწესებულია სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის 1922 წლის მაისის 26-ს დებულებით მიწათ-მოწყობის შესახებ.

13. ქალაქის გარეთ უბანში მიწის მესაკუთრე-მიწათმოქმედ ოჯახს, რომლის არსებობის ერთადერთ წყაროს შეადგენს სოფლის მეურნეობა, უფლება აქვს დაეტოვოს მიწის ნაკვეთი იმ ნორმით, რაც დაწესებულია 1922 წლის მაისის 26-ს დებულებით.

14. ქალაქების დაყოფას ზოლებად აწარმოებს ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტი და ამტკიცებს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი.

15. იმ მიწების გარდა, რაც დატოვებულია ნორმად, ყველა დანარჩენი, ქალაქის ფარგლებში მდებარე მიწა გადადის ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტის განკარგულებაში და შეადგენს ქალაქის საადგილ-მამულო ფონდს.

შენიშვნა. თვითეული ქალაქის აღმასრულებელი კომიტეტი შეიძულებულია საადგილ-მამულო ფონდის სარგებლობის სათანადო წესს, რომელსაც დაამტკიცებს შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატი.

16. მიწის სარგებლობის უფლება მოისპობა:

ა) სასამართლოს განაჩენით კანონში განსაზღვრული დანაშაულისათვის (კონფისკაცია);

ბ) მფლობელთა გადაშენებით;

გ) მიწის ჩამორთმევით სახელმწიფოს საჭიროებისათვის (გზისა და არხის გაყვანა, სახელმწიფო და სამრეწველო დაწესებულებათა საჭიროებანი და სხვ.).

შენიშვნა 1. საკითხი მიწის ჩამორთმევის შესახებ სახელმწიფო საჭიროებისათვის აღძრულ უნდა იქნეს სახალხო კომისართა საბჭოს წინაშე.

შენიშვნა 2. უკეთუ ჩამორთმევა შეეხება კერძო მოსარგებლის ნორმას, მიწის პატრონს ზარალი უნდა აენახლაუროს და შეძლებისადაგვარად უნდა მიეცეს სხვა მიწა.

შენიშვნა 3. ზარალის ანაზღაურების წესს შეიძულებს ინსტრუქციის სახით შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატი მიწადმოქმედებისა და იუსტიციის სახალხო კომისარიატებთან შეთანხმებით.

17. მიწის სარგებლობის უფლების გადაცემა (გაყიდვა, დავირავება, გაცვლა) აკრძალულია.

დამნაშავე პასუხს აგებს სასამართლოს წინაშე თანახმად სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის 1922 წ. დეკემბრის 20-ს თარიღ. და 27 ნომრის დადგენილებისა.

18. უკეთეს მესაკუთრე გაასხვისებს თავის შენობას, მით მიწის ნორმა გადაეცემა ახალ მფლობელს იმავე უფლებით, რაც ჰქონდა შენობის გამასხვისებელ პირს.

19. უშენობო მიწის იჯარით გაცემა შეიძლება: 1) სტიქიური უბედურების გამო (მოუსახელობა, პირუტყვის გაწყვეტა და სხვ.), 2) მუშა-ხელის რიცხვის შემცირების გამო (მოზილიზაციის დროს და სხვ.) და 3) ქვრივ-ობლებისა და მოხუცებულთათვის.

20. გავრცელებულ იქნეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრ. კომიტეტის მიერ მიწათმოწყობის შესახებ 1922 წ. მაისის 26-ს თარიღ. გამოცემული დებულების მე-11 და მე-13 მუხ. ქალაქის ფარგლებში მდებარე მიწებზე.

21. მიწის რეფორმის განხორციელება ქალაქად დაეკისრება ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტებს.

22. მიწათმოქმედებისა და შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატებს უფლება ეძლევათ ურთიერთთან შეთანხმებით გამოსცენ ხოლმე წესები და ინსტრუქციები ამა კანონის შეფარდებისათვის.

23. ძირითადი დებულებანი ქალაქებში მიწადმოწყობის დებულების იმ ნაწილისა, რაც შეეხება მიწათმოწყობისა და მიწების განაწილებას გავრცელებულ იქნეს აფხაზეთის შეპირებულ რესპუბლიკაზე, აჭარისტანის ავტონომიურ რესპუბლიკაზე და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიურ ოლქზე.

24. დებულება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრ.

კომიტ. თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალ. აღმასრ.

კომიტ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. აპრილის 12.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-82 №-ში 1923 წ. აპრილის 13.

14.

დადგენილება № 37

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტისა და საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა საბჭოსი.

სასამართლოს და პროკურატურის მომუშავეთა დატუსაღების წესის შესახებ.

იუსტიციის ორგანოთა ავტორიტეტის განსამტკიცებლად და სათანადო სიმაღლეზე დასამყარებლად სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. ხელისუფლების არც ერთ ორგანოს არ შეუძლიან დაატუსაღოს პროკურორი, ტრიბუნალის თუ სახალხო მოსამართლეთა საბჭოს თავმჯდომარე თვინიერ რესპუბლიკის პროკურორის წინასწარი ნებადართვისა; ხოლო პროკურორის თანაშემწე, რევოლუციური ტრიბუნალისა და სახალხო მოსამართლეთა საბჭოს პრეზიდიუმის წევრი, სახალხო მოსამართლე და გამომძიებელი—თვინიერ უზენაესი ტრიბუნალის პროკურორისა ან ოლქის პროკურორის—კუთვნილებისამებრ,—წინასწარი ნებადართვისა.

2. უადრესად განსაკუთრებულ და გადაუდებელ შემთხვევაში შესაძლებელია სასამართლოს და პროკურატურის მომუშავე, რომელიც დასახელებულია ამა დადგენილების 1-ლ მუხლში, დატუსაღებულ იქნეს წინასწარი ნებადაურთველადაც, ხოლო იმ პირობით კი, რომ დატუსაღება იმავე დროს ეცნობოს 1-ლ მუხლში აღნიშნულ საპროკურორო ზედამხედველობის სათანადო პირს.

3. ამა დადგენილების დარღვევისათვის დამნაშავე პირი პასუხს აგებს სასამართლოს წინაშე სისხლის სამართლის კოდექსის 115 მუხლისამებრ.

სრულიად საქართველოს საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტის თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ს. გეგეჭკორი.

სრულიად საქართველოს საბჭ. ცენტრ. აღმასრ. კომიტეტის მდივანი საბაშვილი.

1923 წ. თებერვლის 13.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-84 №-ში 1923 წ. აპრილის 15.

15.

დადგენილება № 38

პროკურატურის დებულების დამატების შესახებ.

პროკურატურის დებულების (დადგენილება 1922 წ. ნოემბრის 11 თარიღითა და 19 №-ით) დასამატებლად, —სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. ქართული მსროლელი დივიზიის სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალთან დაწესებულ იქნეს სამხედრო პროკურატურა, რომელიც შევა იუსტიციის სახალხო კომისარიატის შედგენილობაში.

2. ქართული მსროლელი დივიზიის სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალთან არსებული სამხედრო პროკურატურა განახორციელებს საოლქო პროკურატურის ყველა უფლებას ზედამხედველობისა და დანაშაულობასთან ბრძოლისათვის ქართული მსროლელი დივიზიისა და საქართველოს სამხედრო კომისარიატის დაწესებულებათა და თანამდებობის პირთა მიმართ.

3. სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის დებულების მე-8 მუხლი მიღებულ იქნეს შემდეგის რედაქციით:

„სამხედრო რევოლიუციონურ ტრიბუნალთან იყოფებიან სამხედრო პროკურორი და მისი თანაშემწენი, რომელთა რიცხვიც შტატით განისაზღვრება“.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტის
თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას. კომიტეტის
მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. აპრილის 10.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულა გაზ. „კომუნისტის“ მე-94 №-ში 1923 წ. აპრილის 27.

16.

დ ე კ რ ე ტ ი

მემკვიდრეობის სამართლის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სამოქალაქო კოდექსის გამოცემამდე, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. კანონით და ანდერძით დამკვიდრება, ქვემომოყვანილი მუხლების თანახმად, შეიძლება სამკვიდრო ქონების საერთო ღირებულების იმ ფარგლებში, რაც გარდაცვალებულის ყველა ვალის გამოკლებით 10.000 ოქროს მანეთს არ აღემატება.

შენიშვნა. ის უფლება, რომელიც სახელმწიფო ორგანოს მიერ კერძო პირთან დადებულ ხელშეკრულებიდან (საიჯარო, საკონცესიო, სააღწარმო და სხვ.) გამომდინარეობს, როგორც სამკვიდროს დამტოვებელის გარდაცვალების დროს, ისე შემდეგშიაც გადადის კანონით და ანდერძით დამკვიდრების წესისამებრ თვინიერ ამა მუხლში დაწესებული უკიდურესი ღირებულებისა.

2. უკეთეს სამკვიდროს საერთო ღირებულება 10.000 ოქროს მანეთს აღემატება, სახელმწიფო, — ფინანსთა სახალხო კომისარიატის ორგანოების სახით, — და კანონით ან ანდერძით სამემკვიდრეოდ გამოწვეულ კერძო პირთა შორის უნდა მოხდეს სახელმწიფოს დინტერესებულ ორგანოს სასარგებლოდ გაყოფა ან-და ლიკვიდაცია სამკვიდრო ქონების იმ ნაწილისა, რომელიც სამკვიდროსათვის დაწესებულ უკიდურეს ღირებულებას აღემატება.

უკეთეს სამკვიდრო ქონების გაყოფა, ამ ქონების შემადგენელ ნაწილთა ხასიათის გამო მეურნეობის მხრით ხელსაყრელი არ არის და მოუხერხებელია, უნდა დამყარდეს სახელმწიფო ორგანოებისა და კერძო პირის საერთო მფლობელობა, ან დაწესდეს სათანადო ნაწილის გამოყიდვის უფლება სახელმწიფოს ან კერძო პირის სასარგებლოდ, თუ ეს სახელმწიფო ინტერესების თვალსაზრისით შესაძლებელია.

3. იმ პირთა წრეს, რომელნიც კანონით ან ანდერძით სამემკვიდრეოდ უნდა იქნენ გამოწვეულნი, შეადგენენ მხოლოდ პირდაპირი შთამომავალნი (შვილები და შვილის-შვილები), გარდაცვალებულის ცოცხალი მეუღლე, აგრეთვე შრომის უნარს და ქონებას მოკლებული პირნი, რომელთაც გარდაცვალებული ფაქტიურად და მთლად ინახავდა თავის სიკვდილამდე არა ნაკლებ ერთი წლის განმავლობაში.

შენიშვნა. მემკვიდრედ შეიძლება იყოს მხოლოდ ის პირი, რომელიც, ცოცხალია სამკვიდროს დამტოვებელის სიკვდილის დროს, აგრეთვე მის სიცოცხლეში ჩასახული და მისი სიკვდილის შემდეგ დაბადებული შვილი.

4. კანონით დამკვიდრება ქონებისა, მისი ღირებულების იმ ფარგლებში, რაც პირველ მუხლშია აღნიშნული, შეიძლება ყოველთვის, როდესაც და რამდენადაც იგი ანდერძით არ არის შეცვლილი.

5. კანონით დამკვიდრების დროს სამკვიდრო ქონება უნდა გაყოფილ იქნეს თანასწორ წილად და კაცის თავზე მესამე მუხლში აღნიშნულ ყველა პირთა შორის.

შენიშვნა. სახლის ჩვეულებრივი მოწყობილობა, ფუფუნების საგნების გარდა, არ ჩაითვლება პირველ მუხლში სამკვიდროსათვის დაწესებულ უკიდურეს ღირებულებაში და გადადის თანასწორად მ მუხლში ჩამოთვლილ იმ მემკვიდრეებზე, რომელნიც გარდაცვალებულთან ერთად ცხოვრობდნენ, ან იმ პირებზე, რომელნიც ანდერძში არიან აღნიშნულნი.

6. ანდერძად ჩაითვლება სიკვდილის საშემთხვეოდ გაცემული წერილობითი განკარგულება, რომ ქონება მიეცეს მესამე მუხლში აღნიშნულთაგანს ერთს ან რამდენსამე პირს, ან იგი ქონება განაწილებულ იქნეს ყველა ამ პირსა ან მათგან რამდენსამე პირს შორის სხვა გვარი წესით, და არა იმ წესით, რაც გათვალისწინებულია მე-5 მუხლში.

შენიშვნა 1. მოანდერძეს შეუძლიან კანონით მემკვიდრეობის უფლება მოუსპოს მ მუხლში აღნიშნულ პირთაგანს ერთს, რამდენიმეს ან ყველას. პირველ ორ შემთხვევაში იმითი წილი ვისაც მემკვიდრეობის უფლება მოესპო, განაწილებულ უნდა იქნეს დანარჩენ პირთა შორის, ხოლო უკანასკნელ შემთხვევაში სამკვიდრო გადადის სახელმწიფოს ხელში.

შენიშვნა 2. მოანდერძეს უფლება აქვს ქონება, რომელიც პირველ მუხლში აღნიშნულ ღირებულებას არ აღემატება, ან ამ ქონების ნაწილი დასტოვოს კულტურული, განმანათლებელი ან სხვა კანონის არა საწინააღმდეგო საზოგადოებრივი ან-და სახელმწიფოებრივი დაწესებულების განკარგულებაში.

7. მოანდერძეს შეუძლიან იმას, ვისაც ანდერძით სამკვიდრო ქონება ეძლევა დააკისროს რაიმე ვალდებულების ასრულება ერთისა, რამდენიმესი ან ყველა დანარჩენი კანონიერი მემკვიდრის სასარგებლოდ, რომელთაც, ამ განკარგულების ძალით, უფლება აქვთ მოსთხოვონ ანდერძით მემკვიდრეს სათანადო ვალდებულების ასრულება.

8. შეიძლება დატოვება ისეთ ანდერძისა, რომელშიაც, იმ შემთხვევისათვის, უკეთუ ანდერძით დანიშნული მემკვიდრე მემკვიდრეობის გახსნამდე გარდაიცვალა ან მემკვიდრედ დანიშნულმა უარი სთქვა დამკვიდრებაზე მოანდერძე გამოიწვევს სამემკვიდრეოდ სხვა რომელსამე კანონიერ მემკვიდრეთაგანს.

9. ანდერძის პროექტი ხელმოწერილი უნდა იქნეს მოანდერძის მიერ და წარდგენილი სახალხო ნოტარიუსისათვის, ხოლო იქ, სადაც ნოტარიუსი არ არის, სახალხო მოსამართლისათვის სიგელთა დავთარში შესატანად და მოანდერძისა, ნოტარიუსისა ან მოსამართლის მიერ ხელმოწერილი ანდერძი დედანად ჩაითვლება.

უკეთუ მოანდერძემ წერა არ იცის ან მოანდერძეს არ შეუძლიან ხელის მოწერა (ხელის ტკივილისა ან სხვა მიზეზისა გამო), მის მა-

გიერ ანდერძს ხელი უნდა მოაწეროს მესამე პირმა. სიგელთა დავთრი-
დან ამონაწერი დედნის სამაგიეროა.

10. შემდეგში შედგენილი ანდერძით გაუქმდება წინაღ შედგენილი
ანდერძი იმდენად, რამდენადაც წინანდელი ანდერძი არ შეიცავს ისეთ
განკარგულებას, რომელიც კი ვათვალისწინებელი არ იქნება მერმინ-
დელ ანდერძში. მოანდერძეს შეუძლიან ახალი ანდერძის შეუდგენლადაც
გააუქმოს წინანდელი ანდერძი, ნოტარიუსისათვის ან სასამართლოში
განცხადებით, რომელიც შეტანილ უნდა იქნეს სიგელთა დავთარში ან
სასამართლოს ოქმში. ნოტარიუსი ან მოსამართლე სიგელის ან ოქმის
პირს გაუფხავნის იმ ორგანოს, რომელთანაც გაუქმებული ანდერძი
ქმნილ იყო.

11. ანდერძი სისრულეში უნდა მოიყვანონ ანდერძით დანიშნულ-
მა მემკვიდრეებმა, უკეთეს მოანდერძემ თავისი ნების ასრულება არ
მიანდო განსაკუთრებულ პირს, ანდერძის აღმასრულებელს, მისი თან-
ხმობით, რომელიც მან უნდა განაცხადოს თვით ანდერძშივე ან მას-
თან დართულ ცალკე განცხადებაში.

12. უთანხმოება და დავა, კერძო პირებს შორის ან კერძო პი-
რებსა და სახელმწიფოს ორგანოთა შორის იმ საკითხების გამო, რო-
მელიც შეეხება სამკვიდრო ქონების შეფასებასა, გაყოფასა და ანგარი-
შის გასწორების წესს, უნდა გადაწყვიტოს სასამართლომ.

შენიშვნა. სამკვიდრო ქონების შეფასება ქალაქში მოხდება იმ წე-
სით, რომელიც აღნიშნულია სათანადო დადგენილებაში უსასყიდლოდ
გადასასვლელ ქონებაზე სამკვიდროს ბაჟის გამოანგარიშების შე-
სახებ.

13. მემკვიდრეობის გახსნისას სამკვიდრო ქონების დასაცავი ღონის-
ძიება მიღებულ უნდა იქნეს იმ შემთხვევაში, როდესაც მემკვიდრეობის
გახსნის ადგილას არ იქნება ერთი ან რამდენიმე მემკვიდრე ან, როდე-
საც მემკვიდრენი არ ჩაიბარებენ სამკვიდრო ქონების მართვა-გამგებ-
ლობას.

შენიშვნა 1. უარი დამკვიდრებაზე უნდა განცხადებულ იქნეს
სათანადო სასამართლოსადმი სამი თვის განმავლობაში მემკვიდ-
რეობის გახსნიდან. იმისი წილი, ვინც კანონით დამკვიდრებაზე
უარს განაცხადებს, გადადის სხვა მემკვიდრეებზე 1 და 3 მუხლში
აღნიშნული წესითა და ფარგალში.

შენიშვნა 2. თანამყოფ მემკვიდრეს შეუძლიან არ დაუცა-
დოს სხვა მემკვიდრის გამოცხადებას და ჩაიბაროს სამკვიდრო ქო-
ნების გამგებლობა; სხვაგან მყოფ მემკვიდრეს თავის დროზე გამო-
ცხადებისას შეუძლიან მოიხზოვოს სამკვიდრო ქონებიდან თავი-
სივე წილი.

14. მემკვიდრეს, რომელიც არ იქნება მემკვიდრეობის გახსნის ადგილას, შეუძლიან ჩაიბაროს სამკვიდრო ქონება პირადად ან რწმუნებულის მეშვეობით ექვსი თვის განმავლობაში მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან ან, თუ დასაცავი ღონისძიება იქნა მიღებული, ამ ღონისძიების მიღების დღიდან.

შენიშვნა. იმ მემკვიდრის წილი, რომელიც მემკვიდრეობის გახსნის დროს ჯერ დაბადებული არ იქნება, დაცულ უნდა იქნეს და შეიძლება მისი კანონიერი წარმომადგენლის მიერ მოთხოვნილ იქნეს სამი თვის განმავლობაში მემკვიდრის დაბადებიდან.

15. მემკვიდრეების გამოწვევა პუბლიკაციით ან სხვა საშუალებით არ უნდა მოხდეს, მაგრამ იმ ადგილის სახალხო სასამართლომ, სადაც მემკვიდრეობა ვაიხსნება, როდესაც იგი ცნობას მიიღებს სამკვიდროს დამტოვებელის გარდაცვალების შესახებ, უკეთუ იქნება 13 მუხლსა და 14 მუხლის შენიშვნაში აღნიშნული პირობები, უნდა მიიღოს სამკვიდროს დასაცავი ღონისძიება. სამკვიდროს დაცვა გრძელდება მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან არა უმეტეს ექვსი თვისა.

შენიშვნა 1. სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების ჩამწერი განყოფილება იმ ადგილისა, სადაც სამკვიდროს დამტოვებელი უკანასკნელ ხანს ცხოვრობდა, მისი სიკვდილის ამბის გაგებისთანავე, მოვალეა დაუყოვნებლივ აცნობოს ეს სათანადო სახალხო მოსამართლეს.

შენიშვნა 2. მემკვიდრეობის გახსნის ადგილად ჩაითვლება სამკვიდროს დამტოვებლის უკანასკნელი საცხოვრებელი ადგილი, ე. ი. ის ადგილი, სადაც იგი სიკვდილის წინ მუდმივად ან უპირატესად ბინდრობდა თავისი სამსახურისა და მუდმივი მოსაქმეობის გამო, ან იმის გამო რომ იქ მისი ქონება იყო.

16. უკეთუ თანამყოფი მემკვიდრენი მომქმედი საწარმოსი (სავაჭრო ან სამრეწველო საწარმო, სახელოსნო და სხვ.), ადგილობრივ არ იქნებიან, სახალხო მოსამართლემ უნდა დანიშნოს განსაკუთრებული პასუხისმგებელი მზრუნველი; მზრუნველი უნდა წარადგინოს ისეთმა სახელმწიფო ორგანომ, რომლის გამგებლობაშიაც არის ამგვარივე საწარმო ან დაწესებულება.

17. უკეთუ მემკვიდრენი არ გამოცხედებიან ექვსი თვის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც სამკვიდრო ქონების დასაცავად ღონისძიება იქნა მიღებული, აგრეთვე უკეთუ მემკვიდრენი უარს იტყვიან დამკვიდრებაზე (8 მუხლში ვათვალისწინებული შემთხვევების გარდა), ქონება ბეითალმანად ჩაითვლება და სათანადო სახელმწიფო ორგანოს განკარგულებაში გადავა.

18. მემკვიდრე, რომელიც სამკვიდროს ჩაიბარებს, და აგრეთვე სახელმწიფო, რომლის ხელშიაც ბეითალმანი გადავა, პასუხს აგებენ სამკვიდროს ვალებისათვის, სამკვიდროს ქონების მხოლოდ ნამდვილ ღირებულების ფარგლებში.

შენიშვნა. სამკვიდროს დამტოვებელის კრედიტორი მოვალეა, რათა არ დაჰკარგოს მოთხოვნის უფლება, განაცხადოს თავისი პრეტენზია ექვსი თვის განმავლობაში მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან ან სამკვიდრო ქონების დასაცავი ღონისძიების მიღების დღიდან.

19. იმას, ვინც კანონით ან ანდერძით სამემკვიდრეოდ იქნება გამოწვეული, შეუძლიან აღგილობრივ სახალხო მოსამართლისაგან მიიღოს მემკვიდრეობის უფლების დამადასტურებელი მოწმობა.

20. ამა დეკრეტის წესები უნდა შეფარდებულ იქნეს სამკვიდრო ქონებისათვის, რომელიც ამა დეკრეტის გამოცემაზე მემკვიდრეებს თავისთვის ფაქტიურად არ ჩაუბარებიათ, ან რომლის გამოც არა ყოფილა დადგენილება მემკვიდრეობის უფლების დამტკიცების შესახებ.

შენიშვნა. იმ სამკვიდროს, რომელსაც შეადგენს მსხვილი მრეწველობის საწარმო, და რომელიც ჩაბარებულ იქნა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდან (1921 წ. თებერვლის 25-დან) ამა დეკრეტის გამოცემის დღემდე, უნდა შეფარდოს ამა დეკრეტის წესი (1 და 3 მუხ.).

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტის თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. აღმ. კომიტ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. აპრილის 18.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-87 №-ში 1923 წ. აპრილის 19.

17.

დ ე კ რ ე ტ ი

სავალდებულო დადგენილებათა გამოცემის წესისა და მათი დარღვევისათვის ადმინისტრატიული წესით დასჯის დებულების ძალაში შესვლის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. ძალაში შესულად ჩაითვალოს გამოქვეყნების დღიდან, ამასთანავე დართული დებულება სავალდებულო დადგენილებათა გამოცემის

წესისა და ამა დადგენილებათა დარღვევისათვის ადმინისტრაციული წესით დასჯის შესახებ.

2. გაუქმებულ იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. მაისის 2-ს თარიღითა და 16 №-ით და ივნისის 28-ს თარიღითა და 30 ნომრით გამოცემული დადგენილებანი.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტის
თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. საბჭოთა ცენტრ.
აღმასრ. კომიტეტის მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 4.
ტფილისი — სასახლე.

დ ე გ უ ლ ე ბ ა

სავალდებულო დადგენილებათა გამოცემის წესისა და მათი დარღვევისათვის ადმინისტრაციული წესით დასჯის შესახებ.

1. მაზრისა და ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტს და მის პრეზიდიუმს უფლება აქვს, მისთვის მინიჭებული კომპენტენციის ფარგლებში, გამოსცეს თავისი რაიონის მცხოვრებთათვის სავალდებულო დადგენილებანი მართველობისათვის და წესიერების დაცვისათვის, აგრეთვე იმ მოქმედი დეკრეტებისა და დებულებათა განვითარებისათვის, რომელიც შეეხება საზოგადოებრივ უშიშროებას და წესიერებას, ხალხის ჯანმრთელობას, ვაჭრობის მოწესრიგებას, გადასახადთა აკრეფას, სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლას, საამშენებლო წესდებას და სხვ., ამასთანავე სავალდებულო დადგენილებაში აღნიშნულ უნდა იქნეს სასჯელი, რომელიც ადმინისტრაციული წესით დაიდება ამ დადგენილების აუსრულებლობისათვის.

2. სავალდებულო დადგენილება შეიძლება გამოცემულ იქნეს ერთ წლისაზე არა უმეტესი ვადით.

3. სავალდებულო დადგენილებას ხელი უნდა მოაწეროს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარემ ან მისი მოადგილემ და დამოწმოს მდივანმა; სავალდებულო დადგენილება უნდა გამოქვეყნებულ იქნეს საყოველთაო ცნობისათვის.

4. აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებას და სხვა ადგილობრივ დაწესებულებას უფლება არა აქვს დამოუკიდებლად გამოსცეს სავალდებულო დადგენილება, მაგრამ თავისი მოსაზრება სავალდებუ-

ლო დადგენილების გამოკემის შესახებ უნდა წარუდგინოს სათანადო მაზრის ან ქალაქის აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმს; ამასთანავე პროექტი პრეზიდიუმს უნდა წარედგინოს მართველობის სათანადო განყოფილებასთან წინასწარი შეთანხმებით.

5. ყველა გამოკემული სავალდებულო დადგენილება მართველობის სათანადო განყოფილებამ უნდა წარუდგინოს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს.

6. მაზრისა და ქალაქის აღმასრულებელი კომიტეტის სავალდებულო დადგენილება შეიძლება გაუქმებულ იქნეს მხოლოდ სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის მიერ.

7. სავალდებულო დადგენილების დარღვევისათვის აღმინისტრაციული წესით დამნაშავეს შეიძლება დაედოს:

- ა) ჯარიმა ფულად არა უმეტეს 100 მანეთისა ოქროთი;
- ბ) იძულებითი მუშაობა თავისუფლების აღუკვეთლად ორ თვემდე;
- გ) ლატუსაღება ორ თვემდე.

8. უკეთუ სავალდებულო დადგენილება დარღვეულ იქნა, უნდა შესდგეს ოქმი, რომელსაც ხელს მოაწერენ ოქმის შესადგენად უფლებამოსილი თანამდებობის პირი, აგრეთვე სავალდებულო დადგენილების დამრღვევი და მოწმეები. უკეთუ დამრღვევი უარს იტყვის ხელის მოწერაზე, ეს გარემოება ოქმში უნდა აღინიშნოს და თანაც ნაჩვენები იქნეს უარის მოტივი.

9. ოქმი დაუყონებლივ უნდა წარედგინოს სათანადო ქალაქის ან მაზრის მმართველობის განყოფილებას, სადაც გამოტანილ უნდა იქნეს დადგენილება სავალდებულო დადგენილების დამრღვევის აღმინისტრაციული წესით დასჯის შესახებ; დადგენილება ძალაში შედის მმართველობის განყოფილების გამგის მიერ დამტკიცების შემდეგ.

შენიშვნა. უკეთუ ოქმიდან სჩანს, რომ სავალდებულო დადგენილების დამრღვევს ჰბრალდება ისეთი ქმედობა, რომელიც სასამართლოს წესით უნდა იქნეს დევნილი, საქმე გადაეცემა სათანადო პროკურორს ან მის თანაშემწეს შემდგომი წარმართვისათვის.

10. აღმინისტრაციული წესით სასჯელის დადების დროს დაცულ უნდა იქნეს შემდეგი:

- ა) დადგენილებაში ნათლად უნდა იქნეს აღნიშნული დამრღვევის ვინაობა, მის მიერ ჩადენილი დარღვევა და აგრეთვე სასჯელის ოდენობა;
- ბ) დარღვევა, რომელიც დამრღვევს ჰბრალდება სისწოროთ უნდა შეეფერებოდეს იმ ქმედობას, რაც უწყებულ სავალდებულო დადგენილებაშია აღნიშნული;

გ) ადმინისტრაციული წესით სასჯელი შეიძლება დაედოს დამნაშავეს ორი თვის განმავლობაში დღიდან დანარღვევის გამოაშკარავებისა;

დ) უკეთუ ადმინისტრაციული წესით სასჯელის დადებამდე სავალდებულო დადგენილების აღნიშნული დარღვევის საქმეს სასამართლო მიიღებს განსახილველად, დამრღვევი არ შეიძლება იმავე ქმედობისათვის ადმინისტრაციული წესითაც დაისაჯოს.

11. დადგენილება, რომლითაც სასჯელია დადებული, წერილობითი უნდა იყოს და გამოეცხადოს იმ პირს, ვისაც ეს სასჯელი უნდა გადახდეს.

12. ადმინისტრაციული წესით დასჯილს, უკეთუ იგი უკმაყოფილო იქნება, შეუძლიან სთხოვოს სათანადო აღმასრულებელ კომიტეტს მის წინააღმდეგ გამოტანილი დადგენილების გადასინჯვა, ან ეს დადგენილება განასაჩივროს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატში შეიდი დღის განმავლობაში დღიდან დადგენილების გამოტანისა; საჩივრის შეტანა არ შეაჩერებს დადგენილების სისრულეში მოყვანას.

13. ადმინისტრაციული წესით აშკარად უკანონო დადება სასჯელისა გამოიწვევს არა მხოლოდ დადგენილების გაუქმებას, არამედ იმ თანამდებობის პირის პასუხისმგებლობასაც სასამართლოს წესით, რომელმაც სასჯელი დაადო.

14. უკეთუ სავალდებულო დადგენილებას დაარღვევს სამხედრო სამსახურში მყოფი პირი, მასზე დადებული სასჯელი სისრულეში მოყვანილ უნდა იქნეს სათანადო სამხედრო უფროსის მეშვეობით, რომელსაც უნდა გაეგზავნოს დადგენილება სასჯელის დადების შესახებ.

15. დებულება ესე არ გავრცელდება იმ ადგილებზე, სადაც სამხედრო წესები იქნება შემოღებული.

სრულიად საქართვე. საბჭ. ცენტრ. აღმ.
კომიტეტის თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრ.
აღმასრ. კომიტეტის მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 4.
ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-102 №-ში 1923 წ. მაისის 8.

18.

დადგენილება № 39

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომიტ. პრეზიდიუმისა და საქართვე. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა საბჭოსი.

ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტების სასარგებლოდ სახელმწიფო გადასახადებზე პროცენტული ზედნართის შემოღების წესის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმში და საქართველოს სოც. საბ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენენ:

1. განხილვა და დამტკიცება ადგილობრივ ორგანოთა შუამდგომლობისა, რომ მათ სასარგებლოდ დაწესებულ იქნეს პროცენტული ზედნართი ამიერკავკასიის საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და ამიერკავკასიის სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1923 წლის აპრილის 2 თარიღით გამოცემული დეკრეტის მე-II განყოფილების მე-III თავის მე-3 მუხლით გათვალისწინებულ სახელმწიფო გადასახადებზე,—მიენდოს ამიერკავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისრის რწმუნებულს საქართველოში.

2. მიმდინარე წლისათვის, თვინიერ ადგილობრივ ორგანოთა განსაკუთრებულ შუამდგომლობისა, დაწესებულ იქნეს მთლად საქართველოში შემდეგი პროცენტული ზედნართი:

- ა) სახელმწიფო სარეწავ გადასახადზე—როგორც ძირითად სასარეწავო მოწმობისა, ისე ფუფუნების საგნების წარმოებისა და ვაჭრობისათვის არსებული დანაშატი სასარეწავო მოწმობის ფასის—ასი პროცენტი (100%) და აგრეთვე ოცდახუთი პროცენტი (25%) დამატებითი გადასახადის შენაწერისა.
- ბ) სასმელებისა და თამბაქოს ნაკეთობის გაყიდვისათვის არსებულ პატენტის ფასზე—ასი პროცენტი პატენტის სახელმწიფო ფასისა.
- გ) სასამართლოს ბაჟზე—ასი პროცენტი.
- დ) სანოტარიო ორგანოების მიერ გარიგებისა, ხელშეკრულებისა და სხვ. აქტების შედგენისა და შემოწმებისათვის არსებულ სახელმწიფო სასყიდელზე—აშა სასყიდლის ასი პროცენტი.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ.

კომ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს

თავმჯ. მოად. ა. გეგეჭკორი.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას. კომიტ.

მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 8.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-104 №-ში 1923 წ. მაისის 10.

19.

დადგენილება № 40

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმასრ. კომ. პრეზიდიუმისა.

1922 წლის შარავზით ტვირთზიდვის ხარკის მოუხდელობისათვის პასუხისმგებლობისაგან განთავისუფლების შესახებ.

რადგანაც შარავზით ტვირთზიდვის გადასახადის ნატურით შესრულება 1923 წლიდან შეცვლილ იქნა ფულადი გადასახადით (საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილება 1923 წ. მარტის 17 თარიღითა და 89 №-ით), სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი, — საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 23 თარიღითა და 63 №-ით გამოცემული დადგენილების შესაცვლელად, — ადგენს:

1. განთავისუფლებულ იქნეს სოფლის მოსახლეობა 1922 წელს მოუხდელი შარავზით ტვირთზიდვის ხარკის სანაცვლო ფულადი გადასახადისაგან.

2. მოსპობილ იქნეს ყველა, — საგამომძიებლო ორგანოსა და სასამართლო და საადმინისტრაციო დაწესებულებაში წარმოებული საქმე შარავზით ტვირთზიდვის გადასახადის შეუსრულებლობის შესახებ.

3. სასამართლო დაწესებულების ყველა განაჩენი და საადმინისტრაციო ორგანოს ყველა დადგენილება, რომელიც ჯერ წარმართული არ არის აღსასრულებლად, არ უნდა იქნეს აღსრულებაში მოყვანილი.

4. განთავისუფლებულ იქნენ დანარჩენი სასჯელის მოხდისაგან შარავზით ტვირთზიდვის გადასახადის შეუსრულებლობისათვის თავისუფლების აღკვეთით ან იძულებითი მუშაობით დასჯილი პირნი; აგრეთვე განთავისუფლებულ იქნენ ფულადი გადასახადისაგანაც.

5. ამა დადგენილების მოქმედება არა ვრცელდება იმ ქონებრივ გადასახდელზე, რაც უკვე აღსრულებაში მოყვანილია ამა დადგენილების გამოქვეყნების დღემდე.

6. ამა დადგენილების შეფარდება იმ პირთა შესახებ, რომელნიც უკვე იხდიან სასჯელს, დაეკისროს იმ სასამართლო ან სხვა დაწესებულებას, რომლის განაჩენითაც თუ დადგენილებით ზემოხსენებული პირნი სასჯელს იხდიან.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტ. აღმ. კომ.

თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას. კომიტ.

მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 17.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-119 №-ში 1923 წ. მაისის 27.

20.

დ ე კ რ ე ტ ი

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტ. აღმასრ. კომიტეტისა და საქართ სოც. საბჭ. რესპ. საბ. კომ. საბჭოსის.

1921—1922 წ. სასურსათო გადასახადის ნარჩენის გადახდევინების მოსპობის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენენ:

1. მოსპობილ იქნეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წლის ივნისის 20-ს თარიღითა და მე-7 №-ით გამოცემული დეკრეტით განსაზღვრული გადახდევინება 1921—1922 წლ. სასურსათო გადასახადის ნარჩენისა.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ.
თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ხ. გეგეჭკორი.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმ. კომ.
მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 23.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-116 №-ში 1923 წ. მაისის 24.

21.

დადგენილება № 41

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმში დეკრეტებისა და დადგენილებების პროექტების განხილვის წესის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტში დეკრეტების და დადგენილებების პროექტები განხილულ უნდა იქნეს ათი დღის შემდეგ დღიდან ხსენებული პროექტების

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სეკრეტარიატში შეტანისა, ხოლო განსაკუთრებულ შემთხვევაში — ამა კომიტეტის პრეზიდიუმის მორიგ სხდომამდე სამი დღით ადრე (სამშაბათობით).

შენიშვნა. კომიტეტში დეკრეტების და დადგენილებების პროექტების ვანხილების დროს სათანადო სახალხო კომისარის ან მისი მოადგილის დასწრება სავალდებულოა.

2. დეკრეტებისა და დადგენილებების ყველა პროექტი, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სეკრეტარიატში წარმოდგენილი ორ ენაზე (ქართულსა და რუსულზე), განმარტებითი ბარათით და ყველა მასალით, რაც მას შეეხება, წინასწარ განხილულ უნდა იქნეს იუსტიციის სახალხო კომისარიატის საკანონმდებლო განყოფილებაში, 4—6 დღის განმავლობაში (იქისდა მიხედვით, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია პროექტი) დღიდან პროექტის საკანონმდებლო განყოფილებაში შეტანისა.

3. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის საკანონმდებლო განყოფილების მიერ განხილული პროექტი დეკრეტისა და დადგენილებისა უკანვე უნდა გაეგზავნოს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სეკრეტარიატს 11 ცალად ორ ენაზე, ქართულსა და რუსულზე. კომიტეტის სეკრეტარიატმა პრეზიდიუმის მორიგ სხდომამდე სამი დღით ადრე პრეზიდიუმის წევრებს უნდა გაუგზავნოს დეკრეტისა ან დადგენილების პროექტის თითო ცალი.

4. რათა თვითყული საკანონმდებლო აქტი შეთანხმებულ იქნეს მთლად საბჭოთა საქართველოს კანონმდებლობასთან და ამასთანავე დამყარდეს თანაბარი წესი ამა აქტების ტექნიკური შემუშავებისათვის, — ამა დადგენილების 1—3 მუხ. აღნიშნული წესი დეკრეტებისა და დადგენილებების განხილვისა გავრცელდება აგრეთვე საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოზედაც.

5. როგორც სახალხო კომისართა საბჭოს, აგრეთვე ცალკე სახალხო კომისარიატთა სადეკრეტო ხასიათის განკარგულებათა ასლი უნდა გაეგზავნოს იუსტიციის სახალხო კომისარიატის საკანონმდებლო განყოფილებას გამოქვეყნებამდე სამი დღით ადრე.

6. უკეთეს სახალხო კომისარიატების მიერ გამოცემული განკარგულება ეწინააღმდეგება კანონთა არსებულ კოდექსებს ან უკვე გამომცემულ დეკრეტებს, საკანონმდებლო განყოფილებამ, იუსტიციის სახალხო კომისარის მეშვეობით, უნდა სთხოვოს სათანადო სახალხო კომისარიატს, ვისგანაც ამგვარი განკარგულება მიღებული, შეაჩეროს იგი, ხოლო უკეთეს ეს აუკანასკნელი შეჩერებაზე უარს განაცხადებს, იუსტიციის სახალხო კომისარი აღძრავს შუამდგომლობას საქართველოს ცენტრალურ-

რი აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის წინაშე, რათა მან შეაჩეროს განკარგულების მოქმედება.

7. ყოველი საკანონმდებლო აქტი ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა ვაზ. „კომუნისტში“, უკეთეს თვით აქტის ტექსტშივე აღნიშნული არ არის ვადა მისი ძალაში შესვლისა და გამოქვეყნების წესი.

სრულიად საქართ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ.

თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართ. ცენტრ. აღმას. კომიტ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 26.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია ვაზ. „კომუნისტის“ მე-121 №-ში 1923 წ. მაისის 30.

22.

დადგენილება № 42

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკაში ფიზიკური განვითარების საქმის მოწყობის შესახებ.

მუშათა და გლეხთა მოზარდი თაობის ფიზიკური განვითარების საქმის წესიერად დაყენებასათვის და ამ დარგში როგორც სახელმწიფოებრივი, ისე საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა, ფაბრიკებისა, ქარხნებისა, პროფესიონალური კავშირებისა, წითელი არმიის ერთეულებისა და კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირის ძალთა გაერთიანებისათვის, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. დაარსებულ იქნეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან ფიზიკური კულტურის საბჭო, რომელიც იმოქმედებს ამასთანავე დართული დებულების თანახმად.

შენიშვნა. ფიზიკური კულტურის საბჭო პასუხისმგებელია სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის წინაშე.

2. ფიზიკური კულტურის საბჭო შესდგება კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირის ცენტრალური კომიტეტისა, საქართველოს პროფესიონალური კავშირის საბჭოსი (მდივანი), განათლების სახალხო კომისარიატისა (სახალხო კომისარი), ჯანმრთელობის სახალხო კომისა-

რიატისა (სახალხო კომისარი), სამხედრო უწყებისა (ქართული დივიზიის პოლიტიკური განყოფილება), „სპარტაკის“ წარმომადგენელთაგან — გადაწყვეტი ხმის უფლებით, და მეცნიერი-სპეციალისტებისა და სპორტსმენებისაგან — სათათბირო ხმის უფლებით.

3. ფიზიკური განვითარების მთელი საქმე საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკაში სამხედრო საქმის სავალდებულო სწავლების ორგანიზაციიდან გადაეცეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ ფიზიკურ კულტურის საბჭოს; მასვე გადაეცეს სასპორტო კლუბები, მოედნები და მთელი სასპორტო ქონება, რაც კი რამ საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკაში სამხედრო სავალდებულო სწავლების ორგანიზაციას ეკუთვნის.

4. სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ ფიზიკური კულტურის საბჭოს სახსარს შეადგენს: 1) ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სუბსიდიები, 2) ის თანხები, რასაც გადასდებენ ამა დებულების მეორე მუხლში აღნიშნული სახელმწიფო დაწესებულებანი და ორგანიზაციები აღრიცხვის წესით და 3) ადგილებიდან მიღებული ანარიცხი კუთვნილებისამებრ.

5. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. ივნისის 23.

ტფილისი — სასახლე.

დ ე გ უ ლ ე გ ბ

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ ფიზიკური კულტურის საბჭოსი.

1. ფიზიკური კულტურის საბჭო არის მთავარი ხელმძღვანელი სახელმწიფო ორგანო, რომელიც ფიზიკური განვითარების საქმეში აერთიანებს და ათანხმებს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ყველა უწყებისა და ორგანიზაციის მოქმედებას.

2. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკაში ფიზიკური კულტურის ყველა ადგილობრივი ორგანიზაცია, — მეცნიერებისა, მეთოდებისა და ორგანიზაციის მხრით, — ექვემდებარება სრულიად საქართველოს ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ ფიზიკური კულტურის საბჭოს. საბჭო დაამტკიცებს ფიზიკური კულტურის ყველა ორ-

განიზაციას, რაც კი ადგილობრივად იქნება დაწესებული და მასვე უფლებება აქვს დაშალოს ეს ორგანიზაცია, უკეთეს მისი მოქმედება არ შეეფერება პროლეტარიატის ფიზიკური კულტურის მიზანსა და საგანს.

3. ფიზიკური კულტურის საბჭოს აქვს თავისი ბეჭედი, რომელზედაც გამოხატულია საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ღერბი. საქმის წარმოებისათვის საბჭოს საკუთარი ტექნიკური აპარატი არა ჰყავს და გამოიყენებს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის აპარატს.

4. ფიზიკური კულტურის საბჭოს უფლება აქვს გამოსცეს თავისი ხელმძღვანელი ორგანო „ფიზიკური კულტურა საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკაში“.

5. ფიზიკური კულტურის საბჭოს უფლება აქვს, —პროფესიონალური განათლების მთავარი სამმართველოს წარმომადგენელთან შეთანხმებით და მისივე დამტკიცებით, —დააარსოს ფიზიკური კულტურის მოსამზადებელი და უმაღლესი სასწავლებლები.

შენიშვნა. სათანადო სასწავლებლების ორგანიზაცია მოხდება

ამიერკავკასიის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ ფიზიკური კულტურის უმაღლეს საბჭოს წინასწარი თანხმობითა და დამტკიცებით.

6. ფიზიკური კულტურის საბჭოს ექვემდებარება: ა) ფიზიკური კულტურის მეთოდების მეცნიერული შემუშავება, ფიზიკური განვითარების მეცნიერული კონტროლი და ამა თუ იმ ორგანიზაციაში საქმის დაყენება (შემუშავება ყოველგვარი პროგრამისა, სასწავლო გეგმის პროექტებისა, ნახაზებისა და სხვ.); ბ) სპორტორგანიზაციო მუშაობა: სასპორტო ორგანიზაციათა დებულებებისა და წესდებების დამტკიცება, ოლიმპიადების ორგანიზაცია, სტადიონების მოწყობა, ფიზიკური განვითარების ინსტრუქტორთა მოსამზადებლად სკოლების დაარსება.

7. საბჭო შეიშუშავებს სახელმძღვანელო ღონისძიებათ, რაც მიმართული უნდა იქნეს ფიზიკური კულტურის ადგილობრივად დანერგვისა, ფიზიკური კულტურის პროლეტარული უჯრედების ორგანიზაციისა და აგრეთვე ფულის და ნივთიერი სახსრის გამოქმენისათვის.

8. ყველა პროექტი და ღონისძიება, რაც წარმოიშობა ფიზიკური კულტურის ადგილობრივ ორგანიზაციაში, დამტკიცებულ უნდა იქნეს ფიზიკური კულტურის საბჭოს მიერ.

9. ფიზიკური კულტურის საბჭოში გადამწყვეტი ხმის უფლებით უდღიან წარმომადგენელნი კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირის ცენტრალური კომიტეტისა, საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა, საქართველოს პროფესიონალური კავშირის საბჭოსი (მდივანი), განათლების სახალხო კომისარიატისა (სახალხო

კომისარი), ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატისა (სახალხო კომისარი), სამხედრო უწყებისა (ქართული დივიზიის პოლიტიკური განყოფილება), „სპარტაკისა“ და სათათბირო ხმით—მეცნიერი-სპეციალისტები და სპორტსმენები.

10. ფიზიკური კულტურის საბჭოს სათავეში სდგას პრეზიდიუმი, რომელსაც პლენუმი აირჩევს ხუთი კაცისაგან—თავმჯდომარისა და 4 წევრისაგან; შთ დაამტკიცებს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი.

11. ფიზიკური კულტურის საბჭოს სახსარი შესდგება სახელმწიფოს სუბსიდიისა, ფიზიკური განვითარების საქმეში დაინტერესებულ ცალკე უწყებათა მიერ აღრიცხვით გადადებული თანხებისა და ადგილებიდან მიღებული ანარჩებიდან.

12. სამაზრო აღმასრულებელ კომიტეტებთან (ტფილისში—ტფილისის აღმასრულებელ კომიტეტთან, ბათუმსა და ფოთში—ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტთან) უნდა მოეწყოს ფიზიკური კულტურის ადგილობრივი საბჭოები, სადაც შევლენ ამა დებულების 9 მუხლში აღნიშნულ დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ადგილობრივ არსებულ განყოფილებების წარმომადგენლნი.

შენიშვნა. ფიზიკური კულტურის ადგილობრივი საბჭო მოქმედობს, ამა დებულებისა და იმ ინსტრუქციების ძალით, რასაც მიიღებს სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ ფიზიკური კულტურის საბჭოსაგან.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტ. აღმასრ.

კომ. თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტ. აღმასრ.

კომ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. ივნისის 23.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-146 №-ში 1923 წ. ივნისის 28.

23.

დ ე კ რ ე ს ი

წითელარმიელთა და მათი ოჯახების უზრუნველყოფის შესახებ.

1922 წლის აპრილის 25-ს თარიღითა და 3 ნორმით გამოცემული დეკრეტის შესაცვლელად და გასაუქმებლად სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

რათა წითელარმიელთა და წითელი არმიის მოსამსახურეთა თავგანწირული და ნაყოფიერი მუშაობისათვის დამყარდეს საუკეთესო პირო-

ბები—შემოდებულ იქნეს წითელარმიელთა (წითელფლოტელთა) და მათი ოჯახების სახელმწიფოებრივი უზრუნველყოფა შემდეგ საფუძველზე:

1. უზრუნველყოფილ იქნეს ყველა, ვინც საქართველოს სსრკ. საბჭ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე გაწვეულია წითელ არმიაში და ჩარიცხული საკომანდო და საადმინისტრაციო-სამეურნეო შედგენილობაში, აგრეთვე ყველა სამხედრო მოსამსახურე, როგორც სავალდებულო სამხედრო ბეგარის მომხდელი, ისე მობილიზაციით გაწვეული და მობილიზაციის დროსვე წითელ არმიაში მოხალისედ შესული და აგრეთვე მათი ოჯახების შრომის უნარმოკლებულნი წევრნი.

შენიშვნა. ამის ქვევით წითელი არმიისა და ფლოტის მთელი შედგენილობა როგორც საკომანდო, ისე არა-საკომანდო წოდებულ იქნებიან წითელარმიელებად.

2. წითელ არმიაში მობილიზაციით გაწვევის ან მობილიზაციის დროსვე არმიაში მოხალისედ შესვლის დროს ყველა მუშა და მოსამსახურე, როგორც სახელმწიფო და კერძო დაწესებულებისა, ისე კერძო პირთან მომუშავე—მიიღებს მაშინვე სრულ ანგარიშს და გარდა ამისა ორი კვირის გასამრჯელოს.

3. არმიიდან დემობილიზაციის გამო დაბრუნებისას I-ლ მუხლში აღნიშნული პირი მიიღებს ხელახლად იმ თანამდებობას, რაც მას მობილიზაციამდე ეჭირა, უკეთეს ეს თანამდებობა გაუქმებული არ არის.

4. წითელარმიელს, რომელიც არმიაში შესვლამდე სასოფლო მეურნეობას ეწეოდა, შეენახება მიწის სრული ნორმა, თანახმად მიწათმოწყობის დებულებისა.

5. წითელარმიელსა და მის ოჯახს, სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის გატუმრების გასაადვილებლად, მიეცეს შემდეგი შეღავათი:

ა) წითელარმიელი, რომელიც ნამდვილ სამსახურშია და აქვს სხვადასხვა სანახი ორ დესიატინამდე ან ორ დესიატინაზე მეტი სახნავზე გადატანით—სრულიად განთავისუფლდება გადასახადისაგან პირველი ორი დესიატინისათვის.

ბ) „ა“ პუნქტში აღნიშნულ პირთა ოჯახი, უკეთეს მათ მეურნეობაში არ არის შრომისუნარიანი წევრი, აგრეთვე სრულიად განთავისუფლდება გადასახადისაგან პირველი ორი დესიატინისათვის, ხოლო დანარჩენი დესიატინისათვის გაიღებს გადასახადის ნახევარს.

გ) სამოქალაქო ომის ინვალიდთა ოჯახებს და ტყვეობაში მყოფ წითელარმიელთა ოჯახებს ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადისათვის მიეცემათ იგივე შეღავათი, რაც ნამდვილ სამსახურში მყოფ წითელარმიელის ოჯახს.

6. წითელარმიელი არ შეიძლება გამოსახლებულ იქნეს მის მიერ დაქვრილი ბინიდან, ვიდრე სათანადო სადგომი არ მიეცემა.

7. დეზერტირ წითელარმიელს ან მტრის ბანაკში გადასულს და მის ოჯახს მოესპობა ამა დეკრეტით დაწესებული უფლება უზრუნველყოფისა.

8. წითელარმიელის ოჯახს, უკეთუ იგი ერთადერთი მრჩენელი თავისი ოჯახისა, ეძლევა ყოველთვიური დახმარება.

9. ამ დახმარების მიღების უფლება აქვს წითელარმიელის ოჯახის შრომის უნარმოკლებულ წევრს, რომელსაც ის ინახავდა სამხედრო სამსახურში შესვლამდე.

10. შრომის უნარმოკლებულად ჩითვლება:

ა) წითელარმიელის ცოლი, რომელსაც ჰყავს ბავში ჰასაკით 8 წლამდე, ან რომელიც თითონ 45 წლისაზე უმცროსი არ არის;

ბ) შვილი 16 წლამდე.

გ) წითელარმიელის ძმა და და, უკეთუ ის 16 წლისაზე მეტისა არ არის ან მთლად ობოლია ან და მისი მშობლები ცნობილ არიან შრომის უნარმოკლებულად;

დ) დედა 45 წლისაზე უფროსი;

ე) პაპა 55 წლისაზე უფროსი და ბებია და პაპა, უკეთუ მათ არა აქვთ პირადი შრომის საშოვარი 13 მუხლში აღნიშნულ რაოდენობაზე მეტი.

11. ოჯახის წევრად, რომელსაც დახმარების მიღების უფლება აქვს, ჩითვლება აგრეთვე ქორწინების გარეშე შობილი და ნაშვილები.

12. წინა მუხლებში აღნიშნულ პირთ დახმარების მიღების უფლება აქვთ მიუხედავად მათი წლოვანებისა, უკეთუ მათი შემოწმებით არსებული წესისამებრ ცნობილ იქნება, რომ ისინი შრომის უნარმოკლებულნი არიან; ამასთანავე შრომის უნარმოკლებულად ჩითვლება ის, ვისაც სამუდამოდ დაკარგული აქვს შრომის უნარიანობის არა ნაკლებ 75⁰/₁₀₀-სა.

13. დახმარება ეძლევათ შემდეგი რაოდენობით: ოჯახის ერთს შრომის უნარმოკლებულს წევრს—ადგილობრივი მინიმალური სატარიფო განაკვეთის 40⁰/₁₀₀, ორს—70⁰/₁₀₀, სამს და მეტს—მთელი აღნიშნული განაკვეთის რაოდენობით.

14. წითელარმიელის ოჯახს დახმარების უფლება (მუხლი 9) ეძლევა იმ თვის პირველი რიცხვიდან, რომელიც მოსდევს ოჯახის უფროსის არმიაში შესვლის თვეს.

15. 8 მუხლში გათვალისწინებული დახმარების უფლება აქვს იმ წითელარმიელის ოჯახს, რომლის ჯამაგირიც არ აღემატება წითელარმიელთა სამსახურის ადგილას არსებულ მინიმალურ განაკვეთს.

16. საკომანდო და საადმინისტრაციო-სამეურნეო შედგენილობის პირს, რომელიც ოჯახის წევრისათვის უღუფას ღებულობს,—ჩამოკრ-

თმევა ამა დეკრეტის 8 მუხლში გათვალისწინებული დახმარების უფლება.

17. დახმარების მიცემა დაევალება სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატს, რომელიც ამა საჭიროებისათვის გამოითხოვს სათანადო კრედიტს დადგენილი წესით.

18. უკეთეს საქარო იქნება სამედიკო შემოწმება იმ პირისა, რომელი წითელარმიაში მიღებული პირის რჩენაზე იმყოფებოდა, — ასეთი შემოწმება უნდა მოხდეს მაზრის სამხედრო კომისარიატთან.

19. სამხედრო ვალდებული და მოზილიზაციით გაწვეული წითელ-ა-მეილის ოჯახს, რომელიც სასოჯლო მეურნეობას ეწევა, ფულადი დახმარების გარდა უფლება ეძლევა — მისი მიწები შემუშავებულ იქნეს საზოგადოების საშუალებით და აგრეთვე ეძლევა უფლება უპირატესი დაკმაყოფილების საფაბრიკო-საქარხნო მრეწველობის პროდუქტებით, რაც სოფელს გადაეცემა ხოლმე.

20. წითელარმიელის სიკვდილისა ან დასახარების შემთხვევაში მისი ოჯახი ან თითონ დასახარებული უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს იმ წესით, რომელიც დადგენილ იქნება სპეციალური დეკრეტით.

21. ამა დეკრეტის აღსრულება სასოფლო-სამეურნეო დახმარების სფეროში დაევალება მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს.

22. დაევალოს სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატს, შეიმუშაოს დახმარების გაცემის წესი.

23. ყველა პირს, ვისაც, 1922 წლის აპრილის 25-ს თარიღითა და 3 ნომრით გამოცემული დეკრეტის თანახმად, აქვს დახმარების მიღების უფლება, ეს დახმარება, რომელიც მას ამა დეკრეტის გამოქვეყნებამდე ერგება — მიეცემა 1922 წლის ოქტომბრის განაკვეთით.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტ.

აღმასრ. კომ. თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტ.

აღმასრ. კომ. მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. ივნისის 28.

ტფილისი — სსახსლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-149 №-ში 1923 წ. ივლისის 1.

24.

დადგენილება № 43

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტ. აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოსი.

„შოვის“ სანატორიუმის და კურორტის მოსაწყობად ეველგან საქართველოში სავაჭრო-სამრეწველო საწარმოთა მიერ ერთდღიური ვაჭრობის მთელი შემოსავლის 10% ანარიცხის გადაების შესახებ.

რადგანაც საკურორტო ადგილს „შოვის“ (რაქის მახრაში) და მის სამკურნალო წყლებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს და იქ სანატორიუმისა და კურორტის მოწყობა აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს, — სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო, — ხსენებული სანატორიუმისა და კურორტის მოწყობისათვის სათანადო სახსრის აღმოსაჩენად, — ადგენს:

1. დაევალოს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ყველა სახელმწიფო სამეურნეო, საზოგადო და კერძო სავაჭრო დაწესებულებას, აგრეთვე იმ დაწესებულებას, რომელიც სხვა და სხვა სათანადოებისა და სანახაობის ჰმართავს, — გადასდოს სავაჭრო-სამრეწველო საწარმოთა ერთდღიური ვაჭრობის მთელი შემოსავლის 10% ანარიცხი, — „შოვის“ სანატორიუმისა და კურორტის მოწყობის საქმისათვის.

2. ამა დადგენილების პირველ მუხლში აღნიშნული ანარიცხი გადადებულ იქნეს: ტფილისში — ამა 1923 წლ. ივლისის 21-ს, ბათუმში — ივლისის 24, ხოლო ყველა დანარჩენ ადგილას — ივლისის 26-ს.

3. ანარიცხით გადადებულ თანხების შეგროვება მოეწყობა ტფილისში და ბათუმში „შოვის“ სანატორიუმისა და კურორტის მომწყობი კომისიის მიერ ცალკე რწმუნებულ პირთა მეშვეობით, ხოლო დანარჩენ ქალაქებსა და ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტების მიერ — პარტიული კომიტეტისა და პროფესიონალური ბიუროს მდივნების მეშვეობით. ანარიცხით შემოსული თანხები უნდა გადაეცეს „შოვის“ სანატორიუმისა და კურორტის მომწყობი კომისიის მიერ რწმუნებულ პირს.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ.

თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს

თავმჯდ. შ. ელიავა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტრ. აღმ. კომ.

მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. ივნისის 29.

ტფილისი — სასახლე.

გამოკვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-149 №-ში 1923 წ. ივლისის 1.

25.

დადგენილება № 44.

ფიზიკურ კულტურის საბჭოს დებულების მე-5 მუხლის შენიშვნის
გაუქმების შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი
კომიტეტი ადგენს:

1. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკაში ფიზიკური განვითა-
რების საქმის მოწყობის შესახებ სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტ-
რალური აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ 1923 წ. ივნისის „23“
თარიღითა და 42-რით გამოცემულ დადგენილებასთან დართული ფი-
ზიკური კულტურის საბჭოს დებულების მე-5 მუხლის შენიშვნა გაუქ-
მებულ იქნეს.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტ. აღმასრულებელი კომიტეტის
თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტ. აღმასრულებელი კომიტეტის
მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. ივნისის 30.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-150 №-ში 1923 წ. ივლისის 3.

საქართველოს

სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის

სახალხო კომისართა საბჭოს

დამკრებები დადგენილებანი და დგულებანი.

1. დადგენილება № 67

წარმოებაში მოზარდთა სავალდებულო რიცხვის დაწესების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. რადგანაც შტატების შემცირების დროს სხვადასხვა წარმოებაში ხდება მოზარდთა რიცხვის არა პროპორციონალური შემცირება, რაც საფრთხეს წარმოადგენს კვალიფიკაციური მუშა ძალის სწორი აღდგენისათვის, ამიტომ ქვემოთ ჩამოთვლილ სამრეწველო დარგებისათვის სათანადო წარმოებაში ყველა მომუშავეთა რიცხვთან შეფარდებით, დაწესებულ იქნეს სავალდებულო პროცენტი, რომელზე ნაკლები არ შეიძლება იყოს ამ წარმოებაში რიცხვი 15—16 და 17 წლიან მოზარდებისა.

2. მრეწველობის დარგები, რომლისთვისაც წესდება მოზარდთა ეს სავალდებულო და მინიმალური პროცენტი და ამ მინიმუმის რაოდენობა თვითნებულ ცალკე დარგში წესდება შემდეგი ცხრილის მიხედვით:

მეტალურგია და მეტალის დამუშავება 8 პროც., ზამბის დამუშავება—6 პროც., მატყლის—8 პროც., აბრეშუმის—5 პროც., ბოჭკის (ვოლოკნო) შერეულ ნივთიერებათა დამუშავება—5 პროც., პოლიგრაფიული წარმოება—13 პროც., ხე-ტყის სახერხი წარმოება—5 პროც., ფირფიცარის (ფანერნაია) წარმოება—6 პრ., ხის დამუშავების წარმოება—10 პრ., შუშის წარმოება—15 პრ., ცემენტისა და ცეცხლ-შუშპოვარი აგურის წარმოება—5 პროც., კირისა და ალიბასტრის წარმოება—4 პრ., მსხვილი ტყავეულობის ქარხანა—3 პროც., წვრილი ტყავეულობის ქარხნები—5 პროც., სახარატო და უნაგირ-ფეხსაცმელების ქარხნები—20 პროც., ბეწვეულის (მეხოვაია) მრეწველობა—5 პროც., საკანდიტრო—10 პროც., წისქვილები—4 პროც., საკონსერვო (თუნუქისა და კონსერვების განყოფილების და დამხმარე სამუშაოების თანდართვით) წარმოება—5 პროც., ზეთის სახდელის (მცენარეულობის) წარმოება—5 პროც., თამბაქოსა და გილზის წარმოება—7 პროც., ძირითადი ქიმიური მრეწველობა—5 პროც., ნახშირისა—6 პროც., ტანისამოსისა და ტულეტის—7 პროც., ჩაის წარმოება—5 პროც.

3. მეორე მუხლში აღნიშნული მოზარდთა რიცხვის განსაზღვრული მინიმალური ნორმა სავალდებულოა როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო წარმოებისათვის.

4. ყველა წარმოება, სადაც 15—16 და 17 წლიან მოზარდთა

რიცხვი მე-2 მუხლში აღნიშნულ პროცენტზე ნაკლებია, ვალდებულია გადაიღოს მოზარდთა რიცხვი დაწესებულ ნორმამდე არა უგვიანეს 1923 წლ. თებერვლის 1-სა.

5. იმ წარმოებაში, სადაც მოზარდთა რიცხვი მე-2 მუხლში დაწესებულ ნორმას აღემატება, არაერთარ შემთხვევაში არ შეიძლება მათი შემცირება.

შენიშვნა. უკეთუ მოზარდა რიცხვის შემცირება აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს, ასეთი შემცირება შეიძლება მოხდეს მხოლოდ შრომის სახალხო კომისარიატის, საქ. პროფკავშირთა საბჭოს და საქ. ახალგაზდა კომუნისტთა კავშირის ორგანოების დასტურით.

6. შრომის სახალხო კომისარიატს—საქ. პროფკავშირთა საბჭოსა, საქ. ახალგაზრდა კომუნისტთა კავშირისა და სათანადო სახალხო კომისარიატთან შეთანხმებით უფლება აქვს: ა) დააწესოს სავალდებულო პროცენტული მინიმუმი მეურნეობის იმ დარგებში, რომელიც ამა დადგენილებით გათვალისწინებული არ არის; ბ) წარუდგინოს ხოლმე სახალხო კომისართა საბჭოს განცხადება დაწესებული ნორმის შეცვლის შესახებ.

7. დავეალოს შრომის ინსპექციას განსაკუთრებული თვალყური აღევნოს ამა დადგენილების აღსრულებას როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო წარმოებათა მიერ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე **მ. ორაბელაშვილი.**

ამიერ-კავკასიის რესპ. შრომის სახ. კომის. რწმუნებული
საქართველოში **ა. იაშვილი.**

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი **აღ. სალარიძე.**

1923 წ. იანვრის 2.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-4 №-ში 1923 წ. იანვრის 6.

2.

და დ ვ ე ნ ი ლ ე ბ ა № 68.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისათა საბჭო იზიარებს რა სტრვილის საქართველოს მუშათა და გლეხთა ახალგაზრდობისას, რომელმაც ამა იანვრის 6—7 მიმართა ყველგან სათანადო

ხელისუფლებას თხოვნით, რათა სამხედრო ტაძრები გადაქცეულ იქნეს მოზარდი თაობის საკულტურო-საგანმანათლებლო მუშაობის კერად და, მიიჩნია რა მიზანშეწონილად ასეთი გამოყენება ხსენებული ტაძრებისა, რომელნიც აშენებულია მეფის მთავრობის მიერ საქართველოს დაპყრობის ნიშნად და მუშათა და გლეხთა შვილების სულიერი დამონებისათვის — ადგენს:

1. ყველა სამხედრო ტაძარი, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზეა, — ყოველგვარი თავისი საეზოვო შენობებით, — გადაეცეს საქართველოს კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირს ამ მიზნით, რათა მან, — მუშათა და გლეხთა წითელ-არმიასთან ერთად, — გამოიყენოს ეს ტაძრები საკულტურო-საგანმანათლებლო მუშაობისათვის ახალგაზრდობისა და წითელ-არმიელთა შორის.

2. იქ ქალაქების კომუნალური მეურნეობის განყოფილებათ, სადაც სამხედრო ტაძრებია, უნდა მიიღონ თავიანთ გამგებლობაში ეს ტაძრები და უზრუნველჰყონ განათებითა და გათბობით.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯდომარეს
მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 8.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-7 №-ში 1923 წ. იანვრის 11.

3.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერკავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების გამოცემის თაობაზე — ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭ. რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს მიერ ამა 1923 წლის იანვრის 10-ს გამოცემული დეკრეტის საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნების შესახებ.

ამასთანავე საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნდება — ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭ. რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს დეკრეტი — ამა 1923 წლის იანვრის 10 თარიღითა — ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების გამოცემის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა საბჭოს
თავმჯდომარის მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 10.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო ხ.ბ.ქოსი.

ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების გამოცემის შესახებ.

მი მიზნით, რათა განბტკიცებულ იქნეს ეკონომიური მდგომარეობა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკებისა, რომელთაც შექმნეს ამიერ-კავკასიის სოციალისტური ფედერატიული საბჭოთა რესპუბლიკა და აგრეთვე, რათა გაადვილებულ იქნეს უკვე არსებული მქიდრო ეკონომიური ურთიერთობა ამიერ-კავკასიის ფედერაციისა საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირთან, ამიერ-კავკასიის საკავშირო საბჭო აღგენს:

1. შეიქმნას ერთი მთლიანი სისტემა მთლად ამიერ-კავკასიის ტერიტორიაზე ამა 1923 წლის იანვრის 10-დან, რასთვიააც გამოცემულ იქნეს სახმარებლად ერთიანი ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშანი.

2. ერთიანი ამიერ კავკასიის ფულის ნიშანი გამოცემულ იქნეს— 1.000, 5.000, 10.000, 50.000, 100.000, 500,000 და 1.000.000 მანეთის კუბიურებად ქართული ფულის ნიშნის თანაბრობით: (პარიტეტობით) ერთი მანეთი ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნისა ეთანასწორება ერთ მანეთს ქართული ფულის ნიშნისას

3. აზერბეიჯანის ფულის ნიშნების მიმართ—ერთი მანეთი ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნისა ეთანასწორება 100 მანეთს აზერბეიჯანის ფულის ნიშნებისას, ხოლო სომხეთის ფულის ნიშნების მიმართ—ერთი მანეთი ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნისა ეთანასწორება 150 მანეთს სომხეთის ფულის ნიშნისას; ამასთანავე ეს სალიკვიდაცია კურსი მიღებულ იქნეს უცვლელად მთელი გაცვლა-გამოცვლის პერიოდის განმავლობაში.

4. ამიერ-კავკასიის ერთიან ფულის ნიშანს მსგელელობა აქვს ყველგან მთლად ამიერ-კავკასიის ტერიტორიაზე და მისი მიღება საეაღდებულოა ყველა სახელმწიფო დაწესებულებათა და საწარმოთათვის, საზოგადო ორგანიზაციისათვის და კერძო პირთათვის.

5. ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნის გამოცემის დღიდან, — ე. ი. 1923 წლის იანვრის 10 დან, მოისპოს დამოუკიდებელი ემისია საქართველოში, აზერბეიჯანში და სომხეთში.

6. ადგილობრივი ფულის ნიშნები საქართველოსი, აზერბეიჯანისა და სომხეთისა დაჩჩება ხმარებაში მხოლოდ ორი თვის განმავლობაში ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნის გამოცემის დღიდან, ე. ი. 1923 წლის მარტის 10-მდე (ამ რიცხვითურთ), რომელი ვადის განმავლობაშიაც ეს ფულის ნიშნები გამოცვლილ უნდა იქნეს ამიერ-კავკასიის ფულის

ნიშნებზე, ამა დეკრეტის მე-2 და 3 მუხლში აღნიშნული კურსის მიხედვით, ამიერ-კავკასიის მთავრობის ყველა კასებში, რ. ს. ფ. ს. რ. კანტორებში და განყოფილებებში და აგრეთვე რესპუბლიკის ადგილობრივ ბანკებში.

7. ადგილობრივი ფულის ნიშნები, რომელიც 1923 წლის მარტის 10-ს გამოუცვლელი დარჩება, ჰქარგავს ძალას და აღარ მიიღება სახელიწიფო დაწესებულებათა, საწარმოთა და ბანკების მიერ ფულის ბაზლად და გამოსაცვლელად.

8. ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშანი უზრუნველყოფილია ამიერ-კავკასიის სოციალისტური ფედერატიულ საბჭოთა რესპუბლიკების ავლადიდებით და ყალბი ფულის გაკეთებისათვის დამნაშავე პასუხს აგებს სისხლის სამართლის წინაშე.

9. ამა დეკრეტის განხორციელება დაეკისროს ამიერ-კავკასიის სოციალისტური ფედერატიულ საბჭოთა რესპუბლიკების ფინანსთა სახალხო კომისარიატს და მიეცეს მას უფლება ამა დეკრეტის განვითარებისათვის გამოსცეს სათანადო ინსტრუქციები.

10. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭ. რესპუბლიკების საკავშირო საბჭოს პრეზიდიუმი	}	ნ. ნარშიანოვი.
		ა. მიასნიკოვი.
		შ. ელიავა.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-6 №-ში 1923 წ. იანვრის 10.

4.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების მიხედვით ანგარიშის წარმოების თაობაზე ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს მიერ ამა 1923 წლის იანვრის 10-ს გამოცემული დეკრეტის საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნების შესახებ.

ამასთანავე გამოქვეყნდება საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭოთა რესპუბლიკების საკავშირო საბჭოს მიერ 1923 წლის იანვრის 10-ს გამოცემული დეკრეტი—ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების მიხედვით ანგარიშის წარმოების შესახებ.

საქართ. სოც. საბჭ. რესპუბ. სახალხო კომისართა
საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 10.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერ-კავკასიის სოციალისტური საბჭ. რესპუბ. საკავშირო საბჭოსი.

ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების მიხედვით ანგარიშის წარმოების შესახებ.

ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების ხმარებაში შემოღების შესახებ დღევანდელი თარიღით გამოცემული დეკრეტის დაპატებად საბჭო აღგენს:

1. შემოღებულ იქნეს დღიდან ამ დეკრეტის გამოქვეყნებისა მთავრობის ყველა დაწესებულებაში და სახელმწიფო საწარმოში, საზოგადო და კოოპერატიულ ორგანიზაციებში ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერატ. საბჭ. რესპუბლიკების ტერიტორიაზე მთელი ანგარიშის წარმოება, აგრეთვე ხელშეკრულების დადება და ყოველგვარი მიმდინარე სავაჭრო გარიგება და გასწორება ახალ ერთიანი ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნებით.

შენიშვნა. ზემოაღნიშნული გადასვლა ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნებზე სავალდებულოა ყველა ზემოხსენებული დაწესებულებისათვის ყველა იმ შემთხვევაში, სადაც ამ რეფორმის განხორციელების დროს მიღებულ იყო ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ძველი ფულის ნიშნები.

2. 1923 წლის იანვრის 10-მდე დადებული და შეუსრულებელი ყველა ხელშეკრულება დარჩება ძალაში ახალი ფულის ნიშნების თანახმად ანგარიშის გასწორების უფლებით.

შენიშვნა. ფულის გაცვლისათვის დადებულ ორი თვის ვადის გასვლის შემდეგ, იმ ხელშეკრულებისა და გარიგების ანგარიშის გასწორება, რომელიც დადებულია ადგილობრივ ფულის ნიშნების მიხედვით, სავალდებულოა მხოლოდ ამიერ-კავკასიის ფულის ნიშნებით.

3. ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარს ნება აქვს მისცეს სათანადო განმარტება დაინტერესებულ დაწესებულებათ და ორგანიზაციათ ამა დეკრეტის შეფარდებისათვის.

ამიერ-კავკასიის საკავშირო საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

ამიერ-კავკასიის საკავშირო საბჭოს
მდივნის მოადგ. **ორლოვ-მალახოვი.**

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-6 №-ში 1923 წ. იანვრის 10.

5.

დადგენილება № 69

საქართველოს წითელ ჯვრის საზოგადოების წესდების შეცვლის შესახებ.

წითელი ჯვრის საზოგადოების რეორგანიზაციის შესახებ საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ 164 №-ით გამოცემულ დადგენილების დამატებად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს:

აღნიშნული საზოგადოების წესდების 22, 24 და 26 §-ი შეცვლილი იქნეს შემდეგნაირად:

1. § 22: ცენტრალური კომი ჯეტი შესდგება საზოგადო კრების მიერ არჩეული 7 წევრისაგან და 3 კანდიდატისაგან, ცენტრალური კომიტეტი თავისი წრიდან აირჩევს პრეზიდიუმს, ერთი წლის ვადით, თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის ამხანაგს და პრეზიდიუმის წევრს—შემადგენლობით.

§ 24: ცენტრალური კომიტეტის არჩევა მოხდება ხმის აშკარა მიცემით და ხმის უბრალო უმეტესობით.

§ 26: განყოფილების კომიტეტი შესდგება 5 წევრისაგან, რომელთაც აირჩევს განყოფილების ნამდვილ წევრთა კრება. კომიტეტი აირჩევს თავის წრიდან, ერთი წლის ვადით, თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის ამხანაგს და მდივანს.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის. საბჭ. თავმჯდომარის
მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 10.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-8 №-ში 1923 წ. იანვრის 12.

6.

დეკლარაცია

საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობის შესახებ.

1. ბეჭდვითი ნაწარმოების ყოველგვარი ცენზურის გაერთიანების შიზნით განათლების სახალხო კომისარიატთან არსდება, — განათლების სახალხო კომისარის ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის ქვეშ, — ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობა და

მისი ადგილობრივი ორგანოები საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტების სახალხო განათლების განყოფილებებთან.

2. ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარ მართვლობას და მის ადგილობრივ ორგანოებს დაეკისრებათ:

ა) წინასწარი განხილვა ყველა გამოსაქვეყნებლად და გასაფრცვლებლად დანიშნული ნაწარმოებისა, როგორც ხელთნაწერისა, ისე დაბეჭდილისა, პერიოდული და არა პერიოდული გამოცემისა, სურათებისა, ნახატებისა, რუქების და სხვ.;

ბ) ცალკე ნაწარმოებისა, აგრეთვე პერიოდული და არაპერიოდული ბეჭდვითი ორგანოს გამოცემის ნებართვის მიცემა;

გ) გასაყიდად და გასაფრცვლებლად აკრძალულ ნაწარმოებთა სიების შედგენა;

დ) ბეჭდვითი საქმის შესახებ ყველა ბეჭდვითი ორგანოებისათვის, გამომცემლობისათვის, სტამბებისათვის, ბიბლიოთეკებისათვის და წიგნის მაღაზიებისათვის სავალდებულო წესების, განკარგულებების და ინსტრუქციების გამოცემა.

3. ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართვლობა და მისი ადგილობრივი ორგანოები აკრძალავენ იმ ნაწარმოების გამოცემას და გავრცელებას:

ა) რომელიც შეიცავს აკრძალვის 'საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ;

ბ) რომელიც ააშკარავებს რესპუბლიკის სამხედრო საიდუმლოებას;

გ) რომელიც ტყუილი ცნობების გავრცელებით აღელვებს საზოგადოებრივ აზრს;

დ) რომელიც აღვივებს შოვინისტურსა და რელიგიურ ფანატიზმს;

ე) რომელსაც პორნოგრაფიული ხასიათი აქვს.

4. რუსეთის კომუნისტური პარტიის ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტისა, საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური და სამაზრო კომიტეტების გამოცემანი და საერთოდ პარტიული კომუნისტური ლიტერატურა, აგრეთვე საქართველოს ს. ს. რ. სახელმწიფო და პოლიტიკური განათლების მთავარი მართვლობის გამოცემანი თავისუფალია ცენზურისაგან; ამ გამოცემათა მიმართ ლიტერატურისა და გამომცემლობის მთავარ მართვლობას და მის ორგანოებს ეკისრება ღონისძიების მიღება სამხედრო ცენზურის ინტერესების უზრუნველსაყოფად. უწყებათა სპეციალური გამოცემანის განთავისუფლდება ცენ-

ზურისაგან ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობის და სათანადო სახალხო კომისარიატის შეთანხმებით.

5. რესპუბლიკაში გამომცემელ ყველა ბეჭედილი ნაწარმოებს, გარდა მეოთხე მუხლოში აღნიშნულისა, უნდა ჰქონდეს ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობის და მისი ადგილობრივი ორგანოების ვიზა.

6. ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობის სათავეში სდგას გამგე, რომელსაც ჰნიშნავს იგივე კოლეგია, და მისი ორი თანაშემწე, რომელთაც ჰნიშნავს იგივე კოლეგია საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისარიატთან და საქართველოს საგანგებო კომისიასთან შეთანხმებით და, რომელნიც ექვემდებარებიან, როგორც გამგეს, ისე კუთვნილებსამებრ, სათანადო ორგანოს.

7. ქალ. ქუთაისსა, ბათუმსა და სოხუმში მოეწყობა ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობის განყოფილებანი, ხოლო სხვა სამაზრო ქალაქებში დაინიშნებიან, საქირიებისა და მიხედვით ცენზორნი. განყოფილებათა შედგენილობას და იმ სამაზრო ქალაქების განაწერს, სადაც ცენზორნი უნდა იმყოფებოდნენ, განსაზღვრავს განათლების სახალხო კომისარიატი—სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისარიატსა და საქართველოს საგანგებო კომისიასთან შეთანხმებით; ცენზორებს დანიშნავს მთავარი მართველობა.

8. იმისდამიუხედავად, თუნდაც ამა თუ იმ ადგილას გამოცხადებული არ იყოს სამხედრო მდგომარეობა,—ცენზურის ორგანოები უწყებული ადგილისა,—სამხედრო აუცილებლობის მოსაზრებით და სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატისა, ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობასთან შეთანხმების წესით,—გადადიან სამხედრო უწყების ქვემდებარეობაში, ან ამ უკანასკნელს ნება ეძლევა გაგზავნოს იმ ადგილს სპეციალური ცენზორი.

9. სანახაოებისა და თეატრალური წარმოდგენების ზედამხედველობა ტფილისში ეკისრება მთავარ მართველობას, ქალ. ქუთაისსა, ბათუმსა და სოხუმში—მთავარი მართველობის განყოფილებათ,—ხოლო სხვა ადგილებში—მისივე ორგანოებს.

შენიშვნა. იმ ადგილას, სადაც ცენზორი არ იქნება, ფუნქციებს შეასრულებს მახლობელი ცენზორი.

10. საჩივარი ცენზორის დადგენილების გამო შეტანილ უნდა იქნეს მთავარ მართველობაში ორი კვირის ვადაზე დაინტერესებული პირისათვის გამოცხადების დღიდან.

11. ბეჭედილი დანაშაულებრივი მოქმედებისათვის დამნაშავე პასუხს

აგებს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსის 230 და 231 მუხ. თანახმად.

12. საქართველოს საგანგებო კომისიის ორგანოებს დაეკისრება ბრძოლა მთავარი მართველობის მიერ ნებადაურთველ ნაწარმოებთა გავრცელების წინააღმდეგ; აგრეთვე—შემდეგი ზედამხედველობა სანახაობისა, სტამბებისა, საბაჟო და სანაპირო პუნქტებისათვის; აგრეთვე—ბრძოლა აზარტული გამოცემებისა და მათი გავრცელების წინააღმდეგ; ბრძოლა—ნებადაურთველი ლიტერატურის საზღვარგარეთიდან საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე გასაცემებლად შემოტანის წინააღმდეგ, მეთვალყურეობა რუსეთისა და უცხოეთის ლიტერატურის ყიდვა-გაყიდვისათვის და მთავარი მართველობისა და მისი ორგანოების მიერ ნებადაურთველი წიგნების ჩამორთმევა მე-2 მუხ. „ბ“ პუნქტში აღნიშნული სიის თანახმად.

შენიშვნა. მთავარი მართველობის მიერ გამოცემული სიებით სისწორითა და ვადუხვევად ხელმძღვანელობა სავალდებულოა საგანგებო კომისიის ორგანოებისათვის, ცალკე ნაწარმოების გამო, რომელიც შეტანილი არ იქნება აღნიშნულ სიებში, საგანგებო კომისიის ორგანოები, ყოველ ცალკე შემთხვევაში, მიმართავენ მთავარ მართველობას მათი ნებართვის ან აკრძალვის შესახებ.

13. სტამბისა და ლიტოგრაფიის გამგე—სასამართლოს წესისამებრ პასუხისმგებლობით—მოვალეა ურყევად ადგენოს თვალყური, რათა სტამბაში და ლიტოგრაფიაში დასაბეჭდ ნაწარმოებს, გარდა მე-4 მუხლში აღნიშნულისა ჰქონდეს მთავარი მართველობის და მისი ორგანოების სანებართვო ვიზა.

14. სტამბისა და ლიტოგრაფიის პატრონი და გამგე მოვალეა წარადგინოს ცენზურის ორგანოებში ყოველგვარი დაბეჭდილი ნაწარმოების ხუთ-ხუთი ცალი დაუყოვნებლივ დაბეჭდვისათანავე.

15. ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარ მართველობის შტატი დამტკიცებულ იქნეს 7 პირის შედგენილობით.

16. დებულება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა, საქართვე. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

განათლების სახალხო კომისარი დ. კანდელაკი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 12.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-10 №-ში 1923 წ. იანვრის 14.

7.

დ ე გ უ ლ ე გ ა

საქართველოს სოციალისტური საჭოთა რესპუბლიკის უმაღლეს სასწავლებელთა შესახებ.

(ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და სახელმწიფო პოლიტექნიკური ინსტიტუტისათვის).

ა. უმაღლესი სასწავლებლის მიზანი და დანიშნულება.

1. უმაღლესი სასწავლებლის მიზანია:

ა) შექმნას სპეციალისტთა კადრი პრაქტიკულ მოღვაწეობის სხვა და სხვა დარგებისათვის;

ბ) მოაწადოს მეცნიერების მუშაკნი რესპუბლიკის სამეცნიერო, სამეცნიერო-სატეხნიკო და საწარმოო დაწესებულებათათვის და კერძოდ თვით უმაღლესი სასწავლებლისათვის;

გ) გამოაკვლიოს სამეცნიერო კითხვები ცოდნის ყოველ დარგში, და არსოს სამეცნიერო კვლევა-ძიების ინსტიტუტები, კურსები და სამეცნიერო ასოციაციები განათლების სახალხო კომისარიატის დამტკიცებით;

დ) გაავრცელოს მეცნიერული ცოდნა პროლეტარულ და გლეხურ მასებში, რომელთა ინტერესსაც უმაღლესი სასწავლებლის მოღვაწეობაში პირველი ადგილი უნდა ექიროს.

ბ. უმაღლესი სასწავლებლის მოსწავლეთა შესახებ.

2. უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტად შეიძლება იქნეს ორივე სქესის მოქალაქე, 16 წლის ასაკ შესრულებული, უკეთეს იგი აკმაყოფილებს უმაღლესი სასწავლებლის მიერ შემუშავებულ მისაღებ წესებს, რომელსაც დამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარიატი.

3. უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტი მოვალეა შეასრულოს ყოველი მოთხოვნილება სასწავლო და ადმინისტრაციული ხასიათისა.

4. სწავლა უმაღლეს სასწავლებელში უფასოა.

შენიშვნა. დროებითი ზომის სახით, რესპუბლიკის განსაკუთრებულ ეკონომიური მდგომარეობის გამო, შემოღებულია ლექციების მოსმენისა და სასწავლო-დამხმარე დაწესებულებათა გამოყენებისათვის, სწავლის ფასი, რომლის რაოდენობასა და გადახდის წესს დაადგენს განათლების სახალხო კომისარიატი.

გ. უმაღლესი სასწავლებლის მასწავლებელთა შესახებ.

5. ყველა ის პირი, რომელიც ეწევა უმაღლეს სასწავლებელში მეცნიერულ მუშაობას, რა ხასიათისაც უნდა იყოს იგი, იწოდება—მეცნიერების მუშაკად.

6. მეცნიერების მუშაკად ითვლება:

ა) პროფესორი და დოცენტი, რომელიც ხელმძღვანელობას უწევს დამოუკიდებელ კურსებს, ან მეცადინეობას, ან განაგებს უმაღლესი სასწავლებლის ერთ-ერთ სასწავლო-სამეცნიერო დაწესებულებას.

ბ) მასწავლებელი, რომელიც უძღვება დამხმარე კურსებს ან მეცადინეობას, ან და მუშაობს დამოუკიდებლად, ხოლო ერთ-ერთ პროფესორის ხელმძღვანელობით.

გ) სამეცნიერო-სასწავლო დარგის თანამშრომელი, რომელიც ეხმარება პროფესორს, დოცენტს და მასწავლებელს მუშაობაში, ან ემზადება დამოუკიდებელი სასწავლო ან სასწავლო-სამეცნიერო მოღვაწეობისათვის.

შენიშვნა 1. მეცნიერების თვითიური კატეგორიის მუშაკთა რიცხვი და მათი ჯამაგირი განისაზღვრება უწყებელი უმაღლესი სასწავლებლის შტატით.

შენიშვნა 2. ამა დებულების თანახმად არჩეული პროფესორისა, დოცენტისა და მასწავლებლის შესახებ უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობა, არა უგვიანეს სამი დღისა,—წარუდგენს ცნობას განათლების სახალხო კომისარიატს; არჩეულ კანდიდატს ამტკიცებს სახალხო განათლების კომისარიატი.

შენიშვნა 3. სახელწოდება ახლანდელი პირადი შედგენილობის პროფესორებისა და მასწავლებელთა ავტომატიურად შეიცვლება ამა დებულების სათანადო მუხლში აღნიშნული ნიშნების მიხედვით, ხოლო საბოლოო დასამტკიცებლად წარედგინება განათლების სახალხო კომისარიატს.

დ. სამეცნიერო-სასწავლო ნაწილი.

7. უმაღლესი სასწავლებელი განაწილდება ფაკულტეტებად, რომელიც აერთიანებს სამეცნიერო დისციპლინის ძირითად ჯგუფებს და წარმოადგენს სწავლა-მეცნიერების თვალსაზრისით დამთავრებულ მთლიან ერთეულს; ფაკულტეტს მიზნად აქვს განსაზღვრულ პროფესიის პრაქტიკულ მოღვაწეთა მომზადება. ფაკულტეტს რიცხვი თვითიურ უმაღლეს სასწავლებელში განისაზღვრება განათლების სახალხო კომისარიატის მიერ, არსებული კანონებისა და ადგილობრივი პირობების მიხედვით.

ყველა უმაღლეს სასწავლებელში უთუოდ უნდა არსებობდეს მუშათა ფაკულტეტი, რომელსაც მიზნად აქვს პროლეტარიატისა და მშრომელი გლეხობის წრის პირთა მომზადება.

შენიშვნა 1. მუშათა ფაკულტეტის კონსტრუქცია მთლიანად და მისი ურთიერთობა უმაღლესი სასწავლებლის ორგანიზებთან განისაზღვრება განსაკუთრებულ დებულებით მუშათა ფაკულტეტის შესახებ.

შენიშვნა 2. ფაკულტეტის ფარგლებში სპეციალობას ყოველი უმაღლესი სასწავლებლისათვის ამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარიატი უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობის წარდგენისამებრ.

8. სასწავლო გეგმას და კურსების გავლის წესს შემუშავებს ფაკულტეტი და განიხილავს უმაღლესი სასწავლებლის საბჭო, ხოლო განხორციელდება იგი განათლების სახალხო კომისარიატის დამტკიცების შემდეგ.

ე. უმაღლესი სასწავლებლის მართველობა.

9. საქართველოს სსრ-ის საბჭო. რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებელი იმყოფება განათლების სახალხო კომისარიატის პროფესიონალური განათლების მთავარ მართველობის გამგებლობაში. მხოლოდ განათლების სახალხო კომისარიატს აქვს უფლება მოახდინოს ცვლილება უმაღლესი სასწავლებლის როგორც ორგანიზაციისა, ისე პირადი შემდგენილობაში.

10. უმაღლესი სასწავლებლის სასწავლო-სამეცნიერო და ადმინისტრაციულ-სამეურნეო მოღვაწეობის უახლოესი გამგებლობა და ხელმძღვანელობა ეკუთვნის, — განათლების სახალხო კომისარიატის საერთო ხელმძღვანელობით, — უმაღლესი სასწავლებლის საბჭოს და მის მიერ ამორჩეულ გამგეობას ამ დებულების თანახმად.

11. საქმე, რომელიც მთლად უმაღლეს სასწავლებელს არ შეეხება, არამედ მხოლოდ ცალკე მის ფაკულტეტს, ფაკულტეტის საბჭოსა და მის პრეზიდიუმის გამგებლობაშია, — უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობის მეთვალყურეობით და კონტროლით.

12. საქმეს, რომელიც ეხება ერთ ან რამოდენიმე ერთი-მეორის მახლობელ დისციპლინას, რაც უმაღლეს სასწავლებელში ისწავლება, განაგებს საგნობრივი კომისია ფაკულტეტის საბჭოს საერთო კონტროლისა და ხელმძღვანელობით.

შენიშვნა. საგნობრივი კომისიის რიცხვს განსაზღვრავს ფაკულტეტის საბჭო.

13. საგნობრივ კომისიას შეადგენენ: მახლობელი დისციპლინებით შეკავშირებული ყველა პროფესორები, დოცენტები, მასწავლებლები და მეცნიერების ყველა მუშაკნი, რიცხვით პროფესორ-დოცენტების რაოდენობის $\frac{1}{3}$ და აგრეთვე წარმომადგენლები იმ სტუდენტებისა, რომელნიც ვალდებული არიან იმეცადინონ ამა თუ იმ საგნობრივ კომისიის დისციპლინებში.

სტუდენტთა წარმომადგენლების არჩევა მოხდება განსაკუთრებული ინსტრუქციის მიხედვით პროფესორ-დოცენტების რიცხვის არა უმეტეს $\frac{1}{3}$ -ისა.

14. საგნობრივი კომისია პროფესორთა შედგენილობიდან ირჩევს თავმჯდომარეს.

თავმჯდომარის გარდა, ირჩევს აგრეთვე თავმჯდომარის მოადგილეს და მდივანს, უკანახკნელი, თავმჯდომარესთან ერთად, შეადგენს საგნობრივ კომისიის ბიუროს, რომელსაც ამტკიცებს ფაკულტეტის საბჭო.

15. საგნობრივი კომისიის ფუნქციაა შეადგენს:

ა) საგნობრივი კომისიის დისციპლინების მიხედვით სამეცნიერო საქმის განაწილება მეცნიერების მუშაკთა შორის;

ბ) კონტრალის დაწესება სტუდენტების მიერ სასწავლო მოვალეობის შესრულებისათვის. ამ კონტრალის წესს შემუშავებს ფაკულტეტის საბჭო, ხოლო ამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარიატი.

გ) პროგრამების დეტალურად შემუშავება, რომელსაც ამტკიცებს ფაკულტეტის საბჭო, სწავლის მეთოდების განხილვა, პროფესორ-მასწავლებელთა მოხსენებანი გასაუღელი კურსების მეთოდებისა და მათი შედეგების შესახებ;

დ) ხელშეწყობა და აღრიცხვის განხილვა კომისიის გამგებლობაში მყოფ დამხმარე დაწესებულებათა (ლაბორატორიები, კაბინეტები, მუზეუმები, ბიბლიოთეკები, კლინიკები).

16. საგნობრივი კომისიის ყოველი დადგენილება დაუყონებლივ უნდა ეცნობოს ფაკულტეტის პრეზიდიუმს და ძალაში შედის იმ შემთხვევაში, უკეთეს ერთი კვირის განმავლობაში პროტესტქმნილი არ იქნება — ფაკულტეტის საბჭოში.

17. საგნობრივ კომისიაში ყველა საკითხი გადაწყდება ხმის უბრალო უმეტესობით და ხმისავე აშკარად მიცემით.

18. ფაკულტეტის ორგანოებს შეადგენს:

ა) ფაკულტეტის საბჭო,

ბ) ფაკულტეტის პრეზიდიუმი.

19. ფაკულტეტის საბჭოში შედიან:

ა) ფაკულტეტის პრეზიდიუმი;

ბ) უწყებულო ფაკულტეტის ყველა პროფესორი და დოცენტი;

გ) მასწავლებლნი და სამეცნიერო-სასწავლო დარგის თანამშრომელნი რიცხვით პროფესორ-დოცენტების რაოდენობის $\frac{1}{3}$.

დ) უწყებულო ფაკულტეტის სტუდენტებს წარმომადგენლები რიცხვით პროფესორ-დოცენტების რაოდენობის ერთი მესამედი.

ე) გარდა ამისა, ფაკულტეტის საბჭოში თითო წარმადგენლის გაგზავნის უფლება აქვს გადამწყვეტი ხმით:

განათლების მუშაკთა პროფესიონალურ კავშირს, პროფესიონალურ კავშირებს, რომელნიც დაინტერესებულნი არიან ამა თუ იმ ფაკულტეტის მუშაობით, პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოსა და განათლების კომისარიატის შორის შეთანხმებით.

20. ფაკულტეტის საბჭოს თავმჯდომარეობს დეკანი.

21. ფაკულტეტის საბჭო:

ა) განათლების სასახლო კომისარიატის წინადადებით შეიმუშავებს ფაკულტეტის მოქმედების საერთო პროგრამას;

ბ) განაწილებს სამუშაოდ მასწავლებლებს და მეცნიერების მუშაკებს ფაკულტეტის სხვა და სხვა ქვემდებარე დაწესებულებაში;

გ) აირჩევს პროფესორებს, დოცენტებს, მასწავლებლებს და სამეცნიერო სასწავლო დარგის თანამშრომელთ;

დ) ხელმძღვანელობს ცალკე საგნობრივ კომისიების მოქმედებას.

შენიშვნა. ფაკულტეტის საბჭოს ყოველი დადგენილება დაუყოვნებლივ უნდა წარედგინოს უმაღლეს სასწავლებლის გამგეობას და შედის ძალაში იმ შემთხვევაში, უკეთეს პროტესტქმნილი არ იქნება ერთი კვირის ვადაზე.

ე) გადასწყვეტს სამოსწავლო წლის დაწყებამდე, თუ რამდენი სტუდენტის მიღება შეიძლება უწყებულ ფაკულტეტზე;

ვ) შეადგენს და წარუდგენს უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობას ფაკულტეტის და ყველა მის დაწესებულების საერთო აღრიცხვას;

ზ) დანიშნავს საკონტროლო კომისიებს იმის შესამოწმებლად, თუ რამდენად შეასრულეს ფაკულტეტის სტუდენტებმა სასწავლო ვალდებულება.

22. ფაკულტეტის საბჭოში ყველა საკითხი გადასწყდება ხმის უბრალო უმეტესობით ხმის აშკარად მიცემით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც განსახილველია პერსონალური კანდიდატურა პროფესორისა, დოცენტისა, მასწავლებლისა და მეცნიერების მუშაკის თანამდებობაზე ასარჩევი პირისა; ამ შემთხვევაში საკითხი ფარული კენჭის ყრით გადასწყდება.

23. ფაკულტეტის პრეზიდიუმი შესდგება დეკანისა და ორი წევრისაგან, რომელნიც აირჩევიან ერთი წლით; დეკანისა და პრეზიდიუმის

ერთი წევრის თანამდებობაზე კანდიდატს აირჩევს ფაკულტეტის საბჭო მეცნიერების მუშაკთა შედგენილობიდან. პრეზიდიუმის მესამე წევრის თანამდებობაზე ორ კანდიდატს ასახელებენ ის სტუდენტები, რომელნიც ფაკულტეტის საბჭოში შედიან. არჩეულ პირთა შესახებ უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობა გაუგზავნის დასაბუთებულ შუამდგომლობას პროფესიონალური განათლების მთავარმმართველობას არჩეულ პირთა დასამტკიცებლად განათლების სახალხო კომისარის მიერ.

უკეთეს წარდგენილ კანდიდატებს განათლების სახალხო კომისარი-ტი არ დაამტკიცებს, მას უფლება ეძლევა დანიშნოს თავისი კანდიდატები უწყებული ფაკულტეტის წევრების შედგენილობიდან.

შენიშვნა. დეკანად შეიძლება იყოს მხოლოდ პროფესორი.

24. ფაკულტეტის პრეზიდიუმი, როგორც მისი ორგანო, ანხორციელებს ფაკულტეტის საბჭოს ყველა დადგენილებას.

25. დეკანი პირადად პასუხისმგებელია გამგეობის წინაშე ყოველივე იმის გამო, რაც ფაკულტეტზე მოხდება, და უფლება აქვს შეაჩეროს საგნობრივი კომისიების ყოველი დადგენილება, — რასაც აცნობებს ფაკულტეტის საბჭოს, ხოლო თუ არ დაეთანხმა — საკითხი გადაიტანილ უნდა იქნეს უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობაში.

იმ შემთხვევაში, როცა პრეზიდიუმის უმრავლესობა არ ეთანხმება დეკანს, პრეზიდიუმს შეუძლიან განასაჩივროს დეკანის ის დადგენილება ფაკულტეტის საბჭოში და შემდეგ უმაღლეს სასწავლებლის გამგეობაში, მაგრამ არ შეუძლიან შეაჩეროს მისი სისრულეში მოყვანა.

26. მთლად უმაღლესი სასწავლებლის საქმის გამგე ორგანოებად ითვლებიან:

ა) უმაღლესი სასწავლებლის საბჭო;

ბ) უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობა.

27. უმაღლესი სასწავლებლის მთელი მუშაობის წარმართვისა და კონტროლისათვის, უმაღლესი სასწავლებლის საბჭო სასწავლო წლის განმავლობაში შეიკრიბება სამჯერზე არა ნაკლებ.

საბჭოში შედიან გამგეობის წევრები, ფაკულტეტის დეკანები, ყველა პროფესორი და დოცენტი, აგრეთვე მასწავლებლები და მეცნიერების მუშაკნი, პროფესორ-დოცენტების რიცხვის ერთი მეოთხედის რაოდენობით. პროფესიონალური კავშირების საბჭოს წარმომადგენელნი არა უმეტეს ხუთისა, რომელნიც იგზავნებიან უმაღლესი სასწავლებლის მუშაობით დაინტერესებული პროფკავშირების მიერ განათლების სახალხო კომისარიატისა და პროფესიონალური კავშირების საბჭოს შეთანხმებით; დაინტერესებული სახალხო კომისარიატების თითო წარმომადგენელი; მოსამსახურეთა ადგილობრივი კომიტეტის ერთი წარმომად-

გენელი და უწყებელი უმაღლესი სასწავლებლის ის სტუდენტები, რომელნიც აირჩევიან განსაკუთრებული ინსტრუქციის მიხედვით პროფესორ-დოცენტთა რიცხვის ერთი მეოთხედის რაოდენობით

საბჭოში თავმჯდომარეობს უმაღლესი სმსწავლებლის გამგეობის თავმჯდომარე (რექტორი).

28. უმაღლესი სასწავლებლის საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობას უწყვეტ უმაღლესი სასწავლებლის მთლად სამეცნიერო და ადმინისტრატიულ საქმეს;

ბ) ადასურებს სამეცნიერო მუშაების კანდიდატურას, არჩეულს ფაკულტეტების საბჭოების მიერ და გამგეობის მეშვეობით წარადგენს განათლების სახალხო კომისარიატში დასამტკიცებლად;

გ) აირჩევს სამეცნიერო კვლევა-ძიების ინსტიტუტების, კურსების, ასოციაციების დირექტორებს და წარადგენს გამგეობის მეშვეობით განათლების სახალხო კომისარიატში დასამტკიცებლად.

29. საბჭოს დასკვნას უმაღლესი სასწავლებლის მუშაობის შესახებ, საბჭოს წევრების ცალკე აზრის თანდართვით და საბჭოს განზრახულებით უმაღლესი სასწავლებლის მომავალი მუშაობის შესახებ, საწარმოო გეგმასთან დაკავშირებით, — გამგეობის თავმჯდომარე (რექტორი) გაუგზავნის სახალხო განათლების კომისარს.

30. უმაღლესი სასწავლებლის საბჭო თავის დადგენილებათა განხორციელებისათვის მიმდინაოე მუშაობისა, კონტროლისა და უმაღლესი სასწავლებლის ორგანოების ხელმძღვანელობისათვის, აირჩევს თავის წრიდან, პროფესორთა შორის, ერთი წლის ვადით რექტორს, ორ — პრორექტორს და გამგეობის წევრებს, რომელთა რიცხვი უნდა უდრიდეს ფაკულტეტების რაოდენობას.

რექტორსა და გამგეობის წევრებს ამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარიატი; უკეთეს წარდგენილი კანდიდატები არ იქნენ დამტკიცებულნი, განათლების სახალხო კომისარიატს უფლება აქვს დანიშნოს თავისი კანდიდატები საბჭოს წევრთა შედგენილობიდან.

31. რექტორი პირადი პასუხისმგებელია სახალხო განათლების კომისარიატის წინაშე; უკეთეს გამგეობის უმრავლესობა არ დაეთანხმება რექტორის განკარგულებას, გამგეობას უფლება აქვს განასაზიეროს იგი განათლების სახალხო კომისარიატის წინაშე, ხოლო რექტორის დადგენილების სისრულეში მოყვანა არ უნდა შეაჩეროს.

32. ერთი პრორექტორთაგანი განაგებს სამეცნიერო-სასწავლო ნაწილს, ხოლო მეორე — სტუდენტების საქმეს და სამეურნეო-ადმინისტრატიულ ნაწილს.

33. გამგეობა:

ა) ამტკიცებს ფაქულტეტების საბჭოსა, და პრეზიდიუმის ყველა დადგენილებას და უფლება აქვს გააუქმოს ან შესცვალოს იგინი;

ბ) დანიშნავს და დაითხოვს უმაღლესი სასწავლებლის ადმინისტრაციის ყველა მოსამსახურეს; ამასთანავე დაკულ უნდა იქნეს შრომის სახალხო კომისარიატის არსებული კანონები;

შენიშვნა. ძირითადი ფუნდამენტალური ჰიბლიოთეკის გამგეს დანიშნავს უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობა.

გ) შეადგენს უმაღლესი სასწავლებლის ყოველწლიურ აღრიცხვას და უმაღლესი სასწავლებლის საბჭოს მიერ განხილვის შემდეგ, გაუგზავნის განათლების სახალხო კომისარიატს დასამტკიცებლად;

დ) აქვს ინიციატივის უფლება ყველა სამეცნიერო-სასწავლო საქმისათვის;

ე) უმაღლესი სასწავლებლის სახელით აწარმოებს ყოველგვარ მიწერ-მოწერას, როგორც განათლების სახალხო კომისარიატთან, ისე სხვა უწყებებთან და დაწესებულებებთან;

ვ) სისრულეში მოჰყავს უმაღლესი სასწავლებლის შესახებ განათლების სახალხო კომისარიატის და მის კანონიერ რწმუნებულ ორგანოების ყოველი დადგენილება.

34. უმაღლესი სასწავლებლის გამგეობას შეუძლიან მისი კომპეტენციის ყოველი საკითხის დეტალურად განხილვისათვის, შეჰქმნას მუდმივად მომქმედი კომისია, ან გამართოს დროებითი თათბირი.

35. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლების დებულების განხორციელება დავალება საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. განათლების სახალხო კომისარიატს.

36. დებულება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სსს. კომ. საბჭ.

თავმჯდ. მოადგ. მ. ორახელაშვილი.

განათლების სახალხო კომისარი დ. კანდელაკი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. იანვრის 12.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-11 №-ში 1923 წ. იანვრის 16.

8.

დ ე კ რ ე ტ ი

სახელმწიფო და კომუნალური ქონების, და აგრეთვე კოოპერატივთა ორგანიზაციების ქონების ცეცხლით მიყენებული ზარალისაგან სავალდებულო არა-საბეგრავი დაზღვევის შესახებ.

ამიერკავკასიის სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის სექტემბრის 16 თარიღით გამოცემული დეკრეტის თანახმად—ტფილისში სახელმწიფო დაზღვევის სამმართველოს მოწყობის შესახებ— და იმ მიზნით, რათა კერძო პირთა და კოლექტივების სარგებლობაში მყოფი სახელმწიფო და კომუნალური ქონება, აგრეთვე კოოპერატივების კუთვნილი ქონება უზრუნველყოფილ იქნეს ცეცხლით მიყენებული ზარალისაგან, — საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგვს:

1. ყველა კერძო პირი და კოლექტივი (არტელი, ამხანაგობა, საზოგადოება, კომუნა, კოოპერატივი და სხვ.), ვის სარგებლობასა და განკარგულებაშიაც საიჯარო წესით ან, —იჯარის გარდა, —სხვა საფუძვლით არის სახელმწიფო და კომუნალური ქონება და საწარმო, მოვალეა ამა დეკრეტის გამოქვეყნების დღიდან ორი კვირის განმავლობაში, ხოლო კოოპერატივი—ერთი თვის განმავლობაში, —წარადგინოს რუსეთის ს. ფ. ს. რესპუბლიკის-სახელმწიფო დაზღვევის ამიერკავკასიის ფედერაციისათვის დაარსებულ სამმართველოში, ან მახლობელ სარაიონო დამზღვევ სააგენტოში სახელმწიფო დაზღვევის ორგანოს მიერ დაწესებული განცხადება ქვემოდ ჩამოთვლილ ქონებათა დაზღვევის შესახებ.

შენიშვნა. დასაზღვევად წარდგენილ უნდა იქნეს: ყველა ის სახელმწიფო და კომუნალური ქონება, რომელიც იჯარით, ან სარგებლობის სხვა სახით არის ვაცემული; ხოლო კოოპერატივთა ქონებიდან — შენობა და საწარმოს მოწყობილობა.

2. 1-ლ მუხლში აღნიშნული ვადის განმავლობაში სახელმწიფო და კომუნალური დაწესებულებანი, რომელთაც იჯარით, ან სარგებლობის სხვა სახით ვაცემული აქვთ სახელმწიფო და კომუნალური ქონება და საწარმო, მოვალეა წარუდგინოს სამმართველოს ან მახლობელ სარაიონო სააგენტოს ნუსხა ზემოდ დასახელებულ ქონებათა და საწარმოს, და თანაც აღნიშნოს:

- ა) მათი სახელწოდება, შედგენილობა და ადგილმდებარეობა;
- ბ) საფუძველი, რომლის ძალითაც გადაეცა კერძო პირებს და

კოლექტივებს (იჯარით თუ სხვა სახით) ხსენებული ქონება და საწარმო, აგრეთვე გადაცემის ვადა;

გ) ასეთი პირების და კოლექტივების სახელი და მისამართი.

3. მომავალში ამ სახელმწიფო და კოლექტიური ქონებისა და საწარმოს იჯარით ან¹ სარგებლობის სხვა სახით გადაცემის დროს კერძო პირებისა და კოლექტივებისათვის, როგორც ის დაწესებულება, ვინც ამ ქონებას კერძო პირსა და კოლექტივს გადასცემს, ისე ის კერძო პირი და კოლექტივი, ვინც ამ ქონებას მიიღებს, მოვალეა ქონების ან საწარმოს გადაცემის დღიდან ერთი კვირის განმავლობაში შესრულოს ამა ჯეკრეტის პირველი და მეორე მუხლის მოთხოვნობა.

4. დაზღვევა იმ ქონებისა, რომლის სახელმწიფო—არა-საბეგრავი—დაზღვევაც სავალდებულოა, სწარმოებს მოიჯარადრცთა და გამგეთა ხარჯით იმ შეფასების მიხედვით, რომელსაც დაადგენენ სახელმწიფო დაზღვევის ამიერკავკასიის სამმართველოს ორგანოები და თანახმად სატარიფო წესებისა და განაკვეთისა.

შენიშვნა. უკეთუ სახელმწიფო ან კომუნალური დაწესებულება, რომელსაც ხელშეკრულება აქვს დადებული მოიჯარადრცთან ან გამგესთან, ან ეს უკანასკნელი არ დაეთანხმებინან იმ შეფასებას, რომელსაც მოახდენენ სახელმწიფო დაზღვევის ადგილობრივი ორგანოები, მათ შეუძლიანთ ამის შესახებ შეიტანონ განცხადება ადგილობრივ დამზღვევ სამმართველოში, ხოლო თუ ეს უკანასკნელი უარს იტყვის განცხადების დაკმაყოფილებაზე, — ასეთი განცხადება უნდა გაუგზავნონ სახელმწიფო დაზღვევის მთავარ სამმართველოს საბოლოო გადასაწყვეტად, მაგრამ ასეთი განცხადების შეტანა ვერ შეაჩერებს დაზღვევას და ქონების მფლობელს არ ანთავისუფლებს სახელმწიფო დაზღვევის ორგანოების ყველა კანონიერი მოთხოვნილებების შესრულებისაგან და დასაზღვევი პრემიის გადახდისაგან.

5. მოიჯარადრე და სხვა სახის გამგე იმ სამელმწიფო და კომუნალური ქონებისა და საწარმოსი, რომელიც დაზღვეულ უნდა იქნეს სახელმწიფო სავალდებულო არა—საბეგრავი დაზღვევის წესით, მოვალეა მიუშვას სახელმწიფო დაზღვევის წარმომადგენლები ხსენებული სახელმწიფო და კომუნალური ქონების და საწარმოს დასათვალიერებლად და გაუწიოს მათ სათანადო დახმარება; შესრულოს და მონაწილეობა მიიღოს დაზღვევისათვის საჭირო ყველა დოკუმენტის და აქტის შედგენაში (აღწერილობისა, შეფასებისა, გეგმისა და სხვ.) და, საერთოდ, დაემორჩილოს სახელმწიფო სავალდებულო დაზღვევისათვის დადგენილ ყველა წესებს.

6. ამ დეკრეტის მოთხოვნილებათა დარღვევისათვის დამნაშავე თანამდებობის პირი, ან კერძო პირი, როგორც იჯარით ან სარგებლობის სხვა სახით აქლები სახელმწიფო ან კომუნალური ქონებისა, ისე ამ ქონების გამცემი, და აგრეთვე ის პირი და დაწესებულება, რომელიც თავის დროზე არ დააზღვევს ამა დეკრეტის ძალით სავალდებულო არასაბეგრავი სახით დასაზღვევ ქონებას, — მიცემულ იქნება კანონიერ, — დადგენილ წესისამებრ, — პასუხისგებაში, როგორც მთავრობის განკარგულებათა არ აღმსრულებელი. ამის გარდა, — ამ პირობით, იმ შემთხვევაში, უკეთუ ცეცხლისაგან დაზარალდა სხენებული ქონება, რომელიც მათის მიზეზით არ იყო დაზღვეული, გადაჰხდებოდა, — ურთიერთი პასუხისმგებლობით, — ის ზარალი, რაც სახელმწიფოს ან კომუნალურ მეურნეობას ცეცხლისაგან მოუვა.

7. ყოველი სარჩელი, რომელიც შეიძლება აღიძრას დაზღვევის სამმართველოს წინააღმდეგ, — განხილულ უნდა იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სასამართლო დაწესებულების მიერ; ამასთანავე სარჩელი შეტანილ უნდა იქნეს ამიერკავკასიის საფედერაციო სახელმწიფო დაზღვევის სამმართველოს და მისი ადგილობრივი კონტორებისა და აგენტების სამყოფელი ადგილის მიხედვით.

8. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს

თავმჯდ. მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

ა.-კ. ფედერაციის ფინანსთა სახ. კომის.

რწმუნ. საქართველოში ბ. ბიბინიშვილი.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 13.

ტფილისი — სასახლე.

ჯამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-12 №-ში 1923 წ. იანვრის 17,

9.

დ ე კ რ ე ტ ი

შრომის-უნარის დროებითი დაკარგვის შემთხვევაში მუშა-მოსამსახურეთა შრომის-უნარის უქონლობის პირველი სამი დღის განმავლობაში სოციალური უზრუნველყოფის თაობაზე—ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 30-ს გამოცემული დეკრეტის საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნების შესახებ.

ამასთანავე საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნდება ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს დეკრეტი—1922 წლის დეკემბრის 30-ს თარიღითა—შრომის-უნარის დროებითი დაკარგვის შემთხვევაში მუშა-მოსამსახურეთა შრომის-უნარის უქონლობის პირველი სამი დღის განმავლობაში უზრუნველყოფის შესახებ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე მ. ორახელაშვილი,

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 15.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოსი.

შრომის-უნარის დროებითი დაკარგვის შემთხვევაში მუშა-მოსამსახურეთა შრომის-უნარის უქონლობის პირველი სამი დღის განმავლობაში სოციალური უზრუნველყოფის შესახებ.

შრომის-უნარის დროებითი დაკარგვის შემთხვევაში მუშა-მოსამსახურეთა სოციალური უზრუნველყოფისა და დამატებითი სხვაგვარ უზრუნველყოფის შესახებ—საკავშირო საბჭოს მიერ ამა წლის აგვისტოს 23-ის თარიღითა გამოცემულ დეკრეტის მე-ნ-ე მუხლის განსავითარებლად, საკავშირო საბჭომ დაადგინა:

1. განთავისუფლებულ იქნეს სოციალური დაზღვევის ორგანოები მუშა-მოსამსახურეთათვის შრომის უნარის დროებითი დაკარგვის შემთხვევაში დახმარების გაცემისაგან შრომის უნარის დაკარგვის პირველი სამი დღის განმავლობაში.

2. როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო წარმოებისა, დაწესებულე-
ბისა და მეურნეობის მუშა-მოსახსახურეთათვის შრომის-უნარის დაკარ-
გვის პირველი სამი დღის განმავლობაში დახმარების გაწევა დაეკისროს
უშუალოდ წარმოებას, დაწესებულებას და მეურნეობას მუშა-მოსამსა-
ხურეთა სამსახურის ადგილის მიხედვით.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს
თავმჯდომარე შ. ელიავა.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს მდივნის
მოადგილე ვ. ორლოვ-მაღალხოვი.

1922 წ. დეკემბრის 30.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე 13 №-ში 1923 წ. იანვრის 18.

10.

დ ე კ რ ე ტ ი

დამზღვევ საბჭოთა გაუქმების თაობაზე—ამიერკავკასიის სოც. საბჭ.
რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 30-ს
გამოცემული დეკრეტის საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისა-
თვის გამოქვეყნების შესახებ.

ამასთანავე საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნ-
დება—ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს დეკრეტი—
1922 წლის დეკემბრის 30 თარიღითა—დამზღვევ საბჭოთა გაუქმების
შესახებ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის.

საბჭ. თავმჯდ. მოად. მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალაროძე.

1923 წ. იანვრის 15.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოსი.

დამზღვევ საბჭოთა გაუქმების შესახებ.

შრომის დაქირავებულ პირთა სოციალური დაზღვევის შესახებ—
საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის აგვისტოს 23-ს თარიღით გამო-
ცემულ დეკრეტის მე-4-ე და მე-5-თე მუხ. შესაცვლელად საკავშირო
საბჭომ დაადგინა:

1. გაუქმებულ იქნეს 1923 წლის იანვრის 1-დან ამიერკავკასიის დამზღვევი საბჭო და რესპუბლიკების დამზღვევი საბჭოები.

2. ამიერკავკასიის შრომის სახალხო კომისარიატისა და მისი რწმუნებულთა სამართველოების შედგენილობიდან გამოყოფილ იქნეს სოციალური დაზღვევის განყოფილებანი.

3. დამზღვევ საბჭოთა მთელი აპარატი, მათი ფუნქცია და სახსარი გადაეცეს სათანადო სოციალური დაზღვევის განყოფილებას.

4. მზრებში სოციალური დაზღვევის განყოფილებათა ფუნქცია დაეკისრება შრომის სამაზრო განყოფილებას, ხოლო სადაც იგი არ არსებობს, შრომის სახალხო კომისარიატის სარაიონო რწმუნებულს.

5. სოციალური დაზღვევის განყოფილებათა შესანახი ხარჯების გაწევა, როგორც სამეურნეო, ისე საორგანიზაციოსი, სწარმოებს სათანადოგო ფონდიდან იმ ხარჯთაღრიცხვით, რომელსაც დამატკიცებს ამიერკავკასიის შრომის სახალხო კომისარიატი და მისი რწმუნებულები.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავ-
შირო საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშ.
საბჭ. მდიენის მოადგილე ვ. ოროლოვ-მალახოვი.

1922 წ. დეკემბრის 30.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-13 №-ში 1923 წ. იანვრის 18.

11.

დ ე კ რ ე ტ ი

სოციალური დაზღვევისაგან თავის განრიდებისა და დაზღვევის გადასახადის გაუღებლობისათვის გადახდევინების თაობაზე—ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 30-ს გამოცემული დეკრეტის საყოველთაოდ ცნოისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნების შესახებ.

ამასთანავე საყოველთაოდ ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნდება—ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპუბლიკის საკავშირო საბჭოს დეკრეტი—1922 წლის დეკემბრის 30-ს თარიღითა—სოციალური დაზღვევისაგან თავის განრიდებისა და დაზღვევის გადასახადის გაუღებლობისათვის გადახდევინების შესახებ.

საქართ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდიენი ალ. სალარიძე.

1923წ . იანვრის 15.

დ ე კ რ ე ს ი

ამიერ-კავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოსი.

სოციალური დაზღვევისაგან თავის განრიდებისა და დაზღვევის გადასახადის გაუღებლობისათვის გადახდევინების შესახებ.

სოციალური დაზღვევის ფონდის შესახებ — საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის აგვისტოს 23-ის თარიღით გამოცემული დეკრეტის განსავითარებლად საკავშირო საბჭომ დაადგინა:

1. როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო წარმოებას, დაწესებულებას ან მეურნეობას თავის დროზე სოციალური დაზღვევის გადასახადის გაუღებლობისათვის გადახდება შემდეგი რაოდენობის საურავი: ერთი თვით არა უმეტეს ვადაზე გადაცილებულ გადასახადისათვის — 10 პროც., ერთი თვიდან ორ თვემდე — 25 პროც., ორიდან სამ თვემდე — 50 პროც. და სამი თვის ზევით ყოველი შემდეგი თვისათვის — 25 პროც. თვეში, ვადაზე გადაცილებულ გადასახადის საერთო ჯამიდან.

შენიშვნა. ვადაზე გაუღებელ გადასახადის გადახდევინებისას, გარდა საურავისა, გადახდევინებულ იქნება ფულის ნიშნების კურსის განსხვავებაც.

2. შეპატრონე (ადმინისტრაცია) სოციალური დაზღვევისაგან წარმოების, დაწესებულებისა და მეურნეობის თავის განრიდების შემთხვევაში დაჯარიმებულ იქნება სოციალური დაზღვევის სარესპუბლიკო ფონდის სასარგებლოდ გადასახადისაგან თავის ქვანრიდების დროის კუთვნილი ჯამის ათკეცი რაოდენობით ან პირადი თავისუფლების აღკვეთით 6 თვემდე.

3. მეორე მუხლში აღნიშნული პირი მისი წარმოებისა, დაწესებულებისა და მეურნეობისაგან კუთვნილი სოციალური დაზღვევის გადასახადის გამოანგარიშებასთან დაკავშირებული ყალბი ცნობების მიწოდების შემთხვევაში დაჯარიმებულ იქნება პირველად სამუშაო სასყიდლის თვიური საშუალო 10-კეცი რაოდენობით ან თავისუფლების აღკვეთით ერთ თვემდე, ხოლო განმეორებითი შემთხვევაში — სამუშაო სასყიდლის რაოდენობით ან თავისუფლების აღკვეთით 6 თვიდან 1 წლამდე.

4. თავის დროზე გაუღებელი დაზღვევის გადასახადი ზემოხსენებულ მუხლებში აღნიშნულ ჯარიმის დამატებით გადახდევინებულ იქნება უდავო სახაზინო გადასახადის გადახდევინების წესით სოციალური დაზღვევის ორგანოების მიწერილობისამებრ მილიციის ადგილობრივი ორგანოების მიერ.

5. აღნიშნული გადახდევინება გადატანილ იქნება წარმოებისა,

დაწესებულებისა და მეურნეობის კუთვნილ ქონებაზე, მოწყობილობაზე და წარმოების პროდუქტებზე, ფულადი გიროზე და იმ ფულზე, რომელიც მათ ერგებათ მესამე პირისაგან.

6. იმ შემთხვევაში, უკეთეს წარმოება გადაეცემა სხვა მეპატრონეს ან გადაკეთებულ (რეორგანიზაცია) იქნება დაწესებულება ან მეურნეობა, — დაზღვევის გადასახადის ნარჩენისა და დადებული ჯარიმის გადახდა და ეკისრება ახალ წარმოებას, დაწესებულებას ან მეურნეობას.

აპიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს
თავმჯდომარე შ. ელიავა.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს მდივნის
მოადგილე ორლოვ-მალახვი.

1922 წ. დეკემბრის 30.

გამოქვეყნებულია ვაზ. „კომუნისტის“ მე-13 №-ში 1923 წ. იანვრის 18.

12.

დ ე კ რ ე ტ ი

დაზღვევის ტარიფის ხარისხთა განაკვეთის თაობაზე — ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 8-ს გამოცემული დეკრეტის საყოველთაო ცნობისა და აღსრულება-სათვის გამოქვეყნების შესახებ.

ამასთანავე საყოველთაო ცნობისა და აღსრულებისათვის გამოქვეყნდება ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს დეკრეტი — 1922 წლის დეკემბრის 8-ს თარიღითა — დაზღვევის ტარიფის ხარისხთა განაკვეთის შესახებ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის.
საბჭ. თავმჯდ. მოად. მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 15.

დ ე კ რ ე ტ ი

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოსი.

დაზღვევის ტარიფის ხარისხთა განაკვეთის შესახებ.

სოციალური დაზღვევის ფონდის შესახებ — საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წლის აგვისტოს 23-ის თარიღით გამოცემული დეკრეტის განსავითარებლად საკავშირო საბჭომ დაადგინა:

დაწესებულ იქნეს ამიერკავკასიის ყველა რესპუბლიკებში სოციალური დაზღვევის გადასახადის შემდეგი განაკვეთი:

1. კერძო, კოოპერატიულ, საზოგადოებრივ საკონცესიო, საიჯარო წარმოებასა, დაწესებულებასა და მეურნეობასა და აგრეთვე იმ სახელმწიფო წარმოებისა და დაწესებულებისათვის, რომელიც მთლიანად ან ნაწილობრივ გადაყვანილია სამეურნეო ანგარიშზე, ანდა მიწერილია ადგილობრივ სახსარზე:

ა) დროებითი უნარის უქონლობისა, დედობისა და დამატებით სხვაგვარ უზრუნველყოფისათვის: იმ წარმოებისა, დაწესებულებისა და მეურნეობისათვის, რომელიც მოსალოდნელ უბედურების საშიშროებასა და საენებლობის მიხედვით მიეკუთვნება 1-ლ ხარისხს—სამუშაო სასყიდლის 6 პროც., მე-2-ე ხარისხს.—7 პროც., მე-3-ე ხარისხს.—8 პროც. და მე-4-ე ხარისხს.—9 პროც.

ბ) ინვალიდობისა და დაზღვეულთა სიკვდილის შემთხვევაში მათი ოჯახის წევრთა უზრუნველსაყოფად: იმ წარმოებისა და დაწესებულებისათვის, რომელიც მიეკუთვნება მოსალოდნელ უბედურების საშიშროებისა და მანებლობის მიხედვით 1-ლ ხარისხს.—სამუშაო სასყიდლის —7 პროც., მე-2-ე ხარისხს.—8 პროც., მე-3-ე ხარისხს.—9 პროც. და მე-4-ე ხარისხს.—10 პროც.

გ) უმუშევრობისათვის: წარმოებისა, დაწესებულებისა და მეურნეობისათვის დამოუკიდებლად მოსალოდნელ უბედურების საშიშროებისა და მანებლობის მიხედვით ამა თუ იმ ხარისხის მიეკუთვნებისა—სამუშაო სასყიდლის $2\frac{1}{2}$ პროც.

დ) სამკურნალო დახმარებისათვის: იმ წარმოებისა, დაწესებულებისა და მეურნეობისათვის, რომელიც მოსალოდნელ უბედურების საშიშროებისა და მანებლობის მიხედვით მიეკუთვნება 1-ლ ხარისხს—სამუშაო სასყიდლის $5\frac{1}{2}$ პრ., მე-2-ე ხარისხს.—6 პროც., მე-3-ე ხარისხს.— $6\frac{1}{2}$ პროც. და მე-4-ე ხარისხს.—7 პროც.

2. აღმინისტრაციული და საბჭოთა დაწესებულებისათვის, რომელიც იმყოფება სახელმწიფო ბიუჯეტზე (სახალხო კომისარიატები და მათი ორგანოები ადგილობრივ):

ა) დროებითი უნარის უქონლობისა, დედობისა და დამატებით სხვაგვარ უზრუნველყოფისათვის— $5\frac{1}{2}$ პროც.

ბ) ინვალიდობისა და დაზღვეულთა სიკვდილის შემთხვევაში მათი ოჯახის წევრთა უზრუნველსაყოფად— $4\frac{1}{2}$ პროც.

გ) უმუშევრობისათვის—2 პროც.

დ) სამკურნალო დახმარებისათვის—2 პროც.

3. იმ წარმოებისათვის, რომელიც იმყოფება სახელმწიფო ბიუჯეტზე:

ა) შრომის უნარის დროებით უქონლობისა, დედობისა და დამატებითი სხვაგვარ უზრუნველყოფისათვის— $6\frac{1}{2}$ პროც.

ბ) ინვალიდობისა და დაზღვეულთა სიკვდილის შემთხვევაში მათი ოჯახის წევრთა უზრუნველსაყოფად— $5\frac{1}{2}$ პროც.

გ) უმუშევრობისათვის—2 პროც.

დ) სამკურნალო დახმარებისათვის—3 პროც.

4. სოციალური დაზღვევის გადასახადის აღნიშნული განაკვეთები ძალაში შედის 1923 წლის იანვრის 1-დან, ხოლო ამ ვადამდე ძალაში რჩება ამერკავასიის ცალკე რესპუბლიკებში დაწესებული განაკვეთი.

5. ამერკავასიის შრომის სახალხო კომისარიატს დაევალება შეიმუშავოს გადასახადის აკრეფისათვის სათანადო ინსტრუქცია.

ამერკავასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშ.

საბჭ. თავმჯ. მოვალ. დრ. აღმასრ. ვ. ბახუტაძე.

ამერკავასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშ.

საბჭ. მდივნის მოადგილე ვ. ორლოვ-შალახოვი.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-14 №-ში 1923 წ. იანვრის 14.

13.

და დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა № 70

სასკოლო გადასახადის თაობაზე გამოცემული დეკრეტის შეცვლის შესახებ.

სასკოლო გადასახადის შესახებ—სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 20-ს თარიღითა და 15 №-ით გამოცემული დეკრეტის მე-3 მუხ. „ბ“ და „გ“ პუნქტებისა და მე-4 მუხ. შესაცვლელად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღდგენს:

1. მუხ. პ. გადასახადისაგან განთავისუფლებული არიან:

ბ) პროფესიონალური კავშირის ის წევრნი, რომელთა სამუშაო სასყიდელი 1922 წლ. ნოემბერში არ აღემატებოდა: სატარიფო ქსელის 1-ლ ზოლით 3.000.000 მან., მე-2-ე ზოლით—2.700.000 მან., მე-3-ე ზოლით—2.400.000 მან. და მე-4-ე ზოლით—2.100.000 მან.

გ) მოსწავლენი, რომელთა დამოუკიდებელი სამუშაო სასყი-

დელი 1922 წლის ნოემბერში არ აღმატებოდა წინა პუნქტში აღნიშნული სამუშაო სასყიდლის რაოდენობას.

მუხ. 4. გადასახადის გამლებნი სამ ჯგუფად განიყოფებიან:

I. პროფესიონალურ კავშირთა ის წევრნი, რომელთა სამუშაო სასყიდელი 1922 წლ. ნოემბერში აღმატებოდა „ბ“ პუნქტში აღნიშნულ სამუშაო სასყიდლის განაკვეთს.

II. გლებნი სოფლად და

III. ყველა დანარჩენი მოქალაქენი სოფლად და ქალაქად.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის. საბჭ. თავმჯდომარის
მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 16.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-14 №-ში 1923 წ. იანვრის 13.

14.

დადგენილება № 71.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს 1922 წლ. 30 დეკემბრის დადგენილება № 70-ის საყოველთაო ცნობად გამოცხადების და აღსრულებისათვის.

ამასთანავე ცხადდება საყოველთაო ცნობად და აღსასრულებლად ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავშირო საბჭოს 1922 წ. 30 დეკემბრის დადგენილება № 70.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს
თავმჯდ. მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომისარტა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 25.

დადგენილება № 70

ამიერკავკ. სოც. საბჭ. რესპ. საკავ. საბჭოსი.

1. სრულიად რუსეთის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ 1922 წლ. 30 დეკემბერს დამტკიცებული რ. ს. ფ. ს. რ. შრომის კანონის კოდექსის მოქმედება ვრცელდება ამიერკავკასიის ფედერაციის მთელ ტერიტორიაზე. უქმდება შრომის შესახებ წინათ გამოცემული ყველა დადგენილება, რომელიც ეწინააღმდეგება შრომის კანონთა კოდექსს.

2. შრომის სახალხო კომისარიატს ევალიება დაუყონებლივ წარმოუდგინოს გამოსაქვეყნებლად საკავშირო საბჭოს შრომის კანონდებულებათა ნუსხა, რომელიც დარჩა ძალაში შრომის კანონთა კოდექსის ძალაში შესვლისას.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავ-
შირო საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

ამიერკავკასიის სოც. საბჭ. რესპ. საკავ.
საბჭოს მდივნის მოად. მ. ორლოვ-მალახოვი.

1922 წ. დეკემბრის 30.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-19 №-ში 1923 წ. იანვრის 27.

15.

დადგენილება № 72

სათამაშო ქალაქის (კარტის) გამოცემის შესახებ.

1. ნება მიეცეს ამიერკავ. ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულს საქართველოში გამოსცეს სახმარებლად სათამაშო ქალაქი (კარტი), ქართული ტიპიური სურათებით.

2. აკრძალულ იქნეს უცხოეთში (არა-საბჭოთა რესპუბლიკაში) დამზადებული სათამაშო ქალაქის გაყიდვა საქართველოს საზღვრებში.

3. პირველ ნუხლში აღნიშნული სათამაშო ქალაქის მთელი წმინდა შემოსავალი მოხმარდეს საქართველოს რესპუბლიკის კულტურულ მიზნებს.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯდომარის
მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარიძე.

1923 წ. იანვრის 30.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე 23 №-ში 1923 წ. თებერვლის 1.

16.

დადგენილება № 73

საგანგებო საბინაო სამეულის მოწყობის შესახებ.

საბინაო კრიზისის შესამსუბუქებლად, რომელმაც უკანასკნელ ხანებში მიიღო ტფილისში მეტად მწვავე ხასიათი, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. სახელმწიფო დაწესებულებათა და აგრეთვე საბჭოთა, საზოგადოებრივ და სხვა საწარმოთა სადგომების შემჭიდროებისათვის დაარსებულ იქნეს საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოსთან საგანგებო საბინაო კომისია ა.ბ. ჟოჟიკაშვილისა, ყურულოვისა და ივანოვ-კავკასკის შედგენილობით.

2. ყველა ერთხმად მიღებული გადაწყვეტილება აღნიშნული საგანგებო საბინაო სამეულისა არ განსაჩივრდება და მოყვანილ უნდა იქნეს სისრულეში 48 საათის განმავლობაში.

3. კომისია შეუდგეს მუშაობას დაუყოვნებლივ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის.

საბჭ. თავმჯდ. მოადგ. მ. ორახელაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 30.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-23 №-ში 1923 წ. თებერვლის 1.

17.

დადგენილება № 74

ტყის სარგებლობისა და ტყეების გაჩენის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. საქართველოს ტყეების ყოველგვარი სარგებლობა შეიძლება ბარათებით, რომელსაც ვასცემს ადგილობრივი სატყეო აღმინისტრატია.

2. ტყის დაცვისა და მოვლის საქმეში ჩარეულ იქნეს ადგილობრივი მოსახლეობა—სამისოდ განსაკუთრებული არჩეული პირების სახით.

3. ტყის უკანონოდ სარგებლობისათვის დამნაშავე პირი პასუხს აგებს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსის 102 მუხ. მიხედვით.

4. მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს ნება ეძლევა გამოსცეს სათანადო ინსტრუქცია ტყის დაცვისა და მოვლის საქმეში ადგილობრივი მოსახლეობის ჩარევის წესის შესახებ (მუხ. 2).

5. მოეხსნათ ფულადი ან სხვა რამ გადასახადი, ადმინისტრაციული ან სასამართლოს წესით დადებული ტყის გაჩეხისათვის, უკეთეს ჩადენილია ამა დადგენილების გამოქვეყნებამდე,—იმ პირობით, რომელთაც ეს გაჩეხა ჩაუდენიათ სათეს-სახნავის სივრცის გასადიდებლად ან თავისი პირადი ოჯახობრივი საჭიროებისათვის.

6. ყველა ამგვარი საქმე, რომლის წარმოებაც ჯერ დამთავრებული არ არის ადმინისტრაციულ ან სასამართლოს დაწესებულებაში,—მოსპობილ იქნეს.

შენიშვნა. ამა დადგენილების მე-5 და მე-6 მუხლის მოქმედება არა ვრცელდება იმ პირებზე, რომელთაც გაჩეხა ვაჭრობის მიზნით ჩაუდენიათ.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

მიწათმოქმედების სახ. კომისარი სტურუა.

სახ. კომისარია საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 31.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-28 №-ში 1923 წ. თებერვლის 7.

18.

დადგენილება № 75

უცხოელთა თაობაზე საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რე-
ვოლიუციონური კომიტეტის მიერ 64 №-ით გამოცემული დეკრეტის
მე-16 მუხლის შეცვლის შესახებ.

ქალ. ქიათურაში ბინების კრიზისის გამო, რაც ზესტაფონიდან სა-
მართო აღმასრულებელი კომიტეტის ქიათურაში გადატანას შეუძლებ-
ლად ჰადის, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბ-
ჭო საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლიუციონური კომიტეტის
მიერ 1921 წლ. აგვისტოს 8-ს თარიღითა და 64 №-ით გამოცემული
დეკრეტის მე-16 მუხ. შესაცვლელად აღგენს:

1. შემკიდროებულ იქნეს ქიათურაში მცხოვრებ უცხოელთა ბი-
ნები იმ საბინაო ნორმის მიხედვით, რომელიც გათვალისწინებულია სა-
ქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წლ. ივნისის 16-ს
თარიღითა და მე-9 №-ით გამოცემული დეკრეტით—საქართველოს
რესპუბლიკის მოქალაქეთათვის.

2. დედგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.
საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯდ.
მოადგ. მ. ორახელაშვილი.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი გეგეჭკორი.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. იანვრის 31.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-28 №-ში 1923 წ. თე-
ბერვლის 7.

19.

დადგენილება № 76

ჯიშინი ცხენის ჯილაგის დაცვის შესახებ.

სთვლის რა ჯიშინი ცხენის მოშენებისა და მეცხენეობის საქმის
წესიერად დაყენებას რესპუბლიკის სახელმწიფო მეურნეობის ერთ-ერთ
გადაუდებელ საკმედ, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო
კომისართა საბჭო აღგენს:

1. ჯიშინი ცხენის მოშენების სახელმწიფო ორგანოს ულაცი ცხენისაგან დამკეპული ყველა ფაშატი ცხენი განთავისუფლებულია ყოველგვარი რეკვიზიციისა და ჩამორთმევისაგან, დროებითი სარგებლობისათვის, მაკიანობისა და ჯიცის ძუძუსწოვების პერიოდში.

2. ჯიშინი ცხენის მოშენების სახელმწიფო ორგანოს სამმართველო მოახდენს ამა დადგენილების პირველ მუხლში აღნიშნული ფაშატი ცხენების რეგისტრაციას და გასცემს მათი დაცვის მოწმობებს.

3. ფაშატი ცხენის რეკვიზიციისა, სამუშაოდ გაყვანისა და აგრეთვე დროებითი ჩამორთმევისათვის სამგზავროდ ან სამუშაოდ, უკეთუ ჯიშინი ცხენის მოშენების სახელმწიფო ორგანოს სამმართველოს მიერ გამოცემული იქნება ამ ცხენის დაცვის მოწმობა, დამნაშავე მიიცმება რევოლიუციონური ტრიბუნალის სამართალში.

4. ყველა აღმასრულებელი კომიტეტი და მილიციის ორგანო მოვალეა დახმარება გაუწიოს ჯიშინ ცხენის მოშენების სახელმწიფო ორგანოს სამმართველოს დაწესებულებათ და თანაშრომელთ ამა დადგენილების დამრღვევა აღმოჩენაში და მათი პასუხისგებაში მიცემისათვის.

5. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდ. შ. ელიავა.

მიწათმოქმედების სახ. კომისარი სტურუა.
სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. თებერვლის 8.
ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-36 №-ში 1923 წ. თებერვლის 16.

20.

დადგენილება № 77

საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. ნოემბერის 8-ს თარიღითა და 57 №-ით გამოცემული დადგენილების შეცვლის შესახებ.

საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. ნოემბრის 8-ს თარიღითა და 57 №-ით უსასყიდლოდ გადასული ქონების შეფასების წესის შესახებ გამოცემული დადგენილების შესაცვლელად, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღდგენს:

1. ბანკში დაგირავებული უსასყიდლოთ გადასული ქალაქში მდებარე სახლების კანონიერ შეფასებად ჩაითვალოს ბანკის შეფასება, გადილებული 30 ათასჯერ.

2. ქალაქში მდებარე იმ სახლების მიმართ, რომელთათვისაც ბაჟი უკვე აღნუსხული ან გადახდილია დადგენილება № 57-ს თანახმად, ბაჟის ხელახალი აღნუსხვა ან შეტანილი თანხის დაბრუნება არ შეიძლება.

3. დადგენილება ესე ძალაში შედის 1923 წ. იანვრის 1-დან.

საქ. სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. თებერვლის 8.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-36 №-ში 1923 წ. თებერვლის 16.

21.

დადგენილება № 78

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1921 წლ. მაისის 28-ს თარიღითა და 53 №-ით გამოცემული ბრძანების გაუქმებისათვის.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

რადგანაც საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატი გადაკეთებულ იქნა საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სამხედრო კომისარიატად ამიერკავკასიის სოც. ფედ. საბჭ. რესპუბლიკის სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატისადმი დაქვემდებარებით, საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1921 წლის მაისის 28-ს თარიღითა და 53 №-ით გამოცემული ბრძანება გაუქმებულ იქნეს.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. თებერვლის 8.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-17 №-ში 1923 წ. თებერვლის 17.

დადგენილება № 79

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების საშუალებათა გახადიერებლად სპეციალური გადასახადის დაწესების შესახებ.

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების საშუალებათა გაძლიერებისათვის საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს:

1. დაწესებულ იქნეს განსაკუთრებული დამატებითი გადასახადი სახელწოდებით: „საქ. წითელი ჯვრის სპეციალური საშუალებანი“.

ა) ყველა თეატრისა, კინოსა და სხვა ფისიანი საჯარო სანახავისა, გასართობისა და კრებების ბილეთებზე—ბილეთის ღირებულების 5⁰/₀-ის რაოდენობით.

ბ) ლოტოს თამაშით მოგებულ თანხაზე ამ თანხის 5⁰/₀-ის რაოდენობით და

გ) ყოველგვარ სასამართლო აქტების საღერბო გადასახადის თანხაზე ამ თანხის 3⁰/₀-ის რაოდენობით.

2. ამა დადგენილების პირველ მუხლში აღნიშნული გადასახადიდან შემოსული თანხები გადასახადის ამკრფი დაწესებულების მიერ შეტანილ უნდა იქნეს ხაზინაში საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების საშუალებებში ჩასარიცხად.

3. მიღებული თანხების ანგარიშს ხაზინა აწარმოებს სპეციალურ საშუალებათა ანგარიშის წარმოების წესით.

4. ამა დადგენილების განმარტებისა და განვითარებისათვის საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების ცენტრალურ კომიტეტს უფლება ეძლევა გამოსცეს სათანადო ინსტრუქციები.

5. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. თებერვლის 10.

ტფილისი — სასახლე.

გაოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-37 №-ში 1923 წ. თებერვლის 17.

23.

დადგენილება № 80

სამოქალაქო საქმეთათვის სასამართლო ხარჯების გამო საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1922 წლ. იანვრის 31-ს თარიღითა და 134 №-ით გამოცემული დადგენილების მე-8 მუხლის გაუქმების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1922 წლ. იანვრის 31-ს თარიღითა და 134 №-ით გამოცემული დადგენილების მე-8 მუხლი სახელმწიფო დაწესებულებათა და მუშათა გაერთიანებული კოოპერატივის სასამართლო ბაჟისა და საღერბო გადასახადისაგან განთავისუფლების შესახებ—გაუქმებული იქნეს.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოცხადებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა

იუსტიციის სახალხო კომისარი ვარძიელი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. თებერვლის 15.

ტფილისი —სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-41 №-ში 1923 წ. თებერვლის 22.

24.

დადგენილება № 81

საუწყებათაშორისო კომისიების სხდომების ექსპერტთა და მონაწილეთა სასყიდლის შესახებ.

საუწყებათაშორისო კომისიების სხდომების ექსპერტთა და მონაწილეთა სასყიდლის შესახებ არსებული დებულების შესაცვლელად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

საექტონო სასყიდლის მიცემა უწყებათა მიერ არა სამუშაო დროს მოწვეული საუწყებათაშორისო კომისიების სხდომებზე მონაწილეობისა და ექსპერტისათვის სწარმოებს შემდეგი წესით:

1. კომისიათა სხდომები იყოფა ჯგუფებად:

ა) ადმინისტრაციულ-სამეურნეო და ტეხნიკური;

ბ) სამეცნიერო.

2. ჯგუფი „ა“-ს სხდომებისათვის სასყიდელი განისაზღვრება საათობით სატარიფო ქსელის მე-14 კატეგორიის სასყიდლის ნორმის კვალობაზე სახელმწიფო მინიმუმის მიხედვით; ამასთანავე სასყიდელი უნდა გაიღოს იმ უწყებამ, რომელსაც სხდომა მოუწვევია.

3. ჯგუფი „ბ“-ს სხდომებისათვის სასყიდელი განისაზღვრება სატარიფო ქსელის მე-17 კატეგორიის სასყიდლის ნორმით და სწარმოებს ამა დადგენილების მე-2 მუხლის თანახმად.

4. იმ მოხსენების მომზადებისათვის, რომელიც წარდგენილ იქნება წერილობით, მომხსენებელი მიიღებს ამა დადგენილების მე-2 და მე-3 მუხლში აღნიშნულ სასყიდელს ორკეცი რაოდენობით, იმისდა მიუხედავად თუ რამდენი დრო დასჭირდა მას მოხსენების შესადგენად.

ექსპერტი, რომელიც თავის დასკვნას იძლევა ცალკე საკითხების შესახებ და მომხსენებელი, რომელსაც განსაკუთრებული მომზადება არ დასჭირდება, მიიღებს სასყიდელს კომისიის ჩვეულებრივ წევრთა თანაბრად.

6. სასყიდელი გაიღება ნამდვილი დროისათვის, რაც დასჭირდა სხდომას, მაგრამ არა უმეტეს, ვიდრე სამი საათისათვის.

7. სამუშაო დროს მოწვეულ კომისიების სხდომებისათვის სასყიდელი არ გაიღება.

8. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მარტის 3.

ტფილისი -სსახსლგ.

გამოქვეყნებულია ვაზ. „კომუნისტის“ მე-53 №-ში 1923 წ. მარტის 8.

25.

დადგენილება № 82

საშუალო და დაბალი სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლების დებულების შემოღების შესახებ

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისარია საბჭო ადგენს:

1. შემოღებულ იქნეს მთელ საქართველოს მიწა-წყალზე შემდეგი დებულება საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის საშუალო და დაბალი სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლების შესახებ.

1. სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელთა ქსელს, ესე იგი ამ სასწავლებელთა დაარსებას, შენახვას და გაუქმებას, აგრეთვე მოსწავლეთა რიცხვს განსაზღვრავს მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატი, ხოლო დაამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარიატი.

2. სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელთა პედაგოგიური პერსონალის შენახვა სწარმოებს განათლების სახალხო კომისარიატის აღრიცხვით.

3. ტექნიკური პერსონალის შენახვა და სასოფლო-მეურნეობის სპეციალურ საგნებში პრაქტიკული მეცადინეობისათვის დამატებითი ხარჯის გაღება სწარმოებს მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის აღრიცხვით.

4. სამეურნეო-საოპერაციო ხარჯების გასტუქრება მოხდება მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის აღრიცხვით.

5. საერთო სამეცნიერო-საპედაგოგიო ხელმძღვანელობას, სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელთა მასწავლებლების დანიშვნას და გადაყვანა-გადმოყვანას აწარმოებს, მიწათმოქმედების კომისარიატთან შეთანხმებით, განათლების სახალხო-კომისარიატის პროფესიონალური განათლების მთავარი სამმართველო.

6. სასოფლო სამეურნეო სასწავლებელთა გაგვეებს ასახელებს მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატი, ხოლო ამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარიატი. სასწავლო ნაწილში გამგენი ემორჩილებიან განათლების სახალხო კომისარიატს, ხოლო სამეურნეო ნაწილში — მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს.

7. მოწყობა პრაქტიკული მეცადინეობისა, მოკლე ვადიანი სპეციალური კურსებისა, ლექციებისა და სკოლის გარეშე მთელი მუშაობისა სასოფლო-სამეურნეო ცოდნის გასავრცელებლად რჩება მიწათმო-

ქმედების სახალხო კომისარიატის გამგებლობაში და სწარმოებს მისი აღ-
რიცხვით, განათლების სახალხო კომისართან შეთანხმებით.

8. ამა დებულების განსამარტებლად განათლების სახალხო კომი-
სარიატს ევალება, მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატთან შეთან-
ხმებით, გამოსცეს ინსტრუქცია სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელთა
სახელმძღვანელოდ.

II. გაუქმებულ იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის
რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1921 წლის ივნისის 28 თარი-
ღით და 46 ნომრით გამოცემული დეკრეტის ის ნაწილი, რომელიც
ამ დადგენილებას არ ეთანხმება.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. საღარაძე.

1923 წ. მარტის 10.
ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-60 №-ში 1923 წ. მარტის 17.

26.

დადგენილება № 83

ვინაობის წიგნაკების შემოღების შესახებ.

1. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის მოქალაქეთა და აგ-
რეთვე საქართველოში მცხოვრებ სხვა საბჭოთა რესპუბლიკების მოქა-
ლაქეთა ჰირადობის შესამოწმებლად შემოღებულ იქნეს ვინაობის წი-
გნაკები ამა დადგენილებასთან ერთად დამტკიცებულ ფორმისა.

2. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ყველა მოქალაქე მო-
ვალეა თავისი მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის დატოვების დროს
თან იქონიოს ვინაობის წიგნაკი.

ტფილისის, ქუთაისის, ფოთის და ბათუმის მცხოვრებნი მოვა-
ლენი არიან წიგნაკები იქონიონ ამ ქალაქებში ყოფნის დროსაც.

3. მუდმივ საცხოვრებელ ადგილად ჩითვლება მხოლოდ ან მხოლო-
დან გამოყოფილი ქალაქი (ტფილისი, ფოთი), რომელთანაც მოქალა-
ქე დაკავშირებულია: ქონებით, ოჯახით, სამსახურით ან სასწავლებ-
ლით, ხელობით, ვაჭრობით და სხვ.

4. ვინაობის წიგნაკის მიღება შეიძლება მხოლოდ მუდმივ საცხოვრებელ ადგილას.

5. ვინაობის წიგნაკი მიეცემა ყველა სრულწლოვან მოქალაქეს; ერთ წიგნაკში შეიძლება შეტანილ იქნეს მხოლოდ ქმარი, ცოლი და წიგნაკის პატრონის ოჯახის არასრულწლოვანი წევრი.

6. უვადო წიგნაკი მიეცემა მხოლოდ იმას, ვანც თავისუფალია სამხედრო ბეგარის გაწვევისაგან, ან ვისაც ეს ბეგარა მოხდელი აქვს; ხოლო ვადიანი წიგნაკი—ყველა დანარჩენს.

უკანასკნელ შემთხვევაში წიგნაკის ვადა არ უნდა გადასცილდეს იმ დროს, რა დროსაც წიგნაკის პატრონი მოვალეა სამხედრო ბეგარის მოსახდელად გამოცხადდეს.

7. ვინაობის წიგნაკების დამზადება დაევალება შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს და მისი განკარგულებით და კონტროლით წიგნაკები უნდა გაეგზავნოთ სათანადო ორგანიზაციებს მთლად რესპუბლიკაში.

8. ვინაობის წიგნაკის გაცემის დროს მის მიმღებს უნდა გადახდეს წიგნაკის დამზადებისათვის გაწეული ხარჯი.

9. ამა დადგენილების განსავითარებლად და განსამარტებლად შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს ნება ეძლევა გამოსცეს სათანადო ინსტრუქციები.

10. ვინაობის წიგნაკების გაცემა დაწყებულ უნდა იქნეს არა უგვიანეს ორი თვისა ამ დადგენილების გამოქვეყნების დღიდან.

11. ვინაობის წიგნაკების გაცემის შემდეგ ძალას ჰკარგავს ყოველგვარი პასპორტი და პირადობის დამამტკიცებელი სხვა საბუთი; ხოლო სამსახურის მოწმობა და მანდატი სახელმწიფო, საზოგადო და პარტიული ორგანიზაციების მოსამსახურეთა—საცხოვრებელ საბუთად არ გამოდგება.

12. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა
საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავა.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი გეგეჭკორი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მარტის 10.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გავ. „კომუნისტის“ მე-60 №-ში 1923 წ. მარტის 17.

27.

დადგენილება № 84

1923 წელში შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკის გატარების წესის შესახებ.

საქართველოს რევ. კომიტეტის მე-90 №-ის დეკრეტის შესაცვლელად სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. 1923 წლის პირველ იანვრიდან რესპუბლიკის ქალაქებში და სოფლად შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკი აკრფილ იქნეს მხოლოდ ფულად.

2. ფულად შეცვლილი შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკი შეეწეროს ყველა შრომის უნარიან მამაკაცს 18—50 წლამდე და მუშა საქონლის (ხარისა, კამეჩისა, ცხენისა, ჯორისა და ვირისა) მებატონეთ.

3. შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკის ფულადი შენაცვალის რაოდენობა განისაზღვროს წელიწადში ექვსი სამუშაო დღის ღირებულებად.

შენიშვნა. სამუშაო დღის ღირებულებას დაწესებს ამიერკავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისრის რწმუნებული საქართველოში.

4. განთავისუფლება შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკისაგან მოხდება ამიერკავკასიის ფინანსთა და შრომის სახალხო კომისარიატების რწმუნებულთა (საქართველოში) დადგენილებით.

5. მუშა-ბელისა და შარავით ტვირთიძვის საშუალებათა ნატურით სამუშაოზე გამოყვანა შეიძლება მარტოდღენ სტიქიური უბედურების სალიკვიდაციოდ (როგორც არის: ხანძარი, წყალდიდობა, თოვლის ზევი და ნამქერი, სამხედრო მოქმედება და სხვა ამგვარი შემთხვევა). ეს მუშაობა სწარმოებს შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ბეგარის წესით, თვინიერ შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკის წორმისა, თანახმად შრომის კანონთა კოდექსის მე-11-ე მუხლისა.

6. შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკის ფულად შეცვლის განხორციელება დაევალება ამიერკავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულს საქართველოში და მის ადგილობრივ ორგანოებს, ხოლო შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ბეგარის გატარება, თანახმად ამა დადგენილების მე-5-ე მუხლისა, დაევალება ამიერკავკასიის შრომის სახალხო კომისარიატის რწმუნებულს საქართველოში და მის ადგილობრივ ორგანოებს, სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტების მონაწილეობით.

7. ამა დადგენილების თანახმად შრომისა და შარავით ტვირთიძვის ხარკის გატარების საქმე გამოიყოს ამიერკავკასიის შრომის სა-

ხალხო კომისარიატის რწმუნებულის (საქართველოში) გამგებლობიდან და გადაეცეს ამიერკავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულს საქართველოში.

8. ამიერკავკასიის ფინანსთა და შრომის სახალხო კომისარიატების რწმუნებულთ საქართველოში დაევალებათ გადასინჯონ ერთად მთლად კანონმდებლობა შრომისა და შარავზით ტვირთზიდვის ხარკის შესახებ სათანადო ცვლილებების შესატანად ამა დადგენილების მიხედვით.

9. ამა დადგენილების განხორციელებისა და განვითარებისათვის ამიერკავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულს საქართველოში უფლება ეძლევა გამოაცეს სათანადო დადგენილებანი, ცირკულიარები და ისტრუქციები.

10. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისა გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა

საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიაშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მარტის 10.

ტფილისი—სასაზღვრო.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-60 №-ში 1923 წ. მარტის 17.

28.

დადგენილება № 85

ყველა საპატიმრო ადგილის შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის გამგებლობაში გადაცემის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღდგენს:

1. ყველა საპატიმრო ადგილი და მათი სამმართველო გამოყოფილი იქნეს: იუსტიციის სახალხო კომისარიატის გამგებლობიდან და გადაეცეს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის გამგებლობას.

2. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური დასჯა-გასწორების განყოფილება და მისი ადგილობრივი ორგანოები გადაეცეთდეს საპატიმრო ადგილების მთავარ და ადგილობრივ სამმართველოებად—შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატთან და მის ადგილობრივ ორგანოებთან.

3. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის ორგანოებს დაეტოვებათ ყოველი უფლება ზედამხედველობისა საპატიმრო ადგილებში პატიმართა

დამწყვედვის მართლ-კანონიერების მეთვალყურეობისათვის—მთლად იმ ფარგალში, რაც ვათვალისწინებულისა სახალხო სასამართლოს და პროკურატურის დებულებებით.

4. დასჯის პოლიტიკის საერთო პრინციპიალური საკითხების შესამუშავებლად, პენიტენციარულ ღონისძიებათა და დანაშაულობასთან ბრძოლის საშუალებათა განსახორციელებლად—შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის საპატიმრო ადგილების მთავარ სამმართველოსთან მოეწყოს პენიტენციარული საბჭო.—იუსტიციის სახალხო კომისარიატისა და შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის წარმომადგენელთაგან შემდგარი.

შენიშვნა. პენიტენციარული საბჭოს სხდომებში, —ამათ გარდა,—სავალდებულოა საპროკურორო ზედამხედველობის პირის მონაწილეობა.

5. იუსტიციის სახალხო კომისარს,—შინაგან საქმეთა სახალხო კომისართან ერთად,—დაევალება შეიმუშაოს დებულება შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის საპატიმრო ადგილების მთავარი სამმართველოს და მისი ადგილობრივი ორგანოების შესახებ და შეიტანოს სათანადო ცვლილებანი საერთო საპატიმრო ადგილების დებულებაში.

6. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭოს თავმჯდ. შ. ელიავა.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. მარტის 10.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე 60 №-ში 1923 წ. მარტის 17.

29.

დ ე კ რ ე ს ი

მატყლის მონაპოლის გაუქმების შესახებ.

1. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. ივნისის 7 თარიღითა და მე-8 №-რით გამოცემული დეკრეტით შემოღებული მონაპოლია მატყლის ყიდვა-გაყიდვისა, საზღვარგარედ ვატანისა და რეალიზაციის შესახებ—გაუქმებულ იქნეს.

2. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭოს თავმჯდ. შ. ელიავა.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. მარტის 25.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-69 №-ში 1923 წ. მარტის 28.

30.

დ ე კ რ ე ტ ი

საქართველოს საადგილმამულო ბანკებში და ტფილისის საქალაქო საკრედიტო საზოგადოებაში დაგირავებული — საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის ქალაქებში მდებარე — სახლების გამო საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. დეკემბრის 28-ს თარიღითა და 16 №-ით გამოცემული დეკრეტის შეცვლისა და დამატების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. მე-16 №-ით გამოცემული დეკრეტის 1, 2, 4, 5 და 6 მუხლები მიღებულ იქნეს შემდეგის რედაქციით:

მუხლი 1. დაგირავებულ სახლზე არსებული ვალი, — გამომგარი-შებული ოქროს კურსის მიხედვით, — გადახდილ უნდა იქნეს მსესხებლის მიერ ხუთის წლის განმავლობაში, დაწყებული 1923 წლ. ივნისის 1-დან.

მუხლი 2. ვალის რაოდენობა განისაზღვროს თავნი ვალის იმ ნაშთით, რაც ირიცხებოდა მსესხებელზე 1921 წლ. ივნისის 30-ს. ამასთანავე:

ა) მე-3 მუხ. თანახმად გადასახდელი ვალი იმ სესხისა, რომელიც გაცემულია 1914 წ. სექტემბრის 1-დან 1917 წ. მარტის 1-დე — მსოფლიო ომის დროს, — შემცირებულ უნდა იქნეს 20 პროც. და

ბ) თავნი ვალის რაოდენობა იმ სესხისა, რომელიც გაცემულია 1917 წლ. მარტის 1-დან საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღემდე, — უნდა განისაზღვროს აღნიშნული 1921 წლ. ივნისის 30-ს სესხის გაცემის ნახევარ-წლის პერიოდში არსებული ოქროს მონეტის საშუალო კურსის მიხედვით. ამ კურსს აწესებს ამიერკავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარის რწმუნებული საქართველოში თვითელი ნახევარ-წლისათვის ცალკე.

მუხლი 4. უკეთეს მსესხებელს, — ქონების მდგომარეობისა და შემოსავლობის გამო, — არ ძალუძს ვალის გადახდა, ამიერკავკასიის ფინანსთა სახ. კომისარის რწმუნებულის საქართველოში უფლება ეძლევა, — მუშათა და გლეხთა ინსპექციის თანხმობით, — შეამციროს ეს ვალი (მუხ. 2 და 3) ერთბაშად ან ცალკე თვითელი სანახევარწლო გადასახადი 50 პროც. - დე, — იმისდამოუხედავად, როდის არის ქონება დაგირავებული.

მუხლი 5. გადასახადად აღრიცხული ვალი დაყოფილ უნდა იქნეს ათ ნაწილად. პირველი ნაწილის გადახდის ვალად დაინიშნოს 1923 წ.

ივნისის 1-ლი, მეორე ნაწილისა—1923 წ. დეკემბრის 1-ლი და შემდეგ ამავე წესით.

მუხლი 6. უკეთეს მსესხებელი მოისურვებს—ვადამდე გადაიხადოს მასზე მირიცხული ვალი (მუხ. 2, 3 და 4)—ეს ვალი შემცირებულ უნდა იქნეს 20 პროცენტით.

II. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს
თავმჯდომარე შ. ელიავა.

ფინანსთა სახ. კომ. რწმ. საქართველოში ბ. ბიბინეიშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მარტის 30.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-79 №-ში 1923 წ. აპრილის 8.

31.

დადგენილება № 87

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ ადგილობრივ გადასახადთა შესახებ 1922 წლის თებერვლის 5-ს გამოცემული დებულებების ზოგიერთი მუხლის შეცვლისა და დამატების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კონისართა საბჭო აღგენს:

1. საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ ადგილობრივ გადასახადთა შესახებ 1922 წ. თებერვლის 5-ს გამოცემული დებულებების მუხლი მე-2 შეიცვალოს შემდეგნაირად:

„იმ ფულად საშუალებათა რაოდენობის განსაზღვრისათვის, რაც საბჭოებს დასჭირდება ადგილობრივი ხასიათის ხარჯების დასაფარავად (ნუსხა იმ ხარჯებისა, რაც დაფარულ უნდა იქნეს ადგილობრივი საშუალებით იხილეთ დამატებაში № 1), ქალაქის და მაზრის საბჭო ვალდებულია შეადგინოს შემოსავალ-გასავლის ფინანსიური აღრიცხვა წლიური და საკვარტალო, ანუ სამთვიური“.

2. მუხლი მე-3 შეიცვალოს შემდეგნაირად:

„წლიური აღრიცხვა უნდა შეიცავდეს ყველა შემოსავალსა და გასავალს მთელი წლის განმავლობაში, ხოლო საკვარტალო აღრიცხვა

ყველა შემოსავალსა და გასავალს სამი თვის განმავლობაში. პირველ კვარტალში შედის: იანვარი, თებერვალი და მარტი, მეორეში—აპრილი, მაისი და ივნისი, მესამეში—ივლისი, ავგისტო და სექტემბერი, მეოთხეში—ოქტომბერი, ნოემბერი და დეკემბერი“.

3. მუხლი მე-5 გაუქმებულ იქნეს სრულიად.

4. მე-7 მუხლს დაემატოს თავში:

„როგორც წლიურს, ისე საკვარტალოს“.

5. მუხლი მე-9 შეიცვალოს შემდეგნაირად:

„ქალაქისა და მაზრის წლიური და საკვარტალო აღრიცხვა უნდა წარედგინოს ამიერკავკასიის რესპუბლიკათა ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის (საქართველოში) სამმართველოს ადგილობრივი ბიუჯეტის განყოფილებას, რომელიც დაამტკიცებს მას საუწყებთაშორისო კომისიაში განხილვის შემდეგ. ადგილობრივ ორგანოს უფლება ეძლევა განასაჩივროს კომისიის დადგენილება სახალხო კომისართა საბჭოში, ხოლო ამ უკანასკნელის მიერ საკითხის საბოლოოდ გადაწყვეტამდე კომისიის დადგენილება ძალაში რჩება“.

6. მუხლი მე-10 გაუქმებულ იქნეს სრულიად.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

ს. ბქოს თავმჯდ. შ. ელიავა.

ამიერკავკასიის ფინანსთა სახ. კომ.

რწმუნ. საქართ. ბ. ბიბინიშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. აპრილის 10.

ტფილისი —სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტი“ მე-85 № ში 1923 წ. აპრილის 17.

32.

დადგენილება № 88

გაუქმებულ სასამართლო დაწესებულებებში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე წარმოებული საქმეების მოსპობის შესახებ.

რადგანაც უკვე საკმარის დრო გავიდა დღიდან საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის 78 ნომრის დეკრეტის გამოცემისა ყოფილ სასამართლო დაწესებულებებში წარმოე-

ბული იმ ძველი საქმეების მოსპობის წესის შესახებ, რომელთაც უმეტეს შემთხვევაში უკვე დაპყარგეს რეალური მნიშვნელობა, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს:

გაუქმებულ სასამართლო დაწესებულებებში წარმოებული ყველა სამოქალაქო, აგრეთვე კერძო ბრალდების წესით აღძრული სისხლის სამართლის საქმე, რომელიც შეიძლება დამთავრდეს მხარეთა შერიგებით და რომლის განახლებაც თანახმად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ 1921 წლ. ნოემბრის 9-ს თარიღითა და 78 ნომრით გამოცემული დეკრეტისა, არ მოუთხოვიათ მხარეებს ამა დადგენილების გამოქვეყნებამდე, — ჩაითვალოს მოსპობილად.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭ. თავმჯ. შოადგ. ს. გეგეჭკორი.

იუსტიციის სახალხო კომისარი ი. ვარძიელი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი აღ. სალარიძე.

1923 წ. აპრილის 17.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-88 №-ში 1923 წ. აპრილის 20.

33.

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე გ ა № 89.

1922 საგადასახადო წლის საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთის გადიდების შესახებ.

1922 საგადასახადო წლის საშემოსავლო გადასახადისათვის რეალური ღირებულობის შესანარჩუნებლად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს:

1. გადიდებულ იქნეს აღნიშნული წლის საშემოსავლო გადასახადი ქალაქებში და ქალაქის მოსახლეობაში შემდეგნაირად:

- ა) იმ პირთათვის, რომლებიც იხდიან საშემოსავლო გადასახადს 20 კატეგორიამდე — ამა კატეგორიითურთ — სათანადო ცხრილის მიხედვით (საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. მთავრობის 61-№-რის დეკრეტის თანახმად) გადასახადის რაოდენობა გადიდებულ იქნეს ორჯერ.

ბ) დანარჩენ გადახდელთათვის აღნიშნული გადასახადი გადიდდეს სამჯერ.

2. ამა გადიდების შესახებ ეცნობოს გადახდელთ პუბლიკაციის მეშვეობით, ხარჯის ფურცლების დაუგზავნელად.

3. გადაიღოს—საურავ დაუდებლად—1922 წლის საშემოსავლო გადასახადის ხაზინაში შეტანის ვადა მიმდინარე წლის მაისის 15-დღე.

4. იმ პირთ, რომლებმაც უკვე შეიტანეს წინა აღრიცხული საშემოსავლო გადასახადი და ხვედრი საურავიც, უკანასკნელი (საურავი) ჩაერიცხოს ძირითად გადასახადში.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ.
თავმჯ. მოადგილე ს. გეგეჭკორი.

ა.-კ. ფინ. სახ. კომისრის რწმუნებული
საქართველოში ბ. ბიბინიშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. აპრილის 23.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-93 № ში 1923 წ. აპრილის 26.

34.

დადგენილება № 90

შრომისა და შარავზით ტვირთზიდვის გადასახადის ფულად გადახდევინების შეჩერების შესახებ.

ამა 1923 წ. მარტის 10-ს თარიღითა და 84 №-ით გამოცემული დადგენილებების შესაცვლელად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

შეჩერებულ იქნეს შრომისა და შარავზით ტვირთზიდვის გადასახადის 1923 წელში ფულად გადახდევინება ახალ განკარგულებამდე.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე ა. გეგეჭკორი.

ა.-კ. ფინ. სახ. კომისრის რწმუნებული
ბული საქართველოში ბ. ბიბინიშვილი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. აპრილის 27.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-98 №-ში 1923 წ. მაისის 3.

35.

დადგენილება № 91

ლიკვიდაციამნილი ბანკების მიერ ძველი ვექსილებითა და სხვა ვალდებულებით გაცემული სესხის გადახდევინების შესახებ.

1922 წლის თებერვლის 18-ს თარიღიანა და 143 №-ით გამოცემული დადგენილების დასაშტებლად საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. იმ სესხს, რომელიც ლიკვიდაციამნილი ბანკების მიერ ვექსილებისა და სხვა ვალდებულების სახით გაცემულია ადგილობრივი ფულის ნიშნებით, —სახალხო ბანკის გამგეობა გადაახდევინებს ოქროს მანეთის იმ კურსის ანგარიშით, რაც იყო ვადის გასვლის დღეს და წლიური 12⁰/₆-ს დამატებით დღიდან ვადის გასვლისა ვალის გადახდის დღემდე.

2. გადახდევინებულ უნდა იქნეს ამა დადგენილების 1 მუხ. წესით გამოანგარიშებული თანხის ოცდაათი პროცენტი.

3. დადგენილება ესე ვრცელდება იმ ვექსილებსა და სხვა ვალდებულებებზე, რაც არის ბანკის პორტფელში, მისი კორესპონდენტების ხელში და აგრეთვე რაც გატანილია საზღვარგარეთ.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ.

თავმჯ. მოადგილე ს. გეგეკორი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მაისის 2.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-100 №-ში 1923 წ. მაისის 5.

36.

დადგენილება № 92

მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩაწერვის სასყიდლის დაწესების შესახებ.

რათა დაფარულ იქნეს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის სპეციალური ხარჯები, რომელსაც იგი ეწევა მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების წარმოების საქმეში და რომ სათანადოთ იქნეს დაყენებული მოქალაქობრივი მდგომარეობის

ჩაწერის განყოფილების ადგილობრივ ორგანოთა მუშაობა, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. დაწესებულ იქნეს სასყიდელი მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩაწერისათვის შემდეგნაირად:

ჩაწერისათვის:

- ა) დაბადებისა ოცდახუთი კაბიკი (25 კ.) ოქრ.
- ბ) ქორწინებისა ერთი (1) მანეთი "
- გ) განქორწინებისა ორი (2) " "
- დ) გვარის შეცვლისა ათი (10) " "
- ე) ამონაწერის გაცემისათვის უწინდელი მეტრიკული წიგნებიდან და აგრეთვე ამონაწერის გაცემისათვის რეგისტრაციის შემდეგ ერთი (1) " "

2. ჩაწერა მოქალაქობრივი მდგომარეობის დანარჩენ აქტებისა, მაგალითად: სიკვდილისა, უკვალოდ გადაკარგულთა და ქორწინების გარეშე დაბადებისა—მოხდება უფასოდ.

3. მეტრიკული ამონაწერის გაცემა თვით რეგისტრაციის დროს სწარმოებს მარტოდენ საღერბო და საქანტელარო გადასახადის გარდახდევინებით საერთო საფუძველზე.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭ. თავმჯდ. მოადგ. **ხ. გეგეჭკორი.**
სახ. კომ. საბჭოს მდივანი **ა. ხალარაძე.**

1923 წ. მაისის 8.
ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-106 №-ში 1923 წ. მაისის 12.

37.

დადგენილება № 93

საამშენებლო სამუშაოსათვის ხარჯთაღრიცხვის შედგენის წესის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. ხარჯთაღრიცხვა შედგენილ უნდა იქნეს საქონლის მანეთის ანგარიშით: მუშა-ხელისათვის იმ ინდექსის მიხედვით, რომელსაც გამოაქვეყნებს ხოლმე პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს სატარიფო-

საეკონომიო განყოფილება, ხოლო მასალისათვის იმ ინდექსის მიხედვით, რომელსაც გამოაქვეყნებს ხოლმე სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს საეკონომიო განყოფილება.

2. სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს საეკონომიო განყოფილება ვალდებულია ყოველთვიურად გამოაქვეყნოს ხოლმე მასალის ინდექსი.

შენიშვნა. ამა მუხლში აღნიშნული ინდექსის გამოქვეყნების შემოღებამდე აღრიცხვის შედგენის დროს მასალისათვის, სახელმძღვანელოდ უნდა იქნეს მიღებული პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს სატარიფო-საეკონომიო განყოფილების მიერ გამოქვეყნებული სამუშაო ხელფასის სასაქონლო ინდექსი.

3. სახელმწიფო ნაგებობათა კომიტეტის სამშენებლო განყოფილებამ ყოველთვიურად უნდა გამოაქვეყნოს ცნობის ფურცელი მუშა-ხელისა და მასალის ფასების შესახებ, რისთვისაც უნდა იხელმძღვანელოს მშენებელთა კავშირის ცენტრალური გამგეობის ცნობებით და მასალების ფასით 1914 წლისა; ამასთანავე ეს ფასი გადატანილ უნდა იქნეს საქონლის მანეთზე და შეტანილ იქნეს აუცილებელი შესწორება, ბაზრის პირობების მიხედვით.

4. მე-3 მუხლში აღნიშნული ცნობის ფურცელი შედგენილ უნდა იქნეს სამშენებლო განყოფილების მიერ მუშათა და გლეხთა ინსპექციასთან შეთანხმებით და დამტკიცებულ—სახელმწიფო ნაგებობათა კომიტეტისაგან და იგი სავალდებულოა რესპუბლიკის ყველა დაწესებულებისათვის.

5. შესრულებული სამშენებლო სამუშაოს ანგარიში გასწორებულ უნდა იქნეს ხარჯთაღრიცხვასა და ხელშეკრულებაში აღნიშნული ფასების თანახმად, საქონლის მანეთის უკანასკნელი კურსის წინ არსებული კურსისამებრ.

6. ვინაიდან ინვენტარ-ტექნიკოსებისათვის უკვე დაწესებულია სპეციალური განაკვეთი—საპროცენტო ანარიცხი გაუქმდეს და ხარჯთაღრიცხვაში არ შეიტანებოდეს.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭოს თავმჯ. მოადგ. ა. გეგეჭკორი.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მაისის 10.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-107 №-ში 1923 წ. მაისის 13.

38.

დადგენილება № 94

სამოქალაქო საქმეთათვის გასაწევი სასამართლო ხარჯების თაობაზე გამოცემულ დადგენილებათა შეცვლისა და დამატების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ 1922 წ. იანვრის 31 თარიღით და 134 №-ით გამოცემული დადგენილების შესაცვლელად და დასამატებლად, აგრეთვე საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1923 წ. თებერვლის 15-ს თარიღითა და 80 №-ით გამოცემული დადგენილების გასაუქმებლად, — საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. ყველა სახელმწიფო დაწესებულება და საწარმო, რომელიც არ იხდის სარეწავ გადასახადს, განთავისუფლებულია საღებრო გადასახადისაგან, აგრეთვე სასამართლო და საკანცელარიო ბაჟისაგან.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს
თავმჯ. მოადგილე ა. გეგეჭკორი.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მაისის 12.

თფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-109 №-ში 1923 წ. მაისის 16.

39.

დადგენილება № 95

სისხლის სამართლის საქმეთა მიძიებელი მილიციის თანამშრომელთათვის ბოროტმოქმედებით მოპოებული ქონების აღმოჩენისათვის ჯილდოს დაწესების შესახებ.

ბოროტმოქმედებასთან წაყოფიერი ბრძოლისათვის საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. შემოდებულ იქნეს პროცენტული ანარაქტი ბოროტმოქმედებით მოპოებულ და სისხლის სამართლის საქმეთა მიძიებელი მილიციის მეშვეობით აღმოჩენილ ქონებიდან და შემოსული თანხებისაგან შედგენილ იქნეს განსაკუთრებული ფონდი.

2. რაოდენობა პროცენტისა, რომელიც აღმოჩენილი ქონების ღირებულებიდან უნდა გამოირიცხოს, განისაზღვრება: სახელმწიფო დაწესებულების და საწარმოს, აგრეთვე კოოპერატიული ორგანიზაციის ქონებისათვის—10 პროცენტით, ხოლო კერძო პირისა და საკომერციო ხასიათის კერძო შენაერთის ქონებისათვის—16 პროცენტით.

3. პროცენტული ანარიცხისაგან განთავისუფლებულია ოჯახში სახმარებელი პირველი საქირაობის საგნები და ისეთი ქონება, რომლის ღირებულებაც 50 ოქროს მანეთს არ აღემატება; შეიძლება აგრეთვე ამ ანარიცხისაგან განთავისუფლებულ იქნეს სხვა კატეგორიის ქონებაც, თვითეულ ცალკე შემთხვევაში ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტის სამმართველოს განყოფილების განსაკუთრებული დადგენილებით.

4. ამა დადგენილების 1-ლი მუხლის თანახმად შემდგარი ფონდის დანიშნულებაა—მიეცეს ჯილდო სისხლის სამართლის საქმეთა მაძიებელი მილიციის თანამშრომელთა მოტაცებული ქონების აღმოჩენისათვის, ან დაზნაშავის შეპყრობისათვის; ჯილდოს გაცემა უნდა მოხდეს ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტის სამმართველოს განყოფილების განკარგულებით; თანამშრომელი დასაჯილდოებლად უნდა წარადგინოს ტფილისში—სისხლის სამართლის საქმეთა მაძიებელი მილიციის უფროსმა, ხოლო ადგილობრივ—ადგილობრივი მილიციის უფროსმა.

შენიშვნა. დადგენილება ესე ვრცელდება აგრეთვე იმ ქონებაზედაც, რომელიც სისხლის სამართლის საქმეთა მაძიებელი მილიციის მეშვეობით უკვე აღმოჩენილია, მაგრამ ამა დადგენილების გამოქვეყნების დღემდე პატრონს ჯერ არ დაჰპრუნებია.

5. დავეალოს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარს გამოსცეს ინსტრუქცია ქონების შეფასებისა და ჯილდოს გაცემის წესის შესახებ.

6. დადგენილება ესა ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭ. თავმჯდ. მოადგ. **ს. გეგეჭკორი.**

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი **ფლ. ხალარაძე.**

1923 წ. მაისის 15.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-111 №-ში 1923 წ. მაისის 18.

40.

დადგენილება № 96.

საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ სამსახურის გამო მივლინებულთა რეგისტრაციისათვის 47 №-ით გამოცემული დადგენილებისა და საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს 38 №-ის დადგენილების მე-6 მუხლის შეცვლის შესახებ.

საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ სამსახურის გამო მივლინებულთა რეგისტრაციისათვის 47 №-ით გამოცემული დადგენილებისა და საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს 38 №-ის დადგენილების შესაცვლელად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს:

1. აღნიშნულ დადგენილებათუ მე-6 მუხლი შეიცვალოს შემდეგნაირად:

მუხ. 6. ადგილობრივ აღმასრულებელ კომიტეტებს დაევალებათ შემოიღონ სამსახურის გამო მომსვლელ და წამსვლელ პირთა ყოველდღიური აღნუსხვა (რეგისტრაცია), და ამ სარეგისტრაციო აღნუსხვის ამონაწერი წარუდგინონ სათანადო სახალხო კომისარიატს, იმ შემთხვევაში, როდესაც უკანასკნელი ამას მოითხოვს.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს
თავმჯდომარის მოადგილე **ა. ვიგეჭკორი.**

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის -
მოადგილე **ტალახაძე.**

სახალხო კომისართა საბჭოს
მდივანი **აღ. სალარიძე.**

1923 წ. მაისის 21.
ტფილისი-სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-106 №-ში 1923 წ. მაისის 24.

41.

დადგენილება № 97

სატარიფო ზოლების გაუქმების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ტერიტორიის სატარიფო ზოლებად დაყოფის შესახებ აქამდე არსებულ დებულებათა გასაუქმებლად. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს: გაუქმებულ იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ტერიტორიაზე სატარიფო ზოლები 1923 წლ. მარტის 1-დან.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს
თავმჯდომარეს მოადგილე ა. გეგეჭკორი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე

1923 წ. მაისის 30.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-125 №-ში 1923 წ. ივნისის 3.

42.

დადგენილება № 98

ტფილისში საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკის დაარსების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. დაარსებულ იქნეს ქ. ტფილისში „საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა“.

2. ბიბლიოთეკას საფუძვლად დაედევას საქართველოს მუზეუმთან არსებული საჯარო ბიბლიოთეკა და ცენტრალური აკადემიური ბიბლიოთეკა საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოსი.

3. საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა დაექვემდებაროს განათლების კომისარიატის სამეცნიერო დაწესებულებათა მთავარ მართველობას.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭოს თავმჯ. მოადგილე ა. გეგეჭკორი.

განათლების სახალხო კომისარი დ. კანდელაკი.

სახ. კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე

1923 წ. მაისის 30.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-125 №-ში 1923 წ. ივნისის 3.

43.

დადგენილება № 99

დასახიჩრებულ მეომართა კავშირის ლიკვიდაციის შესახებ.

რადგანაც დასახიჩრებულ მეომართა გაერთიანების საკავშირო ფორმა სრულიად არ შეესაბამება ომის ინვალიდთა გაერთიანების ახალ ფორმას, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო აღდგენს:

1. დაშლილად გამოცხადდეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. დასახიჩრებულ მეომართა კავშირი და ყოველგვარი მანდატი, მოწმობა და სხვა საბუთი, კავშირის მიერ წარსულში გაცემული, გაუქმებულად ჩაითვალოს.

2. დასახიჩრებულ მეომართა კავშირის მთელი ქონება (უძრავ-მოდრავი), როგორც სახელმწიფოს კუთვნილება, — საბჭოთა ხელისუფლების მიერ კავშირისათვის გადაცემული მხოლოდ დროებითი სარგებლობისათვის, გადავიდეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სოლიალურ უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის გამგებლობაში და განკარგულებაში.

3. ომის ინვალიდთათვის, რომელთაც მთლად არ დაქარგვიათ შრომის უნარიანობა და ესა თუ ის ხელობა იციან, მათივე შრომით თვით-უზრუნველყოფისათვის, დაუყოვნებლივ მოეწყოს შრომის საწარმოო არტელები ომის ინვალიდთაგან და ამისათვის გამოყენებულ იქნეს დასახიჩრებულ მეომართა ყოფილი კავშირის ყველა სახელოსნო.

4. ომის ინვალიდთა მთლად უზრუნველყოფის საქმის ორგანიზაცია დამყარებულ იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატში.

5. დასახიჩრებულ მეომართა ყოფილი კავშირისაგან ქონებებს მისაღებად შესდგეს სპეციალური კომისია სოციალური უზრუნველყოფის სახ. კომისარიატისა ა.-კავკასიის მუშათა და გლეხთა ინსპექციის რწმუნებულის (საქართველოში) წარმომადგენლის მონაწილეობით.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ს. გეგუჭკორი.

სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო

კომისარი ხომერიკი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი აღ. სალარაძე.

1923 წ. მაისის 30.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-125 №-ში 1923 წ. ივნისის 3.

44.

დადგენილება № 100

არასრულწლოვანთა მეურვეობის საქმის სახალხო სასამართლოს
ქვემდებარეობიდან გამოყოფის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო
ადგენს:

1. არასრულწლოვანთა მეურვეობის საქმე ჩამოერთვას სახალხო
მოსამართლეთ და გადაეცეს განათლების სახალხო კომისარიატის გამ-
გებლობას.

2. მეურვეობის საქმის წარმოება გადაეცეს: იმ არასრულწლოვან-
თა შესახებ, რომელნიც სოფლად სცხოვრობენ, — სახალხო განათლების
სამაზრო განყოფილებას, თეის აღმასრულებელი კომიტეტების მეშვე-
ობით, ხოლო ქალაქ ტფილისში მცხოვრებთა შესახებ — განათლების
სახალხო კომისარიატის არა სრულწლოვანთა უფლებრივი დაცვის გან-
ყოფილებას, დანარჩენ ქალაქებში კი სახალხო განათლების სამაზრო-
საქალაქო განყოფილებას.

3. სამეურვეო დაწესებულებათა მომქმედების განსაჩივრება შეიძ-
ლება საერთო წესით.

4. ამა დადგენილების განსახორციელებლად გამოცემულ იქნეს
ინსტრუქცია განათლებისა და იუსტიციის სახალხო კომისარიატების
მიერ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ა. გეგეჭკორი.

სახ. კომის. საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. ივნისის 7.

ტფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-131 №-ში 1923 წ. მაისის 10.

45.

დ ე კ რ ე ს ი

ნაციონალიზაციისა, მუნიციპალიზაციისა და რეკვიზიციის გზით ჩა-
მართმეული ქონების სარგებლობის წესის შესახებ.

1. ყოფილ მესაკუთრეს, რომელსაც ქონება, ამა დეკრეტის გა-
მოცემაზე ჩამოერთვა ნაციონალიზაციისა, მუნიციპალიზაციისა და
რეკვიზიციის გზით, ან ვისი ქონებაც, საერთოდ, გადავიდა სახელ-
მწიფობრივი და საზოგადოებრივი დაწესებულების მფლობელობაში და

აგრეთვე მშრომელთა მფლობელობაში, — უფლება არა აქვს მოითხოვოს
ამა ქონების უკან დაბრუნება.

შენიშვნა. დავის გადაწყვეტის წესი იმ ქონების შესახებ, რო-
მელიც ჩამოერთვა ყოფილ მფლობელს სრულიად საქართველოს
ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მესამე სესიის მიერ
მიღებულ მიწის რეფორმასთან (1923 წლის თებერვლის 23-ს
დადგენილება) დაკავშირებით, — განისაზღვრება ამ საგანზე არსე-
ბული ინსტრუქციებით მიწათმოქმედების სახალხო კომისარისა.

2. სხვათა შორის ყოფილ მესაკუთრეს არ შეუძლიან მოსთხოვონ
ფაქტიურ მფლობელს საოჯახო ნივთები (ავეჯეულობა, ტანისამოსი,
თფრეული, ფეხსაცმელი, ქურჭლეულობა და სხვ.), — უკეთეს ნივთები
მიღებულია სათანადო სახელმწიფო (კომუნალური) ორგანოებისაგან
დადგენილი წესით.

შენიშვნა. წესი ესე არ გავრცელდება ისეთ შემთხვევაზე,
როდესაც ნივთი შესანახად ან სარგებლობისათვის გადაეცემა მის
ფაქტიურ მფობელს იმ პირთან შეთანხმებით, რომელიც წარადგენს
მოთხოვნას ქონების დაბრუნების შესახებ.

3. საოჯახო ნივთები, რომელიც მე-2 მუხლში გათვალისწინებული
წესით გადასულია მუშათა და მოსამსახურეთა სარგებლობაში, დარჩება
მათ სარგებლობაშივე იმ დრომდე, ვიდრე ისინი დასცლიან დაქვრილ
სადგომს.

შენიშვნა. სათანადო აღმასრულებელ კომიტეტს ნება ეძლევა,
შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატის დამტყიცებით, გამოსცეს და-
წვრილებითი წესი ამა ნივთების სარგებლობისათვის.

4. ქონების ყოველგვარი კონფისკაცია მომავლისათვის შეიძლება
მონდეს მხოლოდ რეკვიზიციისა და კონფისკაციის კანონის წესისამებრ
და საქმე ქონების არაკანონიერი ჩამორთმევის შესახებ, განხილულ
უნდა იქნეს სასამართლო დაწესებულებათა მიერ.

5. დეკრეტი ისე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ.
თავმჯ. მოადგილე ა. გეგეჭკორი.

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი ალ. ხალარძე.

1923 წ. ივნისის 11.

თფილისი — სასახლე.

გამოქვეყნებულია ვაზ. „კომუნისტის“ მე-135 №-ში 1923 წ.
ივნისის 15.

დადგენილება № 101

მეურვეობის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს, შემოდებულ იქნეს შემდეგი დებულება მეურვეობის შესახებ.

თ ა ვ ი

მეურვეობის ორგანოები.

1. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მეურვეობის საქმეს განაგებს: არა სრულწლოვანისას—განათლების სახალხო კომისარიატი, ხოლო სრულწლოვანისას: არა ქვეთამყოფელისა და შესლილისა, მფლანგველისა და წერაკითხვის უცოდინარი ყრუ-მუნჯისას—იუსტიციის სახალხო კომისარიატი.

2. აღნიშნული კომისარიატები მოქმედებენ ქვემოლ დასახელებულ დაწესებულებათა მეშვეობით, რომელნიც ჩაითვლებიან სამეურვეო დაწესებულებად და თავის მიზანს მეურვეობის საქმეში განახორციელებენ მეურვეთა მეშვეობით.

3. სახალხო განათლების კომისარიატის სამეურვეო დაწესებულება არის: ქ. ტფილისში—არა სრულწლოვანთა უფლებრივი დაცვის განყოფილება, სამაზრო ქალაქებში—სახალხო განათლების განყოფილება, ხოლო სოფლად სახალხო განათლების უახლოესი განყოფილება, რომელიც მოქმედობს თემის აღმასრულებელი კომიტეტის მეშვეობით.

4. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის სამეურვეო დაწესებულებად ჩაითვლებიან სახალხო მოსამართლენი.

5. ამ სამეურვეო დაწესებულებათა მოვალეობას, მეურვეობაში მყოფთათვის ზრუნვის საერთო ღონისძიებათა გარდა, შეადგენს მეურვეობის დაწესება და გაუქმება, მეურვის დანიშვნა და დათხოვნა და მისი მოქმედების საერთო ზეთამხედველობა.

6. სახალხო განათლების კომისარიატს ექვემდებარება: მცირე-წლოვანთათვის ზრუნვის საერთო ღონისძიებათა ხელმძღვანელობა და სახალხო განათლების განყოფილებათა მოქმედების ზედამხედველობა.

7. მეურვე დაიცავს მეურვეობაში მყოფის ყველა პირადსა და ქონებრივ ინტერესს და ჩაითვლება მის კანონიერ წარმომადგენლად.

თ ა ვ ი II.

მეურვეობის დაწესება და გაუქმება.

8. მეურვეობა დაწესდება არა სრულწლოვანისათვის, სრულწლოვანთა შორის კი—სულით ავადმყოფისა, მვლანგველისა და წერაკთხვის უკოდინარი ყრუ-მუნჯისათვის და განხორციელდება საამიოდ სპეციალურად დანიშნული მეურვის მიერ.

9. არა სრულწლოვანად ჩაითვლება ის, ვისაც 18 წელი არ შესრულდება.

10. მეურვეობაში მიცემულ უნდა იქნეს ყველა არა სრულწლოვანი, რომელიც არ იმყოფება მშობლებისა ან ერთი მათგანის ზრუნვაზე.

11. სულით ავადმყოფი მიცემულ უნდა იქნეს მეურვეობაში, უკეთეს დადგენილი წესით ცნობილ იქნება, რომ იგი სულით ავადმყოფია.

12. მეურვეობა უნდა დაწესდეს მეურვეობაში მისაცემი პირის საცხოვრებელ ადგილას, ხოლო მისი ქონებისათვის, უკეთეს ეს ქონება სხვაგან აქვს, — ამ ქონების ადგილას.

13. როდესაც მეურვეობის დაწესება საჭიროა 10 მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ამ გარემოებას აცნობებს სამეურვეო დაწესებულებას ის თანამდებობის პირი და დაწესებულება, რომელსაც თავისი სამსახურის გამო ასეთი შეთხვევა ეუწყება, და აგრეთვე მეურვეობაში მისაცემი პირის მახლობელი, და თვით ეს პირიც.

14. როდესაც მეურვეობის დაწესება საჭიროა 11 მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ამ გარემოებას აცნობებს დაინტერესებული პირი და დაწესებულება იმ ადგილის სახალხო მოსამართლეს, სადაც ავადმყოფი სცხოვრობს.

15. ასეთი ცნობის მიღებისას სახალხო მოსამართლე მოქმედობს თანახმად განაკუთრებული ინსტრუქციისა.

შენიშვნა. სულით ავადმყოფთა შემოწმება მოხდება იუსტიციის სახალხო კომისარიატის ცალკე ინსტრუქციით.

16. სულით ავადმყოფად ცნობილის მეურვედ ინიშნება ქმედობაუნარიანი პირი, რომელიც ავადმყოფის სიკვდილის შემდეგ შეიძლება მისი შემკვიდრე იყოს.

17. მეურვეობის დანიშვნის შესახებ განცხადება უნდა იქნეს გამოკრული იმ დაწესებულებაში, რომელიც მეურვეობას დაჰნიშნავს.

18. დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს ერთი თვის განმავლობაში, განცხადების დაწესებულებაში გამოკვრის დღიდან, განასაჩივროს დადგენილება მეურვეობის დანიშვნის შესახებ, იმ ადგილის სასამართ-

ლოში, სადაც მეურვეობის დამნიშვნელი დაწესებულებაა, ხოლო თუ მეურვეობა დაწესებულია სახალხო მოსამართლის მიერ—სახალხო მოსამართლეთა საბჭოში.

19. მეურვეობა მოიხპობა, უკეთუ მისი დაწესების საბუქველი აღარ არსებობს.

20. მეურვეობა არა სრულწლოვანისა მოიხპობა, როგორც კი მას 18 წელი შეუსრულდება.

21. მეურვეობა სულით ავადმყოფისა მოიხპობა სახალხო მოსამართლის დადგენილებით, როდესაც ადგილობრივი განყოფილება აუწყებს სახალხო მოსამართლეს, რომ ეს პირი განკურნებულად ცნობილია.

თ ა ვ ი III.

მეურვის დანიშვნა და დათხოვნა.

22. მეურვე დანიშნულ უნდა იქნეს ერთი კვირის განმავლობაში იმ დღიდან, როდესაც სათანადო დაწესებულება, რომელიც გამგებლობს მეურვეობას, შეიტყობს ასეთი დანიშვნის საჭიროებას.

შენიშვნა. ერთი და იგივე მეურვე შეიძლება დაენიშნოს როგორც ერთს, ისე რამდენსამე პირს; შესაძლებელია აგრეთვე თანამეურვის დანიშვნაც.

23. მეურვედ უნდა დანიშნოს სრულწლოვანი, რომელსაც აქვს ამ მოვალეობის ასრულების უნარი.

24. მეურვედ არ შეიძლება დანიშნოს:

- ა) ის, ვინც თვით იმყოფება მეურვეობაში,
- ბ) სასამართლოს წესით უფლება შეზღუდული,
- ვ) ის, ვისი ინტერესიც ეწინააღმდეგება მეურვეობაში მყოფის ინტერესს და განსაკუთრებით ის, ვინც მისდამი მტრულად არის განწყობილი.

25. მეურვის დანიშვნის დროს უპირატესობა მიეცემა იმ პირს, ვისაც აირჩევს მეურვეობაში მისაცემი, (უკეთუ იგი სულით ავადმყოფი არ არის და მას 14 წელი შესრულებია), ან მისი დედა თუ მამა, ხოლო უკეთუ ასეთი პირი არ აღმოჩნდა—მეურვეობაში მისაცემი პირის მახლობელ ნათესავს ან მეუღლეს.

26. მეურვის დანიშვნის დროს იმ პირთაგან, რომელიც ნაჩვენებია 25 პუნქტში, დაწესებულებამ, რომელიც განაგებს მეურვეობის საქმეს, მხედველობაში უნდა მიიღოს, როგორც პირადი დამოკიდებულება დასანიშნი მეურვისა და მეურვეობაში მისაცემ პირს შორის, ისე საცხოვრებელი ადგილის სიახლოვე.

27. მეურვედ არჩეულ პირს დაუყოვნებლივ ეცნობება წერილობით მისი მეურვედ დანიშვნა. ამავე დროს ამის შესახებ უნდა გამოიკრას განცხადება იმ დაწესებულებაში, რომელიც მეურვეობას დაჰნიშნავს.

28. განსაზივრება დადგენილებისა, ამა თუ იმ პირის მეურვედ დანიშვნის შესახებ სწარმოებს იმავე წესით და იმავე ვადაზე, რაც აღნიშნულია 18 მუხლში.

29. საქართველოს რესპუბლიკის ყოველი მოქალაქე, რომელიც დანიშნება მეურვედ, ვალდებულია იკისროს მეურვეობა.

30. მეურვეობაზე უარის თქმა შეუძლიან:

- ა) იმას, ვისაც 60 წელი შეუსრულდა;
- ბ) იმას, ვინც ფიზიკური ნაკლის გამო გაქირვებით თუ შესძლებდა მეურვის თანადებობის აღსრულებას;
- გ) იმას, ვინც ანხორციელებს მშობლიურ უფლებას ორისაზე მეტ შვალის მიმართ;
- დ) იმას, ვინც ერთ მეურვეობას უკვე ეწევა.

31. უკეთეს არსებობს ერთ-ერთი, 30 მუხლში აღნიშნული მიზეზი მეურვეობაზე უარის თქმისათვის, მეურვედ დანიშნულს ერთი კვირის განმავლობაში იმ დღიდან, როდესაც მას მეურვედ დანიშვნა ეცნობება. შეუძლიან განახორციელოს უარის თქმის უფლება, ხოლო, თუ უარი არ განაცხადა, ეს განუცხადებლობა თანხმობად ჩაითვლება.

32. უკეთეს განცხადებული უარი საფუძვლიანად იქნა ცნობილი, მეურვედ სხვა პირი უნდა იქნეს ამორჩეული, ხოლო, ვიდრე ახლად დანიშნულ მეურვეს გადაეცემოდეს მეურვეობა, უარის განმაცხადებელი ვალდებულია შეასრულოს მეურვის მოვალეობა.

33. მეურვეობა მიღებულად ჩაითვლება იმ დღიდან, როდესაც არჩეული პირი მიიღებს უწყებას მისი მეურვედ დანიშვნის შესახებ.

34. მეურვის მოვალეობა მოისპობა მეურვეობის გაუქმებასთან ერთად, და აგრეთვე იმ შემთხვევაში, რაც გათვალისწინებულია 24 მუხლით.

35. მეურვე შეიძლება გადაყენებულ იქნეს სათანადო სამეურვეო დაწესებულების დადგენილებით, უკეთეს აღმოჩნდება, რომ იგი დაუდევარია და ბოროტად იყენებს თავის უფლებას, და აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა იმდენად არაკმაყოფილად ასრულებს მეურვის მოვალეობას, რომ მეურვეობაში მყოფი პირის ინტერესებს საფრთხე მოელოს.

36. მეურვის დათხოვნა ერთ-ერთი იმ საფუძვლით, რაც აღნიშნულია 35 მუხლში, შეიძლება მოითხოვოს, როგორც თვით მეურვეობაში მყოფმა, აგრეთვე ყოველმა დაინტერესებულმა მესამე პირმაც.

37. მეურვის დათხოვნაზე დადგენილების გამოტანამდე სამეურვეო დაწესებულება მოვალეა გამოიძიოს საქმის გარემოება და გამოკითხოს მეურვე.

38. უკეთუ მეურვეობის აღსრულების დროს აღიძვრის ისეთი გარემოება, რაც თანახმად 30 მუხლის „ა“ და „გ“ პუნქტისა საფუძველი იქნება მეურვეობის თავიდან აცილებისათვის, მეურვეს შეუძლიან ითხოვოს მეურვეობიდან დათხოვნა 31 მუხლში აღნიშნული წესისამებრ.

თ ა ვ ი IV.

ზრუნვა მეურვეობაში მყოფის პიროვნებისათვის, მისი ქონების გამგეობა და სამეურვეო ორგანოების პასუხისმგებლობა.

39. მეურვეობაში მყოფის პირადი და ქონებრივი ინტერესის დაცვა დაეკისრება მეურვეობის განმხორციელებელ მეურვეს, რომელიც ითვლება მის წარმომადგენლად სასამართლოს წინაშე და სასამართლოს გარეშე.

40. არა სრულწლოვანის მეურვე ზრუნავს მეურვეობაში მყოფის პიროვნებისათვის, მისი აღზრდისათვის და იმისათვის, რომ იგი მომზადებულ იქნეს სასარგებლო მოღვაწეობისათვის.

41. მეურვე მოვალეა შეძლებისდაგვარად თავისთან იყოლიოს არა სრულწლოვანი მეურვეობაში მყოფი და, თუ ამას მოითხოვს უკანასკნელის ინტერესები, უფლება აქვს მოსთხოვოს მისი დაბრუნება ყველას, ვინც თავისთან ამყოფებს და მეურვეობას უწევს არა-სრულწლოვანს არა კანონის ან სასამართლოს დადგენილების საფუძველზე.

42. არა-სრულწლოვანის აღსაზრდელად და სასწავლებლად მიბარება და აგრეთვე ამის შეუსრულებლობის მიზეზი მეურვემ უნდა აცნობოს სათანადო დაწესებულებას, რომელიც განაგებს მეურვეობის საქმეს.

43. 14 წლის ჰასაკ შესრულებულ მეურვეობაში მყოფი პირის თანხმობით, მისი პირადი დაქირავებისათვის ხელშეკრულების დასაიდებად, მეურვემ უნდა გამოითხოვოს ნებართვა სათანადო სამეურვეო დაწესებულებასა.

44. სულით ავადმყოფის მეურვე მოვალეა დაიცვას იგი და ხელი შეუწყოს მას ყველა პირად და ქონებრივ საქმეში და იზრუნოს მისი ჯანმრთელობისათვის.

45. უკეთუ საჭიროა, რომ სულით ავადმყოფი მოთავსებულ იქნეს სათანადო სამკურნალო დაწესებულებაში, მეურვემ ეს უნდა განუცხადოს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს, რომელიც დანიშნავს მკურნალთა კომისიას. ეს კომისია გადასწყვეტს საკითხს სულით-ავად-მყოფის სამკურნალო დაწესებულებაში მოთავსების საჭიროების შესახებ.

46. მეურვე უნდა განაგებდეს მეურვეობაში მყოფი პირის ქონებას ისე, როგორც მზრუნველი და მშრომელი პატრონი.

47. მეურვეს, როგორც მეურვეობაში მყოფის წარმომადგენელს, უფლება აქვს დასდოს ყველა ის გარიგება, რომლის დადებაც შეეძლოდა თვით მეურვეობაში მყოფს, რომ იგი ქმედობა-უნარიანი ყოფილიყო, იმ შემთხვევის გარდა, რაც აღნიშნულია 48—53 მუხლში.

48. მეურვეს არ შეუძლიან მეურვეობაში მყოფის წარმომადგენელი იყოს, უკეთეს გარიგება დასადები ან აღძრულია საჩივარი ერთის მხრით მის მეუღლისა ან მისი ერთ-ერთი აღმავალი ან შთამავალი შტოს ნათესავსა და მეორეს მხრით მეურვეობაში მყოფის შორის. სპეციალურად ამისათვის უნდა დაინიშნოს საგანგებო მეურვე-წარმომადგენელი.

49. მეურვეს არ შეუძლია გამოვიდეს ხელშეკრულების დამდებ მხარედ, ისეთ ხელშეკრულებაში, რომელიც მის მეურვეობაში მყოფი პირის ქონებას შეეხება, და აგრეთვე შეიძინოს რაიმე მოთხოვნის უფლება მეურვეობაში მყოფის წინააღმდეგ.

50. იმ ვალის გადახდისათვის, რაც მეურვეობაში მყოფისაგან ერგება თვით მეურვეს მისი მეურვედ დანიშნვამდე დადებული ხელშეკრულებით, საჭიროა ნებართვა სათანადო დაწესებულებისა, რომელიც განაგებს მეურვეობის საქმეს.

51. მეურვეს არ შეუძლიან მოახდინოს განსაჩუქრება, როგორც მეურვეობაში მყოფის წარმომადგენელი.

52. მეურვე ვალდებულია ყოველ წელიწადს არა უგვიანეს იანვრის 15-სა წარუდგინოს ხოლმე სამეურვეო დაწესებულებას წერილობითი ანგარიში მეურვეობაში მყოფი პირის ქონების გამგებლობის შესახებ და აგრეთვე იმის შესახებ, თუ რა ღონიძიებას იღებდა იგი მეურვეობაში მყოფი პიროვნების მზრუნველობისათვის.

53. მეურვეს არ შეუძლიან იკისროს პირგაუტეხელობის ჯარიმის გადახდა მეურვეობაში მყოფი პირის სახელით.

54. მეურვეობაში მყოფი პირის შენობის ან სააღნაგო უფლების გასწიებისა ან რაიმე ვალდებულებით დატვირთვისათვის მეურვემ უნდა გამოითხოვოს ნებართვა სათანადო დაწესებულებისაგან, რომელიც განაგებს მეურვეობის საქმეს.

55. მეურვეობაში მყოფი პირის ქონების გამგებლობისათვის სამეურვეო დაწესებულება დაუნიშნავს მეურვეს განსამრჯელოს, რისთვისაც მხედველობაში უნდა მიიღოს:

- ა) მეურვეობაში მყოფი პირის ქონების წმინდა შემოსავალი;
- ბ) ის, თუ რამდენად უზრუნველყოფილია ქონებრივად თვით მეურვე და

გ) რა შრომას ეწევა მეურვე სამეურვეო ქონების გამგებლობისათვის.

56. მეურვეობის გაუქმების შემდეგ მეურვეობაში ყოფილს უფლება აქვს მოსთხოვოს მეურვეს ანაზღაურება ყველა იმ ზიანისა და ზარალისა, რაც მიყენებულა მეურვის არა-კეთილსინდისიერი და უღდეგარი გამგებლობით.

57. მეურვეობის გაუქმების შემდეგ მეურვე წარადგენს საერთო ანგარიშს.

58. მეურვის ყოველი მოქმედება ქონების გამგებლობისა და მეურვეობაში მყოფი პიროვნებისათვის ზრუნვის საქმეში—შეიძლება ყოველ დროს იქნეს გასაჩივრებული სათანადო სამეურვეო დაწესებულებაში, როგორც თვით მეურვეობაში მყოფი პირისა, ისე მესამე დაინტერესებული პირისაგან.

59. სამაზრო განყოფილების დადგენილება მეურვის მოქმედებაზე შეტანილ საჩივრის გამო, უკეთუ ეს დადგენილება არა-სრულწლოვანს შეეხება, შეიძლება განსაჩივრებულ იქნეს განათლების სახალხო კომისარიატში.

60. საჩივარი სამაზრო განყოფილების მოქმედებასა და დადგენილებაზე უნდა შეტანილ იქნეს განათლების სახალხო კომისარიატში, რომელმაც უნდა განიხილოს იგი არა უგვიანეს ორი კვირისა მისი შეტანის დღიდან.

61. უკეთუ სახალხო კომისარიატის მიერ განსაჩივრებული დადგენილება ძალაში იქნება დატოვებული, დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს დავა აღნიშნული დადგენილების გამო აღძრას სარჩელის საზოგადო წესით.

62. ამა თავში აღნიშნული წესები სათანადოთ შეფარდებულ უნდა იქნეს იმ შემთხვევისათვისაც, როდესაც მეურვეობა დანიშნულია რაიმე სხვა საფუძველზე.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა
საბჭოს თავმჯდომარე შ. ელიავაძე

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა
საბჭოს მდივანი აღ. სალარიძე.

1923 წ. ივნისის 16.
ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებ. ვაზ. „კომუნისტის“ მე-139-140 №-ში 1923 წ. ივნისის 20-21.

47.

დადგენილება № 102

გლენტა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების კომიტეტის და-
არსების შესახებ.

გლენტა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების კომიტეტები-
სა და ხელოსანთა, შინა-მრეწველთა და სხვა წვრილ მწარმოებელთა (რო-
მელნიც სხვის შრომის ექსპლოატაციას არ ეწევიან) საურთიერთო და-
ხმარების საზოგადოებათა მოწყობის შესახებ სრულიად საქართველოს
საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის მიერ
მე-9 №-ით გამოცემული დადგენილების აღსასრულებლად, აგრეთვე თა-
ნახმად იგივე პრეზიდიუმის 1923 წ. თებერვლის 27 დადგენილებისა,
რომელთაც ამ საქმის განხორციელება გადაეცა საქართველოს სოც.
საბჭ. რესპუბლიკის აღდგენილ სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო
კომისარიატს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისარიათა საბ.
ქო აღდგენს:

1. წინადადება მიეცეს ყველა სამაზრო, სარაიონო და სათემო აღ-
მასრულებელ კომიტეტს გაუწიონ ყოველგვარი დახმარება საქართველოს
სოც. საბჭ. რესპ. სოციალური დახმარების სახალხო კომისარიატს მის
მუშაობაში—ზემოაღნიშნულ საურთიერთო დახმარების ორგანიზაციე-
ბის შექმნისათვის და ანასთანავე თვით მიიღონ ამ საქმეში უაღრესი
აქტიური მონაწილეობა.

2. წინადადება მიეცეს მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს—
მიუჩინოს ხოლმე გლენტა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების
კომიტეტებს მიწის ნაკვეთები და აღმოუჩინოს მათ ყოველგვარი სასოფ-
ლო-სამეურნეო დახმარება (თესლეულით და სხვ.) მათი ნატურალური
ფონდის გასაძლიერებლად.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.
საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ა. გეგმაქორი.

სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო
კომისარი ნომეროკი.

სა. კომ. საბჭოს მდივანი აღ. ხალაჩიძე.

1923 წ. ივნისის 26.
ტფილისი—სასახლე

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-148 №-ში 1923 წ. ივნისის 30.

48.

დადგენილება № 103

წყლისა და წყლის ენერჯიის სარგებლობისათვის სასყიდლის და-
წესების გამო 1922 წ. აგვისტოს 31 თარიღითა და 46 №-რით გა-
მოცემული დადგენილების მოქმედების გაუქმების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო
ადგენს:

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ
წყლისა და წყლის ენერჯიის სარგებლობისათვის სასყიდლის დაწესების
შესახებ—1922 წ. აგვისტოს 31 თარიღითა და 46 №-რით გამოცემული
დადგენილების მოქმედება გაუქმებულ იქნეს სრულიად.

დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ.

საბჭ. თავმჯ. მოადგილე ს. გეგეჭკორი.

სახ. კომის. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. ივნისის 29.

ტფილისი—სასახლე.

გამოქვეყნებულია გაზ. „კომუნისტის“ მე-151 №-ში 1923 წ.
ივლისის 4.

საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი
კომიტეტის

დეკრეტთა, დადგენილებათა და დებულებათა კრებულის ქრონო-
ლოგიური სარჩევი.

(1923 წ. 1 იანვრიდან—1 ივლისამდე).

№ 1 რიგ.

ს ა მ ა უ რ ი .

კრებულის
რომელ
გვერდზეა
ქანონი და-
ბეჭდილი.

1. დეკრეტი. სამომხმარებლო კოოპერაციის შესახებ 5—8
2. დადგენილება № 29—საერთო-სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობისად გამოცხადებული საკურორტო ადგილებში სანატორიუმ. და დახმარე დაწესებულებათა მოსაწყობად გამოსადეგი საჯომებისა და შენობათა საკურორტო სამმართველოს მშენებლობაში გადაცემის შესახებ 8—12
3. დეკრეტი. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილების (კურორტების) შესახებ 13—14
4. დადგენილება № 3(მიწის რეფორმის განხორციელების შესახებ 14—17
5. დადგენილება—ამნიტია 17—20
6. დადგენილება № 1. სოციალური უზრუნველყოფის სახ. კომისარიატის ადგენის შესახებ 20—21
7. დეკრეტი. მაზრის სრლიონო საგადასახადო საკრებულოების შემადგენლობის შევსების შესახებ 21—22
8. დადგენილება № 3. ქართულ მსროლელ დივიზიის სამხედრო რევოლიუციონური ტრიბუნალის შესახებ 22—25
9. დადგენილება № 3. მექრთამეობისათვის პასუხისმგებლობის გაძლიერების შესახებ 25—26
10. დეკრეტი. სისხლის ამართლის 134 მუხლის გავრცელების შესახებ სახელმწიფოებრივი მიზნების განსახორციელებელ ორგანიზაციასთან დადებული ხელ შეკრულების შეუსრულებლობაზე

11.	დადგენილება № 35. სახელმწიფო ღერბიანი ბეჭდის ხმარების შესახებ	27—29
12.	დადგენილება № 36. 1901 წ. ჰაბსბურგულ მოქალაქეთა ჯარში გაწვევის შესახებ	29—32
13.	დებულება მიწათ-მოწყობის შესახებ ქალაქებში	32—36
14.	დადგენილება № 37. სასამართლოს და პროკურატურის მომუშავეთა დატუსაღების წესის შესახებ	37
15.	დადგენილება № 38. პროკურატურის დებულების დამატების შესახებ	38
16.	დეკრეტი. მემკვიდრეობის სამართლის შესახებ	38—43
17.	დებულება. სავალდებულო დადგენილებათა გამოცემის წესისა და მათი დარღვევისათვის აღმინისტრაციული წესით დასჯის შესახებ	43—46
18.	დადგენილება № 39. ადგილობრივი ადმინისტრაციული კომიტეტის სასარგებლო სახელმწიფო გადასახადზე პროცენტული ზედნართის შემოღების წესის შესახებ	47
19.	დადგენილება № 40. 1922 წ. შარავით ტვირთბრუნვის ხარჯის მოუხდელობისათვის პასუხისმგებლობისაგან განთავისუფლების შესახებ	48
20.	დეკრეტი—1921—1922 წ.წ. სასურსათო გადასახადის ნარჩენის გადახდევინების მოსპობის შესახებ	49
21.	დადგენილება № 41. ს. ს. საბჭოთა ცენტრ. ადმინისტრაციული კომიტეტის პრეზიდიუმში დეკრეტებისა და დადგენილებების პროექტების განხილვის წესის შესახებ.	49—51
22.	დადგენილება № 42. ფიზიკური განვითარების საქმის მოწყობის შესახებ	51—54
23.	დეკრეტი. წითელ არმიელთა და მათი ოჯახების უზრუნველყოფის შესახებ	54—57
24.	დადგენილება № 43. „შოვის“ სანატორიუმის და კურორტის მოსაწყობად ყველგან საქართველოში სავაჭრო-სამრეწველო საწარმოთა მიერ ეროდლიური ვაჭრობის მთელი შემოსავლის 10% ანარცხის გადაღების შესახებ	58
25.	დადგენილება № 44. ფიზიკური კულტურის საბჭოს დებულების მე-5 მუხლის შენიშვნის გაუქმების შესახებ.	59

ს. ს. ს. რ. სახელსო კომისართა საბჭოს

დეკრეტო, დადგენილებათა და დებულებათა კრებულის ქრონოლოგიური სარჩევი.

(1923 წ. იანვრის 1-დან ივლისის 1-მდე).

№ № რიგ.

ს ა თ ა უ რ ი.

კრებულის რომელ გვერდზეა ქაზონი დაბეჭდილი.

1.	დადგენილება № 67. წარმოებაში მოზარდთა სავალდებულო რიცხვის დაწესების შესახებ	63—64
2.	დადგენილება № 68. ყველა სამხედრო ტაძრის საქ. კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირისადმი გადაცემის შესახებ	64—65
3.	დეკრეტი. ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების გამოცემის შესახებ	65—67
4.	დეკრეტი. ამიერ-კავკასიის ერთიანი ფულის ნიშნების მიხედვით ანგარიშის წარმოების თაობაზე	67—68
5.	დადგენილება № 69. საქართველოს წითელ ჯვრის საზოგადოების წესდების შეცვლის შესახებ	69
6.	დებულება. ლიტერატურისა და გამომცემლობის საქმის მთავარი მართველობის შესახებ	69—72
7.	დებულება. უმაღლეს საჭწავლებელთა შესახებ	73—80
8.	დეკრეტი. სახელმწიფო და კომუნალური ქონების, აგრეთვე კოოპერატივთა ორგანიზაციების ქონების ცეცხლით მიყენებული ზარალისაგან სავალდებულო არასაბეგრავი დაზღვევის შესახებ	81—83
9.	დეკრეტი. შრომის უნარის დროებითი დაკარგვის შემთხვევაში მუშა-მოსამსახურეთა შრომის უნარის უქონლობის პირველი სამი დღის განმავლობაში სოციალური უზრუნველყოფის შესახებ	84—85
10.	დეკრეტი. დამზღვევ საბჭოთა გაუქმების შესახებ	85—86
11.	დეკრეტი. სოციალური დაზღვევისაგან თავის განრიდებისა და დაზღვევის გადასახადის გაულებლობისათვის გადახდევინების თაობაზე	86—88

12.	დეკრეტი. დაზღვევის ტარიფის ხარისხთა განაკვეთის შესახებ	88—90
+ 13.	დადგენილება № 70. სასკოლო გადასახადის თაობაზე გამოცემული დეკრეტის შეცვლის შესახებ	90—91
14.	დადგენილება № 71. რ. ს. ფ. ს. რ. შრომის კოდექსის მოქმედების გაგრძელება	91—92
15.	დადგენილება № 72. სათამაშო ქალაქის (კარტის) გამოცემის შესახებ	92
16.	დადგენილება № 73. საგანგებო საბინაო სამეულის მოწყობის შესახებ	93
17.	დადგენილება № 74. ტყის სარგებლობისა და ტყეების გაჩენის შესახებ	93—94
18.	დადგენილება № 75. უცხოელთა თაობაზე საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 64 №-ით გამოცემული დეკრეტის მე-16 მუხლის შეცვლის შესახებ	95
19.	დადგენილება № 76. ჯიშიანი ცხენის ჯილაგის დაცვის შესახებ	95—96
20.	დადგენილება № 77. საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. ნოემბრის 8-ს თარიღითა და 57 №-ით გამოცემული დადგენილების შეცვლის შესახებ	96—97
21.	დადგენილება № 78. საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის მიერ 1921 წ. მაისის 28-ს თარიღითა და 53 №-რით გამოცემული ბრძანების გაუქმებისათვის.	97
22.	დადგენილება № 79. საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების საშუალებათა გასაძლიერებლად სპეციალური გადასახადის დაწესების შესახებ	98
23.	დადგენილება № 80. სამოქალაქო საქმეთათვის სასამართლო ხარჯების გამო საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1922 წ. იანვრის 31-ს თარიღითა და 134 №-რით გამოცემული დადგენილების მე-8 მუხლის გაუქმების შესახებ	99
24.	დადგენილება № 81. საუწყებათაშორისო კომისიების სხდომების ექსპერტთა და მონაწილეთა სასყიდლის შესახებ	91—100
+ 25.	დადგენილება № 82. საშუალო და დაბალი სასოფლო სამეურნეო სასწავლებლების დებულების შემოღების შესახებ	101—102

- 26. დადგენილება № 83. ვინაობის წიგნაკების შემოღების შესახებ 102—103
- 27. დადგენილება № 84. 1923 წელში შრომისა და შარაგზით ტვირთზიდვის ხარკის გატარების წესის შესახებ . 104—105
- 28. დადგენილება № 85. ყველა საპატიმრო ადგილის შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის გამგებლობაში გადაცემის შესახებ 105—106
- 29. დეკრეტი. მატყლის მონაპოლის გაუქმების შესახებ 106
- 30. დეკრეტი. საქართველოს საადგილ-მამულო ბანკებში ტფილისის საქალაქო საკრედიტო საზოგადოებაში დაგირავებული-საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ქალაქებში მდებარე-სახლების გამო საქ. ს. ს. რ. სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წ. დეკემბრის 28-ს თარიღითა და 16 №-ით გამოცემული დეკრეტის შეცვლისა და დამატების შესახებ 107—108
- 31. დადგენილება № 87. საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ ადგილობრივ გადასახადთა შესახებ 1922 წ. თებერვლის. 5-ს გამოცემული დებულების ზოგიერთი მუხლის შეცვლისა და დამატების შესახებ 108—109
- 32. დადგენილება № 88. გაუქმებულ სასამართლო დაწესებულებებში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე წარმოებული საქმეების მოსპობის შესახებ 109—110
- 33. დადგენილება № 89. 1922 წ. საგადასახადო წლის საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთის გადიდების შესახებ 110—111
- 34. დადგენილება № 90. შრომისა და შარაგზით ტვირთზიდვის გადასახადის ფულად გადახდევინების შეჩერების შესახებ 111
- 35. დადგენილება № 91. ლიკვიდაციამწინი ბანკების მიერ ძველი ვექსილებითა და სხვა ვალდებულებით გაცემული სესხის გადახდევინების შესახებ 112
- 36. დადგენილება № 92. მოქალაქეობის მდგომარეობის აქტების ჩაწერვის სასყიდლის დაწესების შესახებ 112—113
- 37. დადგენილება № 93. საამშენებლო სამუშაოსათვის ხარჯთ-აღრიცხვის შედგენის წესის შესახებ 113--114
- 38. დადგენილება № 94. სამოქალაქო საქმეთათვის გასაწევი სასამართლო ხარჯების თაობაზე გამოცემულ დადგენილებათა შეცვლისა და დამატების შესახებ 115

39. დადგენილება № 95. სისხლის სამართლის საქმეთა მაძიებელი მილიციის თანამშრომელთათვის ბოროტმოქმედებით მოპოებული ქონების აღმოჩენისათვის ჯილდოს დაწესების შესახებ 115—116

40. დადგენილება № 96. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლუციონური კომიტეტის მიერ სამსახურის გამო მივლინებულთა რეგისტრაციისათვის 47 №-ით გამოცემული დადგენილებისა და ს. ს. რ. სახალხო კომისართა საბჭოს 38 №-ის დადგენილების მე-6 მუხ. შეცვლის შესახებ 117

41. დადგენილება № 97. სატარიფო ზოლების გაუქმების შესახებ 118

42. დადგენილება № 98. ტფილისში საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკის დაარსების შესახებ 118

43. დადგენილება № 99. დასახიჩრებულ მგომართა კავშირის ლიკვიდაციის შესახებ 119

44. დადგენილება № 100. არასრულწლოვანთა მეურვეობის საქმის სახალხო სასამართლოს ქვემდებარეობიდან გამოყოფის შესახებ 120

45. დეკრეტი. ნაციონალიზაციისა, მუნიციპალიზაციისა და რეკვიზიციის გზით ჩამორთმეული ქონების სარგებლობის წესის შესახებ 120—121

45. დადგენილება № 101. მეურვეობის შესახებ 122—128

47. დადგენილება № 102. გლენტა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების კომიტეტის დაარსების შესახებ 129

48. დადგენილება № 103. წყლისა და წყლის ენერჯის სარგებლობისათვის სასყიდლის დაწესების გამო 1922 წ. ავისტოს 31-ს თარიღითა და 46 №-ით გამოცემული დადგენილების მოქმედების გაუქმების შესახებ 130

